

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਿੰਡ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ

ਵੀਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਸਟੋਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਿੱਖ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ 98% ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ

੯੮੧੫੭੦੦੯੧੬

ਮੈਂ ਦਬੇ ਕੁਚਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰ ਉਠਾਉਣ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜਾਤੀਵਾਦ, ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਰਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਰਤੀਆਂ, ਦਬੇ ਕੁਚਲਿਆਂ, ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਹੋਈ। ਸਾਂਝੀ ਸੇਵਾ, ਸੰਗਤ, ਲੰਗਰ ਪੰਗਤ, ਦਸਵੰਧ ਨੇ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਖਾਤਮੇ ਬਾਅਦ ਦੋ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਸਿਕਲੀਗਰ ਤੇ ਵਣਜਾਰਿਆਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਉਜਾੜ ਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਲੱਗੇ। ਇਹ ਦੋ ਕਬੀਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਫੂਡ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਝਾਰੂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉਪਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਸਕੀ ਤੇ ਨਾ ਸਿਕਲੀਗਰ, ਵਣਜਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈ ਸਕੀ। ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਖੁਦ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਸਮਝਣਾ, ਅਜ਼ਾਦ ਸੋਚ ਰਖਣਾ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ, ਗੁਰੂ ਉਪਰ ਅਟਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੀਕ ਵਿਚ ਸਟੋਰੀ ਲਗੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿਚ ਆਦਿਵਾਸੀ

ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਵੀਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਸਟੋਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਿੱਖ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ 98% ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਗਭਗ 500 ਵਸਨੀਕ ਹਨ ਜੋ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਲੰਬੇਦਾਸ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਗਾਚੂਬਾਈ ਥਾਂਡਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਨਲਗੋਂਡਾ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣੇ 20 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲਾਂਬਾਡੀ ਅਤੇ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ

ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਾਲ ਰਹੇ। ਉਹ ਗੁਰਮੁਖੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੀਪਲਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਪਨਾਕੇ

ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਆਪਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ-ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ। ਇਸ ਸਿੱਖ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ 98% ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਗਭਗ 500 ਵਸਨੀਕ ਹਨ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਲੰਬੇਦਾਸ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਦੋ ਮੰਜਲਾ ਇਮਾਰਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਖੇਤ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

30 ਸਾਲਾ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਉਹ 13 ਸਾਲ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਜ਼ੁਰਗ- ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਣੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਾਮ ਲਏ। 73 ਸਾਲਾ ਲਖਵਿੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖੜਾ ਹੈ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਸਿੱਖੀ ਅਪਨਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਰ ਸਾਰਥਕ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਇਹ ਸਭ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ 70 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ।'

ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜਲੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ

ਨਵੇਂ ਸਾਲ 2022 ਦੀਆਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ
ਦਿਨ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਵਾਂਗ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਅਨੇਕਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਘਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਉੱਤੇ ਪਹਿਚਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਕਲਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੰਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ 2022 ਦਾ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੱਚ ਦੀ ਰੇਖਾ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਸੁਖਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ।

ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਉਸ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ।' ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਜਾਂ ਗੱਤਕੇ ਸਿਖਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਕੀਥ ਰਾਹੁਲ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਅਪਨਾਇਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੂਰਨੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਰਿਹਾ।' ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆਏ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। 'ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਆਟੋ ਚਾਲਕ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, '2001 ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਰਮਕਾਂਡ, ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰਾ ਤਿਆਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਰੀਤਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਚੁਣੌਤੀ

ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ 'ਕੁਦਰਤੀ' ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ ਚੀਨ ਨੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਦੀਆਂ 15 ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜਪਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾ ਰਹੀ ਹੈ: ਖੜਗੇ

ਪੇਈਚਿੰਗ: ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਰਾਜ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 15 ਹੋਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸਾ ਉਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ 'ਕੁਦਰਤੀ ਹਿੱਸਾ' ਹੈ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਦੁਆਰਾ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 15 ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਰਹੇਗਾ। ਚੀਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਸ਼ਿਅਾਓ ਲੀਜ਼ਿਆਨ ਨੇ ਇੱਥੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸਾ ਚੀਨ ਦੇ ਤਿੱਬਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੀਨ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਸਲੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਦੇ 15 ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮੌਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ 'ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜਪਣ ਲਈ ਚੀਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ' ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਚੀਨ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਵਿੱਚ 15 ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ 'ਨਾਮ ਬਦਲ' ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਿੰਡ ਵੀ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਤੇ ਬੀਜਿੰਗ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਚੀਨ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਮਲੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਈਨਾ ਖੇੜਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ, ਨੌਜਵਾਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਮੁਕਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਮਲੋਟ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਈਨਾਖੇੜਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਵਸਨੀਕ 20-22 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਪਏ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤਨੇਮ ਕਰਕੇ ਹਟੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਮੁੜ ਅੰਦਰ ਸ਼ਸੇਥਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਿੱਧੀ ਚੰਦ ਸਪਰਦਾਇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਣਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਲੋਟ ਦੇ ਡੀਐੱਸਪੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਨੌਜਵਾਨ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ।

Valley Real Estate Center

Better Deal will be given from New Builders to Book New home in Mountain House, Tracy, Manteca and Lathrop

For agriculture and almond Farm, office building, Farm House and for Truck Yard in Tracy, Manteca, Lathrop and Stockton

ਮਾਊਂਟੇਨ ਹਾਊਸ, ਟਰੇਸੀ, ਮਨਟੇਕਾ ਅਤੇ ਲੈਥਰੋਪ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਅਲਮੰਡ ਫਾਰਮ, ਆਫਿਸ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਯਾਰਡ ਲਈ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰੋ।

Listing

TOTAL 35.5 YOUNG THREE YEARS OLD TREE PADRE AND NONPAREIL VARIETY. WITH RIPARIAN RIGHT FROM THE SAN JOAQUIN RIVER. WITH A SINGLE FAMILY SMALL HOME, IT'S VERY DESIRABLE PROPERTY

PROPERTY ADDRESS: 27022 RIVER ROADM, NEWMAN CA 95360.

RANJIT SINGH

**Valley Real Estate Center (Office Lic.: 01392267)
68 E 11th Street Ste 109, Tracy, CA 95376**

Office: 209-956-1000 Cell : 408-355-5700, gbsingh84@gmail.com

RANJIT SINGH
(Lic: 01922089)

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਘਟਾ ਕੇ 5 ਦਿਨ ਕੀਤਾ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ:- 'ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡੀਜੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ' (ਸੀ ਡੀ ਸੀ) ਨੇ ਕੋਰੋਨਾ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਦਾ ਸਮਾਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5 ਦਿਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰਜ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਘਟਾ ਕੇ 5 ਦਿਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ

ਓਮੀਕਰੋਨ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਧਣ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਚਿੰਤਾ ਦਰਮਿਆਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਖੋਜ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਓਮੀਕਰੋਨ ਜੋ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹਲਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਦੀ ਮੁਖੀ ਰੋਚਲ ਵਾਲੇਸਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਕੋਰੋਨਾ-ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕ ਲੱਛਣ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ 3 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਠੀਕ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕੋਰੋਨਾ ਵਿੱਚ ਜਕੜੇ ਕਿੱਕ ਬਾਕਸਿੰਗ ਦੇ 3 ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਨੇ ਗੁਆਈ ਜਾਨ

ਨਿਊਯਾਰਕ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਹਿਰ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕੋਰੋਨਾ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੇ ਕਿੱਕ ਬਾਕਸਿੰਗ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਫਰੈਡਰਿਕ ਸਿਨਿਸਟ੍ਰਾ ਦਾ 41 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਰੈਡਰਿਕ ਸਿਨਿਸਟ੍ਰਾ ਨੂੰ ਅੰਡਰਟੇਕਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕੋਰੋਨਾ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਸਨ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕੋਰੋਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਗੇ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧੌਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫਰੈਡਰਿਕ ਸਿਨਿਸਟ੍ਰਾ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਦੋ ਦੋ ਹੱਥ ਵੀ ਕਰਨੇ ਪਏ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਰੋਨਾ

ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਕਹਿਰ ਕਾਰਨ ਹਵਾਈ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ *ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ 11,500 ਫਲਾਈਟਾਂ ਰੱਦ *ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਵਧੇ ਮਾਮਲੇ

ਨਿਊਯਾਰਕ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦਾ ਕਹਿਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਧੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਖ਼ਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਹਨ। ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਉਡਾਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਡਾਣਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਯਾਤਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤਕ ਲਗਭਗ 11,500 ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਏਅਰਲਾਈਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਓਮਾਈਕ੍ਰੋਨ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਏ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਡੋਜ਼ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਧ ਰਹੇ ਕੋਰੋਨਾ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਡੋਜ਼ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਡੋਜ਼ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

1. ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ, ਪਬਲਿਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ,
2. ਹੋਟਲ, ਬਾਰ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਮਾਲ, ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਉਹੀ ਲੋਕ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਡੋਜ਼ ਲਈਆਂ ਹਨ।
3. ਸਿਹਤ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੋਵੇਂ ਡੋਜ਼ਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮਾਮਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਗਾਇਬ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮੁਅੱਤਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚੋਂ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘਟਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਅੱਤਲ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਭੇਟਾ 1500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲਗਭਗ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ 10 ਜਨਵਰੀ 20 22 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਗੁਰਮੁਖ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਭ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

5 ਲੱਖ ਇਨਾਮ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਛਾਣ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ 10 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਸੁਰਾਗ ਹੱਥ ਨਾ ਲਗਣ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਮੱਧਮ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਜਾਂ ਦਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀ. ਸੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਫੁਟੇਜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 15 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਪੁੱਜਣ ਸਮੇਂ ਇਕ ਕਿੱਟ ਨੁਮਾ ਬੈਗ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਹ ਬੈਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਹੁ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਿਆ ਕਿ ਫੜੇ ਜਾਣ ਮੌਕੇ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਜੈਕਟ ਕਿਸ ਔਰਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮਾਮਲਾ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਦੇ ਭਗਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਫ਼ਰਤੀ ਤਕਰੀਰਾਂ ਦਾ ਪਾਕਿ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ੀਰ ਤਲਬ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ੀਰ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਭਗਵੇਂਵਾਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਭੜਕਾਊ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਸ ਜਤਾਇਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੜਕਾਊ ਤਕਰੀਰਾਂ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ 'ਇਸਲਾਮੋਫੋਬੀਆ' ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਤਨਜ਼ ਕੱਸਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਗਾਂਧੀ ਉਪਰ ਭੜਕਾਊ ਟਿੱਪਣੀ ਕਾਰਨ ਸਾਧ ਕਾਲੀਚਰਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਾਲੀਚਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਦੋ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਅਸਲੀਲ ਤੇ ਭੜਕਾਊ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਕਾਲੀਚਰਨ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਫਰਾਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਲੀਚਰਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਦੋ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਏਐਸਪੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਏਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖਜੂਰਾਹੋ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਮੋਬਾਈਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੋਟਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਮੋਦ ਦੂਬੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਰਾਏਪੁਰ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਾਲੀਚਰਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਸਨ ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਤਲ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1947 ਵਿੱਚ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ।

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ. ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

‘ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕੁਚਾਲਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ’

ਲੰਡਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੌਮੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਅਫਰਾ ਤਫਰੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਦਾ ਲੁਕਵਾਂ ਏਜੰਡਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅਤੇ ਨਿਖੇਧੀਜਨਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ. ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ

ਕੁਚਾਲਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਹੇੜੂ, ਭਾਈ ਲਵਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਲੇਵਾਲ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਈ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਭਾਈ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਦਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਪੁਲਿਸੀਆ ਤੰਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਸਿਰ ਮੜਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ. ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ

ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ

ਅਰੰਭਿਆ ਹੋਇਆ ਕੌਮੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੱਕ, ਸੱਚ ਇਨਸਾਫ ਅਤੇ ਧਰਮ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫਤਿਹ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ

ਅੱਜ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਾਂ (ਸਿੱਖ) ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਗਲੋਂ ਲਾਹੁਣਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਹਿੱਕ ਡਾਹ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਛਾੜਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਮੋੜੇ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ, ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦਲੇਰੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨੀ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਟੱਪ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਵੜਿਆ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ. ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦਰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਲੀਨੋਇਸ ਦੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ, ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ:- ਇਲੀਨੋਇਸ ਦੇ ‘ਕੰਫਰਟ ਇਨ’ ਹੋਟਲ ਵਿਚੋਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਰਾਡਲੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਟਲ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਖੜੇ ਇਕ ਸ਼ੱਕੀ ਵਾਹਨ ਸਬੰਧੀ ਫੋਨ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪੁੱਜੀ ਸੀ। ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮਾਲਕ ਜੋ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨਾਲ ਫੋਨ ਉਪਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਦੂਸਰਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ

ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 10000 ਡਾਲਰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਘਰ-ਬਾਹਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਹੋਏ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ:- ਬੋਲਡਰ (ਕੋਲੋਰਾਡੋ) ਨੇੜੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂਵਾਂ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ‘ਨੈਸ਼ਨਲ ਵੈਦਰ ਸਰਵਿਸ’ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਰਮਿਆਨ ਹੀ 110 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖਰਾਬ

ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਕਸਬੇ ਬੋਲਡਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 13000 ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖੇਤਰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ। ‘ਬੋਲਡਰ ਆਫਿਸ ਆਫ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ’ ਨੇ ਇਕ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਇਸਵਿਲੇ ਕਸਬੇ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 20000 ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੌਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂਵਾਂ ‘ਤੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜਰਡ ਪੋਲਿਸ ਨੇ ਅੱਗ ਤੇ ਭਾਰੀ ਤੂਫਾਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਬਚਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਉਡਾਣਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬੋਲਡਰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧੁੰਦ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਨ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਪੰਜ ਲੋਕ ਹਲਾਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕੀ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ

ਕੋਲੋਰਾਡੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਲਰਾਡੋ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕੀ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਡੇਨਵੇਰ ਤੇ ਲੈਕਵੁੱਡ ਵਿਚ ਘਟੋ-ਘਟ ਸੱਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ।

ਡੇਨਵੇਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਪਾਲ ਪੈਜਨ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਡੇਨਵੇਰ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਵਿਲੀਅਮਸ ਸਟ੍ਰੀਟ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡੇਨਵੇਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਦੇ ਵਾਹਨ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੱਕੀ ਲੈਕਵੁੱਡ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਲੈਕਵੁੱਡ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਜੌਨ ਰੋਮੇਰੋ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਵੜ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਅਖੇ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਤੱਢਕੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ

ਬਠਿੰਡਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ‘ਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਤੱਕੜੀ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸ ‘ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਤਾਰ ਸੰਧਵਾ ਨੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤੱਕੜੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਅੱਜ ਓਸੇ ਤੱਕੜੀ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਤਾਰ ਸੰਧਵਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ

***ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਜਾਏ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਸਮਾਪਤ *ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ *ਦੁਸ਼ਮਣ ਤਾਕਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪੀੜਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ : ਜਥੇਦਾਰ**

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :-ਸਰਬਸਦਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਭਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ ਸੁੰਦਰ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਅਗਵਾਈ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਭਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਇਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲਗਾਏ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੱਚਖੰਡ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਥੇਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਹਰ-ਏ-ਮਸਕੀਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਦਲ ਬਾਬਾ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ

ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਹਰੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਨਾਗਰ ਸਿੰਘ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ

ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਭਾਵੁਕ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤ

ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ

ਚੰਨੀ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਅਕੀਦਤ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਹਿੰਦ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਨੂੰ ਆਪਸ 'ਚ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਟ ਦਾ ਨਾਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਮਾਰਗ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਮਾਰਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਘੱਟ ਹੈ। ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ, ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੱਗੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਹੱਥੀ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਨਿਭਾਈ।

ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਅਕੀਦਤ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਪੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਹਿਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇ. ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਪੀੜਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਚੀਰਿਆ, ਦੇਗਾਂ ਵਿਚ ਉਬਾਲਿਆ, ਕਦੇ ਖੋਪੜੀਆਂ ਲਾਹੀਆਂ ਪਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ, ਗੁਰ-ਅਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤਾਕਤਾਂ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ-ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪੀੜਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਕੈਦ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਥੇਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਿੰਘਾਂ

ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਅੱਜ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਭਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਵਾਨ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋ ਕੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਆਮ ਮੁਆਫ਼ੀ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਭਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋਇਆ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਅਡਾਨੀ ਲਾਜਿਸਟਿਕ ਪਾਰਕ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ

ਲੁਧਿਆਣਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਰਾਏਪੁਰ ਸਥਿਤ ਅਡਾਨੀ ਲੌਜਿਸਟਿਕ ਪਾਰਕ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਆਵੇਗ-ਆਵਾਹ ਕਾਰਨ 15 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਰਨਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਰਕ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਬਰਗਾੜੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੰਨੀ ਨੇ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਹੱਤਿਆਕਾਂਡ ਲਈ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਬਰਗਾੜੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਲਈ ਬਾਦਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

ਸੁਨਾਮ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਬਰਗਾੜੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੇਕਸੂਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਾਦਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰ ਰਹੇ ਨਿਰੋਪੇ ਸਿੱਖ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਵਾਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹੁਣ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ, ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੁਣ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਜੀਠੀਆ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉੱਡਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ : ਬਾਦਲ

ੴ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ ਧਾਰਮਿਕ ਥਾਵਾਂ ੴ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ

ਲੰਬੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ, ਧਾਰਮਿਕ ਥਾਵਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਥ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਫੁੱਟ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਨਸ਼ੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰੇ।

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ

ਚੋਣ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਲੜ ਲੈਣ, ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਰੋਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਲੋਕ ਹੁਣ ਸਮਝਦਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਵਜੂਦ ਹੈ।'

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੌਰੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਲਾਗੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਦੌਰੇ ਕਰਨਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੌਰੇ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ।

ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦਾ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕੱਢਿਆ ਖ਼ਾਲਸਾ ਮਾਰਚ

ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਫੜ ਕੇ ਕੀਤੀ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਅਰਦਾਸ ੁੰਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਰਾਜਸੀ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰੱਖਣਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ : ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 9 ਸਿੱਖ ਰਾਜਸੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ।

ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਡ, ਭਾਈ ਕੰਵਰ ਚੜਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਭਾਈ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੂਨਕਾਂ ਅਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾਈ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬੈਨਰ ਫੜ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤੋਖਸਰ ਤੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫੜੀਆਂ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂ ਸ. ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ, ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ, ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਰਾ, ਭਾਈ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਦਿਆਂ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਤਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਰਾ ਨੂੰ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਮਲ

ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਰਾਸਰ ਧੱਕਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕੇਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕੇਸ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਆਪ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਹਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਕੇ ਹੱਕ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਲੜੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾਈ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ, ਜੱਜਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੰਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮਾਰਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ, ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਚੌੜਾ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਣ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛੇ ਜੂਨ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਝੰਜੀਆਂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਨਾ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਗੁਰਨਿਵਾਜ਼ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡਾ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮਾਮਲਾ ਮੌੜ ਮੰਡੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦਾ

5 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ੁੰ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਸਿਰ ਦੋਸ਼ ਮੜੇ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹੋਈ ਸੀ ਫੁਸ ੁੰ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਬਾਈ ਰਖਿਆ

ਬਠਿੰਡਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : 31 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੌੜ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਅੱਧਸੜੇ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰਮਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਨੇ ਕਦੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਹਾਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌੜ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਸੱਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਵੀਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਵੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਨੇ ਜਸਕਰਨ ਸਣੇ ਕਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਹਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਵਫਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਲਗਣ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰੇ ਵਲ ਮੁੜ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀਆਈਜੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਏਡੀਜੀਪੀ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋ ਐੱਸਆਈਟੀ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਾਰ ਸਿਰਸਾ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੀ ਗਲੀ ਦੇ ਸਨ ਚਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ

ਮੌੜ ਧਮਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ 10 ਸਾਲਾ ਬੇਟੇ ਅੰਕੁਸ਼ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲੀ ਰਿਤੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਦਸੇ

ਬਾਅਦ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਮੌੜ ਹੋ ਗਈ। ਇਲਾਜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਘਰ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, 'ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਕੁਸ਼ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਭਰਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ

ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਜਪਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਮੀਦਾਂ ਸਨ ਪਰ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ। ਬਲਾਸਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਂ ਪਰ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਵਿਖੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਇੱਕ ਪੋਸਟਰ ਲੱਗਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। 14 ਸਾਲਾ ਜਪਸਿਮਰਨ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਪਸਿਮਰਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਖੁਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲ ਕਾਰਡ ਵੀ ਬਣੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੌੜ ਵਿਖੇ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਮਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। 14 ਸਾਲਾ ਸੌਰਭ ਨੇ ਵੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਸ਼ਸੀ ਬਾਲਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਪਸਿਮਰਨ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਿਪਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਨ ਗਈ ਸੀ।

ਰਿਪਨਦੀਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਮੌੜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਿਪਨਦੀਪ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਰਿਪਨਦੀਪ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਤ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ।

2021 ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀਆਂ ਕੁਝ ਖਬਰਾਂ

***ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ *ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ**

ਜਦੋਂ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਬਹੁਗਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਸੂਬੇ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੋ ਨਿਬੜੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼

ਜੇਕਰ 2021 ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪੰਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਿਹਾ। ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ 2020 ਦੇ ਆਖਰੀ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਗਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਈਆਂ ਰੋਕਾਂ, ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਲਾਂ ਅਤੇ ਪੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਾ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਫੁੱਟ ਪਾਉਂਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਲੋਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਝੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸਾਬੋਤਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਰਮਿਆਨ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ, ਵੱਖਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਗਰਦਾਨਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 32 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਏਕਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਬੋਝੇ-ਬਹੁਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੱਕ ਨਿਭਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਕ੍ਰਿਸਮਾਕਾਰੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਆਖਰ 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ

ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2022 ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰਵਾਸੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਨਾਲ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਵਰਤਾਰਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਰਸਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਜੀਵੰਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਾ ਝੁਕਣ ਵਾਲੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਝੁਕਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਸਿਖ ਨਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਵਾ ਸੌ ਦੇ ਲਗਭਗ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਤੇ ਘਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ। ਕਈਆਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਮੁਹਰੇ ਗੰਦਗੀ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜਨ ਤੱਕ ਵੀ ਗਿਆ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਪਰ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਠੱਪ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਕਾਂਗਰਸ ਫੁਟ ਕਾਰਨ ਨਿਘਰੀ

ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਟੋ-ਕਲੇਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਭਖਿਆ ਰਿਹਾ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬੋਤਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੈਪਟਨ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਸਾਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਟੀਮ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲਾ-ਕਲੇਸ਼ ਸਮਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਤਲਸ਼ ਕਲਾਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਬੇਹੱਦ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਦਾ ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ-ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਠਾ ਸਕੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਿੱਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਸਾਥੇ ਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜਲੇ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵੱਲ ਕੁਝ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਸਾਨ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ

2021 ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਇਹ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਗਹਿਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਉੱਪਰ ਹੋਈ ਐਫਆਈਆਰ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਉੱਪਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਰੇਤੇ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਬੰਧੀ 20 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਇਕ ਐਫਆਈਆਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਖਿਲਾਫ ਲੁੱਕਾਊਟ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵੱਲੋਂ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜੀ ਇਹ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਸੁਣਵਾਈ ਹੁਣ ਪੰਜ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਉੱਪਰ ਹੋਈ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਆਖੀ ਗਈ।

ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ

ਭਾਵੇਂ ਆਈਜੀ ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਹੋਵੇ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਐਸਆਈਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸੋਧਾ ਭੀੜ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੇ।

ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਖਬਰਾਂ

ਲਗਪਗ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਵਕਫੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕਪਤਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਟੋਕੀਓ ਓਲੰਪਿਕਸ ਵਿਖੇ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਸ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਿਡਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਕਤਸਰ ਦੀ ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋਅ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। 'ਉਡਣੇ ਸਿੱਖ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਵੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਯੂਸ ਕੀਤਾ।

ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਅਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਸਸਪੈਂਡ ਪੁਲਸੀਆ ਵਲੋਂ ਧਮਾਕਾ ਵੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਉਪਰ ਮੜ੍ਹੇ ਗਏ।

ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਟਾਪ

ਬੀ.ਟੈਂਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 8.93 ਸੀਜੀਪੀਏ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ

ਮੋਹਾਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਦੋਆਬਾ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਕਾਲਜਿਜ਼ (ਕੈਂਪਸ-3) ਰਾਹੋਂ ਦੀ ਬੀ ਟੈਂਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਐਂਡ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਈਸੀਈ) ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ 8.93 ਇਸ ਸੀਜੀਪੀਏ ਅੰਕ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਹੋਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਜ਼ੀਦਪੁਰ ਨਿਵਾਸੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਬੇਟੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰਦੀਪ

ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਠੇਕੇ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਂ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਸਾਂਭਦੇ ਹਨ। ਚਾਰ ਲੜਕੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਸਿਰਫ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ

ਬਤੌਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਲਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਆਰਮੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਆਬਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿ

ਉਹ ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਟਾਪ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਰਜੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਲੈਕਚਰਾਰ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਨਾਨਕ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਭ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਆਪ ਸੈਟਲ ਹੋ ਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਲੜਕੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇ।

ਭਾਜਪਾ-ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਵਧਾਏਗਾ

*** ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ * ਭਾਜਪਾ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ**
ਫਾਇਦਾ * ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਲੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਫਾਈਲਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ, ਕਈਆਂ ਲਈ ਬਣੇਗੀ ਮੁਸੀਬਤ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਧਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੀਐੱਮ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਚੋਣਾਵੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨਵੀਂ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਭਾਈਵਾਲ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ

ਚਿੱਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵਰਗੇ

ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਉੱਘੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਹਤਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਛਲੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਉੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਤੇ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਹੋਈ ਬੈਠਕ 'ਤੇ ਅੱਖ ਰੱਖ ਰਹੇ ਕਾਂਗਰਸ ਰਣਨੀਤੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਿਆਸੀ ਗੇਮ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਚੁਣਾਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਚੋਣਾਵੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਆਪ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਸੰਕਟ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਥਕ ਵੋਟ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਉੱਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕਾਂਗਰਸ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਮੰਨ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਦੋਸਤੀ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਛੋਟੇ ਅਕਾਲੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਏਗੀ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਵਧਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੁੱਲ 35 'ਚੋਂ 14 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ 12 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰ ਅੱਠ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੇਵਲ ਇਕ ਸੀਟ ਹੀ ਆਈ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਮੰਨ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਕਰਨਗੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਫਾਈਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਾਣਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ

ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੇਖੜੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਾਧੀ 'ਮਾਝਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ' ਨੂੰ ਨਾਗਵਾਰ ਗੁਜ਼ਰੀ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ

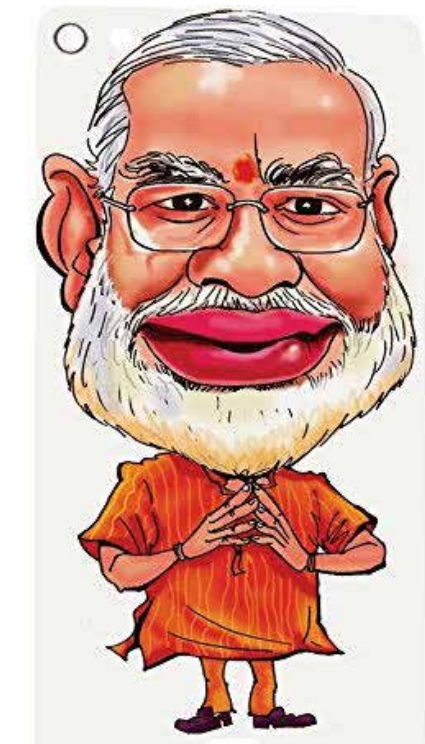

ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਲਕਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦੇਣਗੇ। ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਖਾਸੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਿਖੇ ਬੈਠਕ ਵੀ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਝਾ ਤੇ ਦੋਆਬਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਰੀਬ ਅੱਧਾ ਦਰਜਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਨਾ ਬਦਲਣ ਦੇਣ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲਬੀਰ ਜ਼ੀਰਾ, ਬਰਿੰਦਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਹੜਾ, ਸੁਖਪਾਲ ਭੁੱਲਰ, ਲਾੜੀ ਸ਼ੇਰਵਾਲੀਆ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੇਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ।

ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਚੱਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਸਮੇਂ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੇਖੜੀ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਤੱਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤੱਤਕਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਸੇਖੜੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਤੱਤਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸੇਖੜੀ ਨੂੰ ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜਵਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਝਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਜਵਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੇਖੜੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਬਾਧੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮਾਝਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਕਿ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਨਵਤੇਜ ਚੀਮਾ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਉੱਤਰੀ ਸਰਕਲ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਜੂਨੀਅਰ ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਰੀ ਵੀ ਪੁੱਜੇ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਮਾ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਣਾ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਚੀਮੇ) ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੱਢ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੂਨੀਅਰ ਹੈਨਰੀ ਨੇ ਵੀ ਚੀਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਮਾ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਆਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਨ 'ਤੇ ਜੂਨ ਨਹੀਂ ਸਰਕੀ। ਚੀਮਾ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਵੀ ਹੋਈ ਪਰ ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਕੁਲ ਮਿਲਾਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫੁਟ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਉਪਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਆ ਗਿਆ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਯੁਕਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇ.ਪੀ. ਨੱਥਾ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਗਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ, ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ (ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਯੁਕਤ (ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ) ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨਗੀਆਂ।

ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਜਪਾ, ਕੈਪਟਨ ਅਤੇ ਢੀਂਡਸਾ ਰਵਾਇਤੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੀਟ ਸ਼ੇਅਰਿੰਗ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨਗੇ। ਭਾਵ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਹਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 117 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ 40 ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ 51 ਸੈਮੀ ਅਰਬਨ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੀਟਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਦਕਿ ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਭਾਈਵਾਲ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਗੇ।

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਲਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਾਂਝੇ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰਨਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ 6 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ. ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਲਰਟ ਹੋਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ

ਆ ਰਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਖੜੇ ਹਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ?

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ

0088 28 ੯੧੦ ੨੩੮੦੮

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਾਹੌਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਰਮ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਿਰਤੋੜ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਆਪ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 22 ਤੋਂ 82 ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਤਵੱਜੋਂ ਦੇਣੀ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਿੜ ਵਿੱਚ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸੀ ਵਾਪਸੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਰੁੱਝੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਖਾਸ ਮੋਹ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਲ ਦੀ ਮਹਿਕ ਸੁੰਘਾ ਕੇ ਮੰਤਰਮੁਗਧ ਕਰ ਲਿਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਅਸਚਰਜਤਾ ਫੈਲ ਗਈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਰ ਵਰਗ ਨੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ

ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਪਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਾ ਪਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਮਾਉ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਆਪਣੇ ਖੇਮੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਲੋਕ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ।

ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਜੋ ਗੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕੌਲ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਲੋਕ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਜਿਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਦਲ ਵੀ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਕੌਲ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸ਼ੇਰਨੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਵਰਗਾ ਯੋਗ, ਦਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੱਚਾ ਦਰਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਫ਼ੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖੇ ਬਗ਼ੈਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਹੀ ਲੀਹ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੁਹਿਰਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਅਸਲ ਨਮੂਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਲ ਹੈ ਉਹ ਭਾਲ ਕਦੋਂ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੀ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਬਹੁਤੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਗੰਢ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਲਿਤ ਵੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ

ਹੈ। ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਾਫ਼ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਤਕੜੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਝੰਡੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਮਿਲਦੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਥੀ ਆਪਣੇ ਭਾਰੀ ਭਰਕਮ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਤੱਕੜੀ ਦੇ ਡਿੱਗਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੱਲੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਿਟਲਰਸ਼ਾਹੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਲ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਵਰਗੇ ਖੁੰਡੇ ਹਥਿਆਰ ਦੁਬਾਰਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀ ਝੋਲੀ ਡਿਗਣ ਨਾਲ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਖਾਰ ਵੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਕੋਲੋਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲੈ ਕੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ ਨੂੰ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲੀ। ਫਿਰ ਕੈਪਟਨ ਸਾਬੂ ਨੂੰ ਪਰ੍ਹੇ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦਲਿਤ ਵੋਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਖਾਤਿਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ ਚਿਹਰਾ ਮੂਹਰੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਚੰਨੀ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਯੱਕੇ ਵਾਂਗ ਆਖਰੀ ਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜਿਤਾ ਦੇਵੇ। ਪਰ ਲੋਕ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ ਤੇ ਚੰਨੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ? ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੀ ਦੱਸਣਗੇ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੰਨੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਐਲਾਨ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀ ਫੈਸਲੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਆਪ ਵੱਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਧਮਾਕਾ ਕਰਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਪ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਹੋਰ ਵੀ ਆਪ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਆਪ ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਆਪ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਡਾ ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ, ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਚਰਚਿਤ ਨਾਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਝਾੜੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਈ ਕਰਨ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੁਝ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮਿਊਂਸਪਲ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੂਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਭਰਮ ਟੁੱਟਾ ਹੈ। ਪਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਬਹੁਤੀ ਸਿਆਣਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵੋਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੋਟਰ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਸੰਯੁਕਤ ਸਮਾਜ ਮੋਰਚਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਰਵਾਇਤੀ ਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਲਬਲੀ ਮਚੀ ਪਈ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਮੋਰਚਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਉਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਕੇਂਡਰ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਕੌਲ ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਮਾਜ ਮੋਰਚਾ ਕਿਸ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵੋਟ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੀ

ਦੱਸੇਗਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਵੋਟ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਪੈ ਜਾਵੇ ਪਰ ਕੀ ਮੋਰਚਾ ਇੰਨੇ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਸਕੇਗਾ ? ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਮਜਬੂਤ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਟੱਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ ਵੱਖ ਹੋਣਗੇ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਉਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਕਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਆਪ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦ ਪਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮਾਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਧਰਾਤਲ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਵਜੂਦ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵੱਡੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਹੁੰਦਲਾ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਸਦੀਵੀ ਇਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦਾ ਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੂਹਰਲੀਆਂ ਸਫ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਆਪਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਦੋ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਤ ਦਿਨ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ) ਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਢੀਂਡਸਾ-ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਵੱਡੇ ਦੋਸ਼

ਐਸਏਐਸ ਨਗਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਬੀਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੁੱਪੀ ਤੋੜਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਟੱਬਰ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੌਲ, ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਢੀਂਡਸਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਅਤੇ ਪੰਥ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਬਣੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਦੋਂ

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 'ਸਾਡੇ ਮੰਚ ਤੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੋ' ਕਹਿ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮੰਚ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਖਦੇ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਅੰਦੋਲਨ

ਸਿਆਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਡਟਵੀਂ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਲਾ ਅੱਡ ਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ) ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੱਚ ਪਿੱਠ ਦੇ ਕੇ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਐੱਮ ਮੋਦੀ ਕਰਨਗੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰੈਲੀ

ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਏਨਾ ਹੀ ਚਾਅ ਸੀ, ਫੇਰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾਕਸ਼ੀ ਦਾ ਪਾਖੰਡ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ? ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਹੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗ ਕਿਉਂ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ 750 ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਬਲਦੇ ਸਿਵਿਆਂ ਦੇ ਸੇਕ ਚੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 'ਕੁਰਸੀਆਂ' ਦੇ ਲੋਭੀ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਬੀਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਫ਼ਰਾ-ਤਫ਼ਰੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ, ਸੱਤਾ ਦੇ ਦਲਾਲ, ਧਾੜਵੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਲਈ, ਹਾਥੜੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬੇਯਕੀਨੀ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਪਿੱਛਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਟਾਂ ਮੰਗਣ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਉਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਗਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਸਿਹਤਯਾਬ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਹਰ ਬਣਦੀ ਵਾਹ ਲਾਵਾਂਗਾ ।

5 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਗਲੇ ਸਾਲ ੫ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਓਮੀਕਰੋਨ ਕਾਰਨ ਚੋਣਾਂ ਟਾਲਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਤਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 5 ਰਾਜਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਗੋਆ ਅਤੇ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਰੈਲੀਆਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਟਾਲਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। 2017 ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 'ਤੇ ਮੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਏ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ।

ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ

ਡਾਕਟਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਲ

ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਭਰ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮਸਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕ ਰਹੱਸ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰਦੀਆਂ।

ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ (2020) ਦੇ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਪਰ ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ/ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨੌਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਤੀਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਦੀ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਦਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਨੁਪਮਨਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ

ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਹਿਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਉੱਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਹਿਣ ਦੀਆਂ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡਾਂ ਵਲੋਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪਹੁੰਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਐੱਸ.ਈ. ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਰਮੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ-ਆਰਮੀ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਮੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ-ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੀ.ਬੀ.ਐੱਸ.ਈ. ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰੇ। ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਉਪਰੰਤ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਆਰਮੀ ਸਕੂਲ ਵਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇਕ ਆਡੀਓ-ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪੇ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ। ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਆਸ ਨਾ ਰੱਖਣ। ਸਕੂਲ ਵਲੋਂ

ਅਧਿਆਪਕ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਇਸ ਆਰਮੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ 798 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 74, ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 142, ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 100, ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 120, ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 141, ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 114 ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 107 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਦੋਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਬੰਨਣ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਮੀ ਸਕੂਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਦਾ ਸਕੂਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸਕੂਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਾੜੇ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਆਏ ਹੁਕਮ ਦੱਸ ਕੇ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਐੱਸ.ਈ. ਅਤੇ ਆਈ. ਸੀ.ਐੱਸ.ਈ. ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇਕ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਲਰਨਿੰਗ ਆਫ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅਦਰ ਲੈਂਗੂਏਜਿਜ਼ ਐਕਟ 2008' ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ 137 ਆਰਮੀ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੂਲ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਅੱਗੋਂ ਆਰਮੀ ਵੈੱਲਫੇਅਰ

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਰਮੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਇਹ ਲੜੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੜੀ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ 249 ਆਰਮੀ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਆਰਮੀ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1983 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਆਰਮੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1974 ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹੀ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਢਾਈ ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਔਸਤਨ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਦੇ ਉੱਚ-ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਹਾਈ ਅਤੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਈਏ ਤਾਂ ਹਰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਚਾਰ ਤੋਂ ਅੱਠ ਤੱਕ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵਿਰਥੇ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤਾ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਓਨਾ ਚਿਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਖਿਆਲੀ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਗਹਿਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਮੁੱਖਤਾ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ।

DIAMOND TRANSPORTATION

Dry Van ਤੇ Reefer ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ
Owner Operators ਦੀ ਲੋੜ

DIAMOND

Transportation
Logistics, Inc.

Good Pay

Dedicated Routs

Weekly Payment

ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਪੇਮੈਂਟ ਲਵੋ

ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ :

ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

209.487.3699

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ

209.351.5965

2850 Loomis Rd, Stockton, CA 95205

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਵਾਂਗ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਵੀ ਵਪਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਸਾਲ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਦਾ ਖੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਵਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵਧੇਗਾ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦਾ ਲਾਂਘਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਥਾਹ ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਗ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਧਿਰਾਂ ਹੀ ਸਿਰਕੱਢ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਵਿਚ ਦੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਤਬਦੀਲੀ 1947 ਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀ, ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਵੰਡ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਵੰਡ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਾਫੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਰਕਬਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਤਬਦੀਲੀ 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸੂਬੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਵੰਡ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਰਹੱਦੀ ਖ਼ਿੱਤਾ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਰ ਸਰਮਾਇਆ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਵੰਡ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਝੰਝੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਹੋਈਆਂ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿ ਜੰਗਾਂ, ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਹੋਰ ਵੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਿਆ।

21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਦਤਰ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਇਕ ਪਿੰਡ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਮੁਲਕ ਮੁੜ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੂਰਪ ਦੇ 26 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਲਚਕੀਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਆਰਥਿਕ/ਮੰਡੀ ਖੇਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਸ਼ੋਰੀਨ ਵੀਜ਼ਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਉੱਤਮ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲਾ ਮਾਡਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰਬਤ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੀ ਡਾਹੜੀ ਮਾਰ ਸਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਲਚਕੀਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਦਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਬੇਅੰਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇੰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ ਬਲਕਿ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜ਼ਾਇਆ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਬੱਚਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਗੁਰਬਤ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਰੇ ਯੂ.ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 189 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਲਮੀ 'ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਰਿਪੋਰਟ-2020' ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਨਵੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪੱਧਰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਅਨੁਸਾਰ 131ਵਾਂ ਦਰਜਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਦਰਜਾ 154 ਸੀ ਜੋ ਇਸਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਭਾਵ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਨਿਮਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਵਸੀਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਦਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਰਾਹੀਂ ਆਰਥਿਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਧਣ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਖ਼ਰਚ ਘਟਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਸੀਲੇ ਜੁਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਅਜੇ ਸ਼ਰੀਕੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ-2018 ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਸਬੰਧੀ ਟੈਰਿਫ਼ ਅਤੇ ਨਾਨ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਨਰਮਾਈ ਵਾਲਾਂ ਵਤੀਰਾ ਆਪਣਾ ਲੈਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਪਾਰ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ 2 ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ 37 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ 16 ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਵਾਧੇ ਦੇ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ (ਬੰਬਈ- ਕਰਾਚੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਪਾਰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਹੇਵੰਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟੈਰਿਫ਼ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਾਨ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਵੀਜ਼ਾ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਨਾ, ਵਪਾਰਯੋਗ ਸਹੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾ, ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਤੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਆਦਿ।

ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅੜਚਣ ਸਰਹੱਦੀ ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ 5 ਫਰਵਰੀ, 2019 ਵਿਚ ਪੁਲਵਾਮਾ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 'ਵਪਾਰ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਦੇਸ਼' ਵਾਲੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 1996 ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ 'ਤੇ 200 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਟੈਰਿਫ਼ (ਆਯਾਤ ਟੈਕਸ) ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਣ

ਭੁੱਖਦਾ ਮੱਸਲਾ

ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਸਤ 2019 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰਕ ਨਾਤਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਹੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 4.2 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਿਰਯਾਤ 213 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਸਿਰਫ 16.8 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਪਾਰ 865 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 286 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਝੱਤਣ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਰਹੱਦ ਰਾਹੀਂ ਸਮਗਲਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਥਾਈਲੈਂਡ, ਸਿੰਘਾਪੁਰ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮੀਰਾਤ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟੈਰਿਫ਼ (ਟੈਕਸ) ਨਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਵਪਾਰ 3.9 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ (2 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ) ਨਾਲੋਂ ਕਰੀਬ ਦੁੱਗਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਰਸਮੀ ਪੱਖੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਜਬ ਵਪਾਰ ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਹੇਵੰਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਬਹੁਤ ਨਿਗੂਣੀ ਮਾਤਰਾ (ਕੁੱਲ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ) ਦਾ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਆਪਸੀ ਤਣਾਓ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦਰ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ

ਸੋਚਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਸਬੰਧ ਸੁਖਾਵੇਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਕੁਝੱਤਣ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਾਂਝੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵਾਲੇ ਖਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਸਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਥਿਤ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ਼ (ਰਾਜਸਥਾਨ), ਨਿਜ਼ਾਮੂਦੀਨ ਔਲਿਆ (ਦਿੱਲੀ), ਰੋਜ਼ਾ ਸ਼ਰੀਫ਼ (ਸਰਹਿੰਦ) ਆਦਿ ਵਿਰਾਸਤੀ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਸੋਂ ਦੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਥਾਵਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਸਥਿਤ ਹਨ।

ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੰਬਈ-ਕਰਾਚੀ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸਰਮਾਇਆ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ 1948-49 ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਪਾਰ ਦਾ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਅਜੇ ਵੀ ਵਪਾਰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਵਪਾਰ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਣੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਇਸ ਮੂੜਮੱਤ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਨਗੇ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਜੋ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੇ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਜੋ ਕਦਮ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹਨ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵੀਜ਼ਾ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨਾ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਲਈ 'ਤਰਜੀਹੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਰਜਾ' ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ, ਵਪਾਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਆਦਿ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੱਦਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਹਾਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਘੋਸ਼ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਉਲੀਕਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਵਪਾਰ ਰਸਮੀ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਮਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਬਿਹਤਰ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨਿਵਾਰਨ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਪਾਰ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਲਾਂ ਮਾਹੌਲ ਵੀ ਬਣੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜਾਇਆ ਹੋ ਰਹੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਵੀ ਬਚਤ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਇਕ-

ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ, ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ।

ਅਣਖ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ

ਕਲੀਆਂ ਟੁੱਟ ਜਾਵਣ ਜੇਕਰ ਡਾਲੀਆਂ ਤੋਂ, ਦੁੱਖ ਉਸ ਤੋਂ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਹੋਵੇ ਕੋਈ। ਹੋਰ ਕੌਣ ਇਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ, ਦੁੱਖ ਬੂਟੇ ਦਾ ਹੋਰ ਕਿਵੇਂ ਸਹੇ ਕੋਈ। ਬੋਟ ਕੋਈ ਜੋ ਪੰਛੀ ਦੇ ਆਹਲਣੇ ਚੋਂ, ਲੁੜਕ ਤੜਪ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਆਣ ਡਿੱਗੇ। ਸਿਰਫ ਪੰਛੀ ਦਾ ਦਿਲ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦਾ, ਨੈਣ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਿੰਜੇ। ਕਰੋ ਖਿਆਲ ਜ਼ਰਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲ, ਹੋਣ ਸੱਤ ਤੇ ਨੌਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਉਹ। ਛੁੱਟੇ ਉਂਗਲੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵਕਤ ਭੈੜੇ, ਹੋਣ ਵੱਖ ਜੇ ਸਦਾ ਲਈ ਤੁਸਾਂ ਤੋਂ ਉਹ। ਕਿਸੇ ਜ਼ਾਲਮ ਦੇ ਹੱਥ ਉਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹੋ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਾਵਣ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਾਤ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੇਕਰ, ਛੱਚਟ ਜਾਵੇ ਸਹਾਰੇ ਦਾ ਹਰ ਦਾਮਨ। ਚਿਣੇ ਜਾਣ ਜੇ ਨੀਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੋਚੋ, ਕਿਵੇਂ ਝੱਲੋਗੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਜੁਲਮ ਦੱਸੋ। ਕਿਵੇਂ ਸਹੋਗੇ ਸੱਲ ਜਿੰਦਾਂ ਵਿੱਛੜੀਆਂ ਦਾ, ਕਿਵੇਂ ਜੀਓਗੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ। ਪੰਨ ਜਿਗਰਾ ਸੀ ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦੜੀਆਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਤੇ ਕੌਮ ਦੀ ਆਨ ਖਾਤਰ। ਨਹੀਂ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਕਤਈ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣੇ ਗਏ ਸ਼ਾਨ ਖਾਤਰ। ਰਹੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਦਮ ਤੱਕ, ਜੈਕਾਰੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਲਾਂਵਦੇ ਰਹੇ। ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਲਾਲਚ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਭੇ, ਜ਼ਾਲਮ ਨੂੰ ਹੱਸ ਕੇ ਠੁੱਠ ਵਿਖਾਵਦੇ ਰਹੇ। ਕਿਉਂ ਭੁੱਲ ਬੈਠੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋਧਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਿਉਂ ਖੂਨ ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਖੌਲਦਾ ਨਹੀਂ। ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਉਹ ਸਿਦਕ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਸਾਡਾ, ਕਿਉਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅੱਜ ਫੋਲਦਾ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ, ਰਸਤੇ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਦੇ ਵੱਲ ਅਸੀਂ ਚੱਲ ਪਏ। ਕਿਉਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋ ਬਦਤਰ, ਢਹਿੰਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵੱਲ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਢਲ ਗਏ। ਮੌਕਾ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਲ ਜਾਈਏ, ਰੁੜ੍ਹਦੀ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਆਉਂ ਬਚਾ ਲਈਏ। ਸਿੱਖ ਕੇ ਸਬਕ ਮਾਸੂਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦੜੀਆਂ ਤੋਂ, ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਦੇਈਏ। ਸ਼ਾਨਾਂ ਮੱਤੇ ਸਿੱਖੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਲਈ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੇਖੇ ਅੱਜ ਲਾ ਦਈਏ। ਪੈਦਾ ਕਰੀਏ ਫੇਰ ਉਹੀ ਮਹਾਨ ਜਜ਼ਬਾ, ਨਾਮ ਕੌਮ ਦਾ ਫੇਰ ਚਮਕਾ ਦਈਏ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦਰਾ
ਕਵੈਂਟਰੀ, ਯੂ.ਕੇ.

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼

31 ਦਸੰਬਰ 2021 ਤੋਂ 06 ਜਨਵਰੀ 2022

ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ-ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ

ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਢਾਂਚਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਿੱਥੇ ਓਹਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਵੇਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹੀ ਇਸ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜਾਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਿਰ, ਕੌਮ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਦੀ 'ਟਾਡਾ', ਕਦੀ 'ਪੋਟਾ', ਹੁਣ 'ਯੂਏਪੀਏ' ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਰੱਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਓਹਦੇ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੱਧ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ 'ਅੱਤਵਾਦੀ' ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਲਟਾ ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਓ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਓਹਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਈਮਾਨ ਤੇ ਸੌਂਝੀ ਬਿਰਤੀ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਈ ਇਲਾਹੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ ਘਾੜੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਾਕੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਉਹ ਨਿਯਮ ਬੋਧਣਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਹੀ ਹੈ? ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਪ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਬਤ ਹੁਣ ਤਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਕਸੂਰ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮ ਜਿਹੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵੀ ਦਬਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੰਘੇ ਦਿਨੀਂ ਬਹੁਤ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੋਈ ਟੁੱਟਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਬਕਾਇਦਾ ਇਕ ਲੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਮਾਨਤਾਪ੍ਰਾਪਤ, ਨਾ-ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੀ (ਨੋਟ ਰੈਕੋਗਨਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਨੋਨ-ਬਾਇਡਿੰਗ) ਬਿਜਲੀ ਮਤਦਾਨ (ਐਨਲਾਈਨ ਵੋਟਿੰਗ) ਮੁਹਿੰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਆ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸੰਚਾਲਤ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਇੰਨੀ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਹਾਲੀ ਵੁੱਡ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਿਉਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ? ਜੇਕਰ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਖਤਰਨਾਕ ਮੰਨਦਿਆਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧ ਜ਼ਰੂਰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕੋਚ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਬਲਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸੰਦ ਵਾਂਗ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਖਬਰਖਾਨੇ ਦੇ ਬਿਜਲ-ਮੰਚ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲ-ਸੱਥ ਸਫੇ (ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਖਾਤੇ) ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ-ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਧੜਾ-ਧੜ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਕਮ-ਉਮਰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮ ਜਿਹੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵੀ ਦਬਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮ-ਉਮਰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਤੇ ਹੇਠਲੇ ਅਫਸਰ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਡੀਜੀਪੀ ਦਫਤਰ ਦਾ ਦਬਾਅ ਝੱਲਣ ਦੇ ਅਸਮਰਥ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਬਾ ਅੱਗੇ ਗੋਝੇ ਟੇਕ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਖਾਹਸ਼ਾ ਲੀਹ ਉੱਤੇ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਹਿਜ ਇਕ ਅੱਧ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿਜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਜਾਂ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਵੈ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਕਵਾਇਦ ਤੇ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਚੋਖੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਖੀਏ, ਘੋਖੀਏ ਅਤੇ ਸਮਝੀਏ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੀਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਜਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹਾਲੀਆ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਆਖਰੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਮਸਲਾ ਦਿਸਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੂੰਘਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਦਲ ਦੀ ਲੋੜ

ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰ

ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਪਿਛਲੇ 72 ਸਾਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। 2017 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣਾ, 25 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਜਾ ਡਿਗਣਾ ਤੇ ਸੋ ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਗਰੀ ਲਾਲ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਵਿੱਚ ਫਸਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਆਪ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰਕੇ ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਸੀਟਾਂ ਤਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਲਿਆਰਿਆ ਦਾ ਵੱਡਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਖਤਾ ਪਲਟੀ, ਚਰਨਜੀਤ ਚੰਨੀ ਦਾ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦਾ ਪੱਤਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਪਈ ਫੁੱਟ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ, ਢੀਂਡਸਾ, ਸੇਖਵਾਂ ਤੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਨਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਟਕਸਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੀਹ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਬਿਖਰ ਜਾਣਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਕਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਲੜ ਫੜ ਲੈਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਚੰਗਾ ਖ਼ਾਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਫੁੱਟ ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਜਾਂ ਇੰਜ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵਜੂਦ ਤਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਗੱਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਫੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਾਟੇ ਲੀਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। 1980-1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਕੁ ਦਰਜਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਣੇ, ਦਰਜਨ ਕੁ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਲਿਬਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸਾਂ ਤੇ ਕਮਾਂਡੋ ਫੋਰਸਾਂ ਬਣੀਆਂ ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਭਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਹੁਣ 2015 ਦੇ ਬਰਗਾੜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ, ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨਾਲ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਬਹੁਤ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਅੱਧੋਗਤੀ ਦੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਸਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਬੇਹੱਦ ਕਠਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਡੁੱਬਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਛਲਾਂਗ ਲਗਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤੋੜਕੇ ਮੁੜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਾ ਵੜਨ ਨਾਲ ਹੁਣ ਨਾ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰੇ ਨੂੰ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਸਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ, ਜਿਸਦਾ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਜਨ-ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਭਿਆਲੀ ਪਾ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਅਧਾਰ ਤਕੜਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੋ ਰਿਹਾ

ਹੈ। ਪਰ ਸੱਚ ਇਹੀ ਹੈ ਉਕਤ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਲਾਭ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਦਿਖਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਾਜ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਾ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰਕੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਚੰਨੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉੱਤਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਟੜੀ 'ਤੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰੇ ਹਨ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਬੰਦਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਈ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਿਆ ਦੇ ਸਮਗਲਰ ਬੇਬੇਫ਼ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ, ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਸਮਾਰਟ ਫ਼ੋਨ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ, ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੁਢੇਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਖੁੱਟੇ ਅੱਜ ਤਕ ਵੀ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ 1/3 ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇਈ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋ ਕੇ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹੋਸੀਅਤ ਵਾਲੇ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦੱਸਕੇ, ਬਿਆਨ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿੱਤੇ। ਸੋ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਜਨ ਅਧਾਰ ਹੈ ਪਰ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸਦੇ ਸਿਆਸੀ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦੀ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਾਲ ਲਗਭਗ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਤੇ ਬਸਪਾ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ, ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਵਾਂ ਗੱਠਜੋੜ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੱਲਕੇ ਫੁੱਸ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਟੋਲਾ ਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇੰਜ ਕਹਿ ਲਓ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਚੱਲੇ ਹੋਏ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਦੇਣ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੈਂਸ ਭਗਵਾਂ ਦੀ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਨਵੇਕਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨ ਆਧਾਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਸਮ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਜਨ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤਕ ਮਤਭੇਦਾਂ ਕਰਕੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਅਤੇ ਉਮੰਗਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆ ਆਸਾਂ ਸਨ ਪਰ

ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਖਰੀਦ ਵੇਚ, ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ, ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਆਪਸੀ ਕੁੱਕੜਖੋਹੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮੋਹ ਭੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਕੁ ਸੀਟਾਂ ਤਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰੇ ਵਰਗੇ ਹੰਢੇ ਵਰਤੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਟਵਿਟਰ ਦਾ ਬਟਨ ਦਬਾ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ, ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤਕ ਟੇਢੀ ਖੀਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸਦੇ ਵੀਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬਿਖਰ ਗਏ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਲੀਰੇ ਲੀਰੇ ਹੋ ਗਈ। ਇਸਦੀ ਹਾਈ ਕਮਾਡ ਨਿੱਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਗਰਾਫ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜ਼ੀਰੋ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਫਲਤਾ ਵੱਲ ਨਵਾਂ ਜੰਪ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਚਰਚਾ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੇ ਚੱਲਕੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦਰਮਿਆਨ ਬੱਤੀ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆ ਨੇ ਮਤਾ ਪਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਬੋਲਣ ਤਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਸਿਆਸੀ ਹੈ ਕੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦਾ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨ ਤੋਂ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਦੇਹਜਨਕ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲ ਦੀ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਫਰੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਭਾ ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਚਾ ਵਾਅਦਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਵੀ ਪਹਿਨਾ ਸਕੇ। ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਮਨ ਭਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਦਲ ਦੀ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜੋ ਅਕਾਲੀਆਂ, ਭਾਜਪਾਈਆਂ, ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਤੇ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਜਬੂਤ ਬਦਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਿਆਸੀ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਰਿੜਕਣਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਨਿਕਲਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਉਤਰ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅੱਲਾ ਹੀ ਬੋਲੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਿਨ ਬ ਦਿਨ ਨਿੱਘਰਦੇ ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੋਟਰ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨਿਘਰ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾ ਕੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਭਗਵਾਂ ਅੱਤਵਾਦ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਾਰੂ

ਭਗਵਿਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਧਮਕੀ

ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਸੱਦੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨਗਾਹ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਫ਼ਰਤੀ ਧਾਰਮਕ ਪੜਪੱਥ ਵਿੱਚ ਉਗਲੇ ਗਏ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੀਡੀਏ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਗਵਾਂ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਛਾਪ ਕੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, 'ਹਿੰਦੂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਗੂ ਚੁੱਪ।' ਖ਼ਬਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਖ਼ਚਾਖ਼ਚ ਭਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣਪੱਥੀ ਹਿੰਦੂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਧਾਰਮਕ ਆਗੂ ਵੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ।'

'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਫਿਲਹਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਚੁੱਪੀ ਪਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਮੌਨ ਸੰਕੇਤ ਵਾਂਗ ਹੈ।' ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਏ ਐਫ ਪੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, '2014 ਵਿੱਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹੈ ਤੇ ਇੱਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।'

ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਟੀ ਆਰ ਟੀ ਵਰਲਡ ਨੇ ਵੀ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਛਾਪ ਕੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਹਨਤ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਕਰਾਏ ਗਏ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਸਮਿਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਤੇ ਸਰਵ ਧਰਮ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਭਾਵਨਾ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਫ਼ਰਤੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2014 ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਨੇ ਗਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਗੁੱਧ ਮਾਸ ਖਾਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਦਲਿਤ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਟੀ ਆਰ ਟੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 30 ਜਨਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਗੋਡਸੇ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਵ ਜਿਹਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਗੁਰੂਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ।' ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

ਹਰਿਦੁਆਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸਾਧਾਂ-ਸਾਧਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਫ਼ਰਤੀ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲੀ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ 'ਤੇ ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੋੜੀਆਂ ਤੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਭਗਵੇਂ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ। ਇਹ ਫਿਰਕੂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (ਯੂ ਏ ਪੀ ਏ) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ, ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਸੰਕਟ

ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾਉਣ ਜਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ 'ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਾ' ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ 17, 18 ਤੇ 19 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ

ਹੋਈ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸਾਧਾਂ-ਸਾਧਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਗਲੇ ਗਏ ਨਫ਼ਰਤੀ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਭਗਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਚਿਹਰਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇਹ 'ਧਰਮ ਸੰਸਦ' ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਜੂਨਾ ਅਖਾੜੇ ਦੇ ਮਹਾਂਮੰਡਲੇਸ਼ਵਰ ਹਿੰਦੂ ਯਤੀ ਨਰਸਿੰਹਾਨੰਦ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਰਸਿੰਹਾਨੰਦ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਲਵਾਰਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਧੀਆ ਤਕਨੀਕ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਕੋਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜੂਨਾ ਅਖਾੜੇ ਦੇ ਮਹਾਂਮੰਡਲੇਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਨੰਦ ਗਿਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 'ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਹਥਿਆਰ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ (ਭਾਵ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ) ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।' ਗਿਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ, 'ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਕੇਵਲ ਸਨਾਤਨ ਵੈਦਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਇਸਾਈਆਂ ਦੇ ਲਗਭਗ 100 ਦੇਸ਼ ਹਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ 57, ਬੋਧ ਧਰਮੀਆਂ ਦੇ 8, ਇੱਥੋਂ ਤਕ

ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 90 ਲੱਖ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਇਸਰਾਈਲ ਹੈ। ਸੋ ਕਰੋੜ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਬਦਨਸੀਬੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਕਹਿਣ ਲਈ ਇਕ ਇੰਚ ਜਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।' ਭਗਵਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਯੁੱਧ ਛੇੜਨ ਤੱਕ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਜਣੀ ਅਖਾੜੇ ਦੀ ਮਹਾਂਮੰਡਲੇਸ਼ਵਰ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅੰਨਪੂਰਣਾ ਮਾਂ, ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ, ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਮੌਕੇ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਚ ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਖੰਡਿਤ ਭਗਵਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ

ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਭਗਵੇਂਵਾਦੀ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਮਾਹੌਲ ਵੀ ਖ਼ਰਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਜਿਸ਼ੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤਾ ਕਲਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵੰਡਣ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਈ ਥਾਈਂ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਾਲ ਜੋੜਕੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਨਿਲ ਵਿੱਜ ਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤਿੰਨ ਟੀਮਾਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਅਸੀਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।'

ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ-ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਚਰਚ ਵਿਚ ਤੋੜੀ ਮੂਰਤੀ

ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਵਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਚਰਚ ਵਿੱਚ ਜਿਸ਼ੂ ਮਸੀਹ ਦੀ

ਮੂਰਤੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਹੋਲੀ ਰਿਡੀਮਰ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅੰਬਾਲਾ ਸਦਰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਐੱਸਐੱਚਓ ਨਰੇਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਚਰਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੱਗੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੈਦ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਚਰਚ ਦੇ ਫਾਦਰ ਐੱਟੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਚਰਚ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਚਰਚ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਿਸ਼ੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਲਈ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੰਬਾਲਾ ਦਾ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚਰਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1843 ਵਿੱਚ ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛਾਉਣੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਏ ਇਟਾਲੀਅਨ ਕੈਪੂਚਿਨ ਵੀਨੈਂਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਹ ਚਰਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ

ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ 1848 ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਬਾਲਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਚਰਚ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ-ਈਸਾਈ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀਜ਼ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਾਂਗੇ'

ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਗਰਾ ਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਤਾ ਕਲਾਜ਼ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੂਕਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਤਾ ਕਲਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵੰਡਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਐੱਮਜੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸੇਂਟ ਜੌਨਜ਼ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਾਂਤਾ ਕਲਾਜ਼,

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

76 ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸੀਜੇਆਈ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 76 ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨਵੀ ਰਮਨਾ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ 'ਤੇ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ (ਸੁਓ ਮੋਟੋ) ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਲਾਈਵ ਲਾਅ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਯੁਵਾ ਵਾਹਿਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਯੇਤਿ ਨਰਸਿੰਘਾਨੰਦ ਵੱਲੋਂ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸਲੀ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੀਜੇਆਈ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 120ਬੀ, 121ਏ, 124ਏ, 153ਏ, 153ਬੀ, 295ਏ ਅਤੇ 298 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਵਿਚਾਲੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਰਪੀ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਈਸਾਈਆਂ ਨੇ ਦਲਿਤ ਬਸਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਹ ਰੁਕਵਾਇਆ।'

ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ', 'ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੈ' ਅਤੇ 'ਹਰ ਹਰ ਮਹਾਦੇਵ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੰਘੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਰਮ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਥਿਤ ਨਫ਼ਰਤ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਤਿੰਦਰ ਨਾਰਾਇਣ ਤਿਆਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਖੈਰਾਤਾਂ ਐਲਾਨਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਧਨ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਉਣਗੇ?

ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਆਖਿਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਪਰ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 750 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆਉਣੀ ਪਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 550 ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਏਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਸਾਲ ਭਰ ਡਟੀਆਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਬੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਮਗਰੋਂ ਭਾਵੇਂ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਝੁਕ ਗਈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਲੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੋਂ ਓਨਾ ਹੀ ਦੂਰ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਲੜਾਈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲੜਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠ ਡੁੱਬੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਵਲ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਚ 2022 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਲਗਭਗ 2,82,061 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2012 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ 80,676 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ, ਜੋ ਸਾਲ 15-16 ਤੱਕ 1,28,835 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ। 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਆਰਜ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਤੇ 53000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਇਕਲਖਤ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤੇ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧ ਕੇ 1,82,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 1,00,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਲਗਭਗ 2,82,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸਲ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ। ਹੋਰ ਵੇਖੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਲਗਭਗ 88000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਖਰਚ 1,55,000 ਕਰੋੜ ਸਾਲਾਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਕਿਸ ਬਲਬੂਤੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਮੁਫਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਲੁਭਾਉਣੇ ਐਲਾਨਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਹੈ ਕਿੱਥੋਂ? ਕਿਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਜ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਇਕੱਲੇ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੇ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੀ ਤੇ 2019-20 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ 9394 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਚੰਨੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 10,621 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਛੂਹ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰੇਟ ਵਿਚ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ 3300 ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਭਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਜੋ ਵੈਟ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਲਗਭਗ 3300 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰਜ਼ੇ ਲਵੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਇਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਤੇ ਲੋਕ ਵਿਚਾਰੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਿਆਇਤ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲਗਭਗ 84000 ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਉਹ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਹਰ ਔਰਤ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਦੇਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਈਏ ਤਾਂ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ 96 ਲੱਖ ਸੀ ਜੋ 2022 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ 1 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਅੱਪੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਇਹ ਬਜਟ ਹੋਵੇਗਾ 1000 ਕਰੋੜ ਤੇ ਸਾਲ ਦਾ 12,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿੱਥੋਂ ਆਵੇਗਾ ਇਹ ਪੈਸਾ? ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 88000 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿਚੋਂ 31000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚ ਤਾਂ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਚੰਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਪੈਨਸ਼ਨ 750 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 1500 ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਹੀ 4000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਜਟ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨੇ ਲੁਭਾਉਣੇ ਐਲਾਨ ਤਾਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਪੈਸਾ ਆਵੇਗਾ ਕਿੱਥੋਂ ਤਾਂ ਸਭ ਦਾ ਇਕੋ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਤੇ ਸਭ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਏਨਾ ਹੀ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣਾ ਇਕ ਸੁਪਨੇ ਵਾਂਗ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਵਸੀਲੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲੇਗਾ? ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ, ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਬਾਹੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਮਾਤ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵੇਖੋ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਕਣਕ ਚਾਵਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੁਧਰੇ ਹੋਏ ਬੀਜ ਮਿਲੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ, ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈ। ਕਣਕ-ਚਾਵਲ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫਸਲ ਲਈ ਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਸਲ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਿਸਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਚਾਵਲ ਦਾ ਰਕਬਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। 1970-71 ਵਿਚ 3.9 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਚਾਵਲ ਉਪਜਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ 31 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਚਾਵਲ ਦੀ ਖੇਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ 8 ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਭੂ-ਜਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਗਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਕਿਤੇ 100 ਫੁੱਟ ਤੋਂ 350 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਕਦਰ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੋਈ ਖਾਦ ਪਾ ਲਵੇ ਉਪਜ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖੇਤੀ ਵੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਟੁੱਟਦੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 1093,000 ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ

939980 ਕਿਸਾਨਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹਨ।

183000 ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਤੋਂ ਦੋ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੱਕ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦਾ ਰਕਬਾ ਲਗਭਗ 250000 ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਲਗਭਗ 7.5 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ 2 ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 10 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਿਰਲੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 116000 ਪਰ ਏਕੜ ਹੈ। 71000 ਤੱਕ ਦਾ ਔਸਤ ਕਰਜ਼ਾ ਤਾਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੈ। 52800 ਕਿਸਾਨ ਅਤਿ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ 49700 ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗ਼ਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਹਨ। ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਤਸਵੀਰ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨੌਜਵਾਨ-ਰਹਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2016 ਵਿਚ 36000, 2017 ਵਿਚ 52000 ਹਜ਼ਾਰ, 2018 ਵਿਚ 60000, 2019 ਵਿਚ 73000 ਅਤੇ 20-21 ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਕਰਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੱਟ 41000 ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰ ਗਏ। ਭਾਵ 2016-21 ਤੱਕ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 262000 ਹੋ ਗਈ। ਉੱਪਰੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾ ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਦੇਣਗੇ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਹੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਕਾਲ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅੱਜ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਈਸੀ ਲਗਾਤਾਰ ਅੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੋ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਉਸ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਟੇ ਕਦਮ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ। ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਯੋਗ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਭਾਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ? ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਮਾਂ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਣਗੇ।

Homeopathicvibes

We treat Acute and chronic diseases like Asthma, Allergies, Mood swings, Migraine, Anxiety, Depression, Insomnia, Bed wetting, Acne, Diabetes, Arthritis, PMS, Acidity, Indigestion, Hot flashes, Blood Pressure, Kidney stones, Neuralgic pains, Skin disorders, especially non specific headaches and many more....

Now we have two locations :

940, E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087

Office : (408) 737-7100 Fax: (408) 737-7102

**39039 Paseo Padre Pkwy Suite
#209 (upstairs) Fremont CA 94538
www.homeopathicvibes.com**

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਸਮੂਹ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

Harminder Singh Gill D.H.M.S; B.C.I.H
(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

ਸੰਯੁਕਤ ਸਮਾਜ ਮੋਰਚਾ-ਇਕ ਲੋਕ ਯੁੱਧ ਹੋਰ

ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਰੀ

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ 385 ਦਿਨ ਲੰਬਾ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਕੇ ਇਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਿਆ, ਤੱਤੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਨੇਰੀਆਂ ਝੱਲੀਆਂ, ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਝੂਠੇ ਛੜਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਅਨੇਕਾਂ ਬਦਨਾਮ ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਤੇ ਪੁਕਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਧਤ ਰਹੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 32 ਪਲੱਸ ਇਕ, 33 ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਇੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 22 ਨੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਫੇਸਬੁਕ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ। ਸਥਾਪਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਈ ਟੀ ਸੈਲ ਅਤੇ ਕੱਟੜ ਸਮਰਥਕ ਇਹ ਰੋਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਵੋਟਾਂ ਵੰਡ ਦੇਣਗੇ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਮੁੜ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਆਪ ਦਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੱਤਾ ਦਾ ਚਾਂਸ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਆਦਿ ਆਦਿ।

ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਦਿੱਲੀ ਮੋਰਚੇ ਵਾਂਗ ਆਪ ਜਿੱਤਣ ਲਈ

ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂਡ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਵਿਦਵਾਨਾ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਵਾਂ ਏਜੰਡਾ ਘੜਨ, ਨਵਾਂ ਬਦਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਿਰਤ ਪਾਉਣ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਲੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਛੜਯੰਤਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਫੇਕ ਮੀਡੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੁਣ ਹਨ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਜਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਲੋਟੂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛਡਾਉਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੀਡਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਹੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਨਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਹ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭੱਠਾ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਕੰਗਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਫੀਆ ਗਰੁੱਪ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਗੈਂਗ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਾ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ਆਦਿ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੀਆਂ ਲੋਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਤੀਜਾ ਜਾਂ ਚੌਥਾ ਬਦਲ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੁਣ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਲੀਡਰ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਹੇ ਤੇ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਵਾਂ ਬਦਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਨੋ ਮਨੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹੁਣ ਇੰਨੀ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਾਂ ਅੱਗੇ 2022 ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਦਲ ਦੇਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਹ ਗਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੌਕਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਜੇ ਫਿਲਮੀ ਐਕਟਰ, ਗਾਇਕ, ਕਰਿਕਟਰ, ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜੇ, ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ, ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਆਦਿ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਾਕਮ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲੀ ਲੀਡਰ ਚੋਣਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਦੇ? ਉਹ ਚੰਗਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਬਣਕੇ, ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਲੀਡਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਪਰਖ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ।

ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਦਰੁਸਤ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਆਪ ਲੜਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸਮਾਜ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਬਦਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਯੁੱਧ ਜਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਜਾਂ ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼

ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸੱਤਾ ਦੇ ਲੋਭੀ ਜਾਂ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਐਮ ਐਲ ਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਇਹੋ ਕੁੱਝ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਲੁੱਟ, ਦੰਗੇ ਫਸਾਦ, ਹੋਰਾਫੇਰੀਆਂ, ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਹਰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤੇ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਸਥਾਪਤ ਐਨਕਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਜਾਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਹਰ ਕੋਈ ਦਾਦ ਦੇ ਰਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਹਰ ਕੋਈ ਤਾਰੀਫ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਿਆਣਪ ਤੇ ਸਮਝ ਦੀ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਉਲੀਕ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਕੀ ਹੁਣ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਲੜਕੇ, ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ? ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਯੋਗਤਾ, ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਲੀਡਰ ਹੋਣ ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 2017 ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਵੇਂ ਬਦਲ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਮੌਕਾ ਫਿਰ ਰਾਜਾ ਰੂਪੀ ਕਾਂਗਰਸ ਚੁਣਕੇ ਗਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਹ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਛੜਯੰਤਰ ਫਿਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਹ ਲਾਉਣਗੇ। ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਫਲ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਯੁੱਧ ਲੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਬਦਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਵੀ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕ ਸਾਥ ਦੇਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਲੜਾਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਿਰ ਜਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

A-ONE EXPRESS

ਸਾਨੂੰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨਰ ਓਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਟਰੇਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

- ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਨੌਰਥ-ਈਸਟ, ਸਾਊਥ ਈਸਟ

- ਸੌਖੇ ਲੋਡ, ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ

- 50% ਹੁੱਕ ਡੂੰਘ

- Excellent Payment

ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

28421 S CHRISMAN RD, UNIT# 3, TRACY, CA

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Toll Free: 888.725.7441, Office: 209.537.0975, Fax: 209.537.0375

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਅਨਮੋਲ ਕਹਾਣੀ

ਅਨੁਪਮ

ਇੱਕ ਦਿਨ ਬੀਰਬਲ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਦੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, 'ਕੀ ਕਰਦਾ ਹਜ਼ੂਰ, ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਅੱਜ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਰੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਓ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਸਮਝਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਆਉਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ।' ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬੀਰਬਲ ਬਹਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀਰਬਲ ਦੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਹੋਈ ਉਹ ਬੋਲੇ, 'ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਇੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਇਸ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਤਾਂ ਲੱਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ'। ਬੀਰਬਲ ਹੱਸਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਹਜ਼ੂਰ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਝਿੜਕਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾ ਸਕਣਾ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਲ' ਅਕਬਰ ਬੋਲਿਆ, 'ਮੂਰਖਾਂ ਵਰਗੀ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਕਰੋ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਲੈ ਕੇ ਆਓ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਇਹ ਕੰਮ' 'ਠੀਕ ਹੈ ਜਹਾਂ-ਪਨਾਹ' ਬੀਰਬਲ ਬੋਲਿਆ, 'ਮੈਂ ਖੁਦ ਹੀ ਬੱਚਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉੱਜ ਹੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਮੈਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾਓ।' ਫਿਰ ਬੀਰਬਲ ਨੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਸਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਬਣਾ ਕੇ ਅਕਬਰ ਨੂੰ ਚਿੜਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ

ਨੱਚਣ-ਟੱਪਣ ਲੱਗਾ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਗੜੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ, ਫਿਰ ਉਹ ਜਾ ਕੇ ਅਕਬਰ ਦੀ ਗੱਦ 'ਚ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਲੱਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ

'ਬੇਟਾ, ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡੋਗੇ? ਵੇਖੋ ਕਿੰਨੇ ਸੁੰਦਰ ਖਿਡੌਣੇ ਹਨ' ਬੀਰਬਲ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੰਨਾ ਖਾਵਾਂਗਾ' ਅਕਬਰ ਮੁਸਕਰਾਏ ਅਤੇ ਗੰਨਾ

'ਨਹੀਂ' ਸਿਪਾਹੀ ਗੰਨਾ ਨਹੀਂ ਕੱਟੇਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਕੱਟੋ ਇਸਨੂੰ' ਹੁਣ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਿਜਾਜ ਵਿਗੜ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗੰਨਾ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹੋਰ ਕਰਦੇ ਵੀ ਕੀ? ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਿਛਾਏ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਗੰਨੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਰਬਲ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਲਓ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾ ਲਓ ਬੇਟਾ।' ਹੁਣ ਬੀਰਬਲ ਨੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਮਚਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, 'ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਗੰਨਾ ਹੀ ਖਾਵਾਂਗਾ' ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਬਤ ਗੰਨਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਬੀਰਬਲ ਨੂੰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਲਓ ਪੂਰਾ ਗੰਨਾ ਅਤੇ ਰੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰੋ'

ਪਰ ਬੀਰਬਲ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਹੀ ਬੋਲਿਆ, 'ਨਹੀਂ' ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਬਤ ਗੰਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿਓ 'ਕਿਹੋ-ਜਿਹੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੈ?' ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬੀਰਬਲ ਰੋਂਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਿਆ ਬੋਲੇ, 'ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਰੋਣਾ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕੁੱਟ ਪਵੇਗੀ ਹੁਣ।' ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਬੀਰਬਲ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹੱਸਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਹੀਂ' ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰੋ ਹਜ਼ੂਰ, ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬੇਤੁਕੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੰਮ ਹੈ?'

ਬੀਰਬਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਅਕਬਰ ਬੋਲੇ, 'ਹਾਂ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਰੋਂਦੇ-ਚਿਲਾਉਂਦੇ ਜਿੰਦ 'ਤੇ ਅੜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਸੌਖੀ ਖੇਡ ਨਹੀਂ'।

ਕਰਨ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ, 'ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਹੀਂ' ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰੋ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਬੱਚੇ ਹੋ।' ਸੁਣ ਕੇ ਬੀਰਬਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚਿਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਦੋਂ ਅਕਬਰ ਨੇ ਕੁਝ ਮਠਿਆਈਆਂ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਬੀਰਬਲ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚਿਲਾਉਂਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੌਂਸਲਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ, ਉਹ ਬੋਲੇ,

ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਦੇਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਕੁਝ ਗੰਨੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਬੀਰਬਲ ਦਾ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, 'ਮੈਨੂੰ ਵੱਡਾ ਗੰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਕੱਟਿਆ ਗੰਨਾ ਦਿਓ' ਅਕਬਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਗੰਨੇ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਇਹ ਵੇਖ ਬੀਰਬਲ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ,

ਜਵਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ

੯੭੭੯੧੧੮੦੬੬

ਬੱਚੇ ਘਰ ਦੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਘਰ ਮਹਿਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੁਣਦੀਆਂ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਥੱਕੇ ਬਾਪ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਬਚਪਨ ਜੀਉ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰ ਜਿੰਨੀ

ਦੇਰ ਬੱਚੇ ਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬੱਚਾ ਜਦ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਵੱਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਰਹੀ ਜਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਉਮੰਗਾਂ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਚਾ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਅਧੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਆਣਾ ਤੇ ਹਰ ਗੱਲ ਤੇ ਸਹੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਨੇੜਤਾ ਵੱਧਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਆਪ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮਝ

ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਕਿਆਈ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਉਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਵਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਗਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਣ।

ਮੈਂ ਆਮ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪੇ ਹੋਏ ਆਦਰਸ਼ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਦਹਾਰਣ ਇਹ ਕਿ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਪ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿ ਬੱਚੇ ਸਾਡੇ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਹਕੀਕਤ

ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨੇਹਪੂਰਨ ਵਰਤਾਓ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਵਿਵਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਭ ਉੱਪਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ, ਪਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਕਿ ਉਹ ਅਕੇਵਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ, ਬਲਕਿ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੋਚਿਕ ਭਰਭੂਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ।

ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਤ ਰੁਚੀਆਂ ਪ੍ਰਪੱਕ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਮਿਆਰੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਿਖਰੇਗੀ।

ਮਾਪਿਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ

ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉ ਕਿ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿੱਲਖਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਰਗਾ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਟੀਚੇ ਮਿਥਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਤਿਸਾਹਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੋ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਵੀ ਸਰ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਰੱਖਦੇ ਬੱਚੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਗੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਰ ਉਹ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਹਨ ਉੱਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਹਨ, ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ ਕਿ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ, ਹਰ ਮਾਪਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇਵੇ, ਜੋ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਦਰਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੇ ਉੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਕਰੇ।

‘ਈਰਖਾ ਨਿਆਣਿਆਂ ’ਚ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਐ’

ਕਈ ਵਰੇ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤੀਜੀ ਚੌਥੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਡਾ ਦੋਹਤਾ ਪਿੰਡ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਇਕ ਫੌਜਣ ਬੀਬੀ ਦਾ ਕਾਕਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਖੇਲਣ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਹਾਣ-ਪ੍ਰਵਾਣ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੋਹਤੇ ਦਾ ਆੜੀ ਬਣ ਗਿਆ, ਦੋਏਂ ਜਣੇ ਖੇਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪਿਆਰ ਪੈ ਗਿਆ।

ਚਾਰ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਗੁਆਂਢੀ ਫੌਜੀ ਛੁੱਟੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਪਿਉ ਵਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਨਵੇਂ ਬੂਟ ਪਾ ਕੇ ਤੇ ਇਕ ਘੰਟੀ ਵਜਾਉਂਦੀ ਖਿਡੌਣਾ ਸਾਈਕਲੀ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਖੇਡਣ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਦੀ ਟੋਹਰ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਖਾ ਕੇ ਸਾਡਾ ਦੋਹਤਾ ਉਹ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਈ ਕਹਿੰਦਾ- ‘ਲੈ ਜਾ ਓਏ ਪਰੇ, ‘ਟਣਨ.. ਟਣਨ’ ਨੇ ਕੰਨ ਖਾਧੇ ਪਏ ਆ ਸਾਡੇ।

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ‘ਦੁਪਾਲਪੁਰ’

ਮਾਮਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਬੰਬ ਕਾਂਡ ਦਾ

ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ ਲਪੇਟੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਲਗੀ ਪੁਲਿਸ

◉ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ: ਮੁਲਤਾਨੀ ◉ ਪੁਲਿਸ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ ◉ ਮਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਔਰਤ ਤੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਕਈ ਭੇਤ ਖੋਲ੍ਹੇ

◉ ਗਗਨਦੀਪ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਸੀ ਸਮਾਂ

ਲੁਧਿਆਣਾ /ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹੋਏ ਬਲਾਸਟ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਉਪਰ ਲਗਾ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਤੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਕਤਵਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਉਪਰ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਹੌਲਦਾਰ ਗਗਨਦੀਪ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ 23 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਤਾਨੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਧਮਾਕਾਖੋਜ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੀਮਾ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਧਮਾਕੇ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਖੇਮਕਰਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ੀਰਾ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ ਜਰਮਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ 'ਵਿਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਾਨੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ ਨਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਹ ਜਰਮਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰੈਂਡਮ (ਲੋਕਮੰਤ) ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਅਮਲ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਨੂ ਤੇ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੀ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੀ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਯੂਟਿਊਬ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐੱਨ.ਆਈ.ਏ.) ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਯੁੱਧ ਛੇੜਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾੜਕੂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਅਪਰਾਧਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐੱਨ.ਆਈ.ਏ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਮੁਲਤਾਨੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫਿਲਹਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ।' ਸੂਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਐੱਨ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਟੀਮ ਦੇ 2022 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਡੀਜੀਪੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਧਾਰਥ ਚਟੋਪਾਧਿਆਏ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਸਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਵੇਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਲਈ

ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ, ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ

ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜ਼ੋਨ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਤਸਕਰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਰੈਕੋਰਡ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਮੰਤਰੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ, ਉਹ ਖੁਦ ਅਤੇ ਏਡੀਜੀਪੀ ਜੇਲ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਝੀ ਹੈ ਕਿ ਗਗਨਦੀਪ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਪੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਗਨਦੀਪ ਨੇ ਨਸ਼ੇੜੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਗਗਨਦੀਪ ਨੂੰ ਬੰਬ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਿਸ ਨੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ। ਗਗਨਦੀਪ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਰੀਬ ਢਾਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਭੇਦ ਕਚਹਿਰੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰ ਔਰਤ ਪੁਲੀਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਕਈ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਲੜਾਈ-ਝਗੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਵਧ ਗਈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਗਨਦੀਪ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਕਸਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ ਲਿਆ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ

ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਪਾਇਲ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਦੀਪ ਰਾਣੂ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ

ਸਦਰ ਤੇ ਖੰਨਾ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ-ਦੋ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਕਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਪੁਲੀਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਧਮਾਕੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗਗਨਦੀਪ ਅਤੇ ਔਰਤ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਸਨ ਅਤੇ 5-6 ਘੰਟੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ।

ਗਗਨਦੀਪ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਖੁਲਾਸੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਗਨਦੀਪ ਅਕਸਰ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਤੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਆ ਜਾਏਗਾ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਹ 2-4 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਗਨਦੀਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਐਕਟਿਵਾ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ-ਦੋ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਥੋਂ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਐਕਟਿਵਾ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

Website Design & Development

- ➔ ਫੋਟੋਵੱਡੇ ਬਜ਼ਿਨਸ, ਐਨ. ਜੀ. ਓ, ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖਬਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ।
- ➔ ਈ-ਕਮਰਸ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰ/ਸੇਲ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

Basic web packages are available on comparatively economical rates
We work as per your requirement and charge only according to work

SERVICES

- ✓ WEB DEVELOPMENT
- ✓ WEB DESIGNING
- ✓ WEB RE-DESIGN
- ✓ LOGO DESIGN
- ✓ SEO SERVICES
- ✓ TECHNICAL SUPPORT

Web Media Art

ਵਪੀਆ, ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਔਕ ਚੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

+91 8437636421

webmediaart24@gmail.com

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਿਤਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਲਾਗੂ ਕਰੋ : ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ

***ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਲੇ ਹੋਏ ਨੇ *ਕਿਸਾਨੀ ਸੁਧਾਰ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ**

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਰਗਰਮ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਇੱਕ ਵੀ ਰਾਜਨੇਤਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਖੇਤੀ ਲਈ ਰੋਡ ਮੈਪ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਰੋਡ ਮੈਪ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਾਂਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਝੱਲੀ ਹੈ ਤੇ ਜੰਗ ਵੀ ਜਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੇ ਮਸਲੇ ਅਧੂਰੇ ਹਨ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੀ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਲਾਗਤ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ? ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਖੇਤੀ ਪਾਲਿਸੀ ਆਈ? ਕੀ ਹੱਕ ਕਮੇਟੀ ਅੱਜ ਕੈਦ ਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਦਫ਼ਨ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ? ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਿੰਮਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਬਦਲ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਕਸਦ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਥ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਤਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚਲੀ ਜਾਵੇ। ਪੇਸ਼ ਹਨ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਸ਼ :-

ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਦੁੱਗਣੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਗੱਲ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਕੇ ਤੇ ਸਿਰ ਦੀ ਪੱਗ ਬਣਾਕੇ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਫ਼ਸਲ ਜਾਂ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਪਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਭਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਪਾਰੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਇਸਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਸਬਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾਲੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾ ਘੱਟ ਭਾਅ 'ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਹੀ ਸਬਜ਼ੀ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਅਭਾਨੀ ਦੇ ਸਟੋਰ ਵਿਚੋਂ ਖ਼ਰੀਦਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾਲੋਂ ਭਾਅ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲਾ ਇਸ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਖਾਵੇ? ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਆਪਰੇਟ ਬਣਾਏ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਟੋਰੇਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਸਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ 80 ਫ਼ੀਸਦ ਲੋਨ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਵੇਚ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੇਣ

ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਹਟ ਸਕਾਂਗੇ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਖੁਦ ਤੈਅ ਕਰੇ। ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ 34 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ

ਫ਼ਸਲ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਖੋ ਦੁੱਗਣਾ ਮੁੱਲ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇੰਨੀ ਛਾਤਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐੱਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਅਭਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਤਾਂ 70 ਕਰੋੜ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਨੂੰ ਵੀ 40 ਕਰੋੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਬਦਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਕਾਰ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?

ਜਦੋਂ ਕੈਪਟਨ ਵਰਗੇ ਵਿਕੇ ਬੰਦੇ, ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ ਬਣ ਕੇ ਬੀਜੇਪੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਮਾਡਲ ਕਿੱਥੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਵਨ ਐਂਡ ਦੀ ਸੇਮ ਥਿੰਗ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਵੋਟ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਜੇ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਪਾਵੇਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤੇਗੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਟੈਂਡ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਸਗੋਂ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਘਰੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦਾ ਲਾਂਘਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਅਵਾ-ਤਵਾ ਬੋਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਡਟਿਆ ਰਿਹਾ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੱਖ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਿਉਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ? ਜਦੋਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਖੁਦ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ?

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ

ਸਮਾਜਿਕ ਮੂਵਮੈਂਟ ਸੀ ਜਦਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੇ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੁਦ ਸਵਾਰੋ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਮਾਜਿਕ ਮੂਵਮੈਂਟ ਨਾਲ ਮਨਾ ਲਵੋ। ਕਿਸਾਨੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸਵਾਰੋਗੀ ਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰੋਡ ਮੈਪ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਇਹ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ?

ਵੇਖੋ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ? ਪਰ ਉਸਦੀ ਨੀਅਤ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰੇਟ ਘਟਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਉਸਨੇ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਐਲਾਨ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਜਟ ਦੀ ਐਲੋਕੇਸ਼ਨ ਢੁੱਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੇਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਫਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੇਤਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਖ਼ਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ? ਅੱਜ ਵੀ ਰੇਤਾ 37 ਸੈਂ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਵੀ ਪਠਾਨਕੋਟੀਆ ਰੇਤਾ 45 ਸੈਂ ਨੂੰ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਸਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕੇਬਲ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੌ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਹਨ ਜੋ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਅੱਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਵਰਗਾ ਬੰਦਾ ਜੋ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੇਤਾ ਖਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਹੜਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪੈਂਗ ਲਾ ਕੇ ਸੌਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦੀਆਂ ਡਿਸਟਿਲਰੀਆਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਬਦਲ ਦੇਵੇ।

ਜੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੌਣ ਹੈ?

ਮੈਂ ਤਾਂ ਰਾਹ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਪਾਵਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਈਮਾਨਦਾਰ ਸਿਸਟਮ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਈਮਾਨਦਾਰ ਬੰਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੱਕ ਈਮਾਨਦਾਰ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਈਮਾਨਦਾਰ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉ ਕੌਣ ਸਿੱਧੂ ਸਾਥ?

14 ਸਾਲ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ? ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਮਾਣੀ ਸਗੋਂ ਲੜਿਆ ਹਾਂ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਰੇਤਾ ਬੱਜਰੀ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਬੱਸ ਮਾਫ਼ੀਆ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਦੇ ਦੇਣ ਤੇ ਫਿਰ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾ ਬਦਲਿਆ ਤਾਂ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੂ ਨਾ ਕਿਹੋ।

ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ? ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਜ਼ਿੰਮਾ ਦੇਵੇਗੀ?

ਮੈਂ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਪਿਛਲੇ 17 ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਹਰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੀ ਕਰਾਂਗੇ।

ਪਰ ਜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੀ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਆਵੇਗੇ? ਤੁਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੇ ਪਾਵਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਭ ਠੀਕ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕਮਾਉ ਪੁੱਤ ਦੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਦੇਵੀਂ ਪਰ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਰੋਕ ਦੇਵੇ। ਉਦੋਂ ਉਹ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੌਂਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੰਕਾਰੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਨਗੇ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਕੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਿਸਟਮ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਿੰਨੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਤਰਕ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹਨ ਇੰਨੇ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਗੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਕੌਣ ਪਾਉ?

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਰੋਡ ਮੈਪ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰੋ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਉਹ ਪੂਰੇ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਡਾ ਰੋਡਮੈਪ ਕੀ ਹੈ? ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਅਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਈਏ। ਅੱਜ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਕਰੈਡਿਬਿਲਟੀ ਜਿੱਤੇਗੀ।

ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਡੀਜੀਪੀ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬੇਵਸ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹੋ? ਹਾਥੀ ਦੇ ਦੰਦ ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਵਿਖਾਉਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਾਥੀ ਦਿਸਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਪਿਛਲੇ 17 ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਾਕਤ ਕਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਮੈਂ ਪੰਜ ਪੁਲਾਂ ਖਾਤਰ ਬਾਦਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ। ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਝੂਠੇ ਨਿਕਲੇ। ਫਿਰ ਕੈਪਟਨ ਆਪਣੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 10 ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰੂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਵਾਰਿਸ ਕੌਣ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤ ਨਹੀਂ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਗਿਆ, ਜੋ ਸੱਚ ਹੈ ਮੈਂ ਠੋਕ ਕੇ ਬੋਲੂੰ, ਸੱਤਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਣ ਦਿਉ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੱਤਾ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾ ਬਦਲ ਸਕੇ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੱਤਾ ਜੋ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾ ਬਦਲ ਸਕੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਇਸਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਡਲ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਤੁਰਾਂਗਾ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਸਾਥ ਦੇਵਾਂਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗਾ।

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ

੯੭੭੯੧੧੮੦੬੬

ਇੱਕ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੰਡਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਸੁਹਾਵਣੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਤੇ ਕਈ ਗਮਾਂ ਦੇ ਪਲਾਂ ਨੇ ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾਈ। ਕਈ ਬੇਗਾਨੇ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਜਤਾ ਗਏ ਤੇ ਕਈ ਆਪਣੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵਿਖਾ ਗਏ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਹਾਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਹੱਸਿਆ ਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਵੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਕਿਤੇ ਲੁਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਦੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ। ਕਦੇ ਹਲਾਤਾਂ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਬੱਕ ਹਾਰ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਕਦੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਪਹਾੜ ਜਿੱਤਾ ਜੇਰਾ ਲੈ ਫਿਰ ਜਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਦੋ ਹੱਥ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠ ਖਲੋਤਾ। ਕਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ

ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਵੀਆਂ ਉਮੰਗਾਂ

ਜਾਂਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਪਚਾਪ ਸਹਿ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਔਕਾਤ ਵਿਖਾਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿੰਨੇ ਸਾਰੇ ਖੱਟੇ ਮਿੱਠੇ ਤਜਰਬੇ ਸਾਡੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਂਦਾ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਤੇ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਸਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੀਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਬਸ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਬਕ ਸਿੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਹੀ ਨਵੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਸ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਿਰਨ ਲੈਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਝੋਲੀ 365 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਡਾਇਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਨਕੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਮੀ ਜਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਨਸਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨਸਾਨ

ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਪੁੱਤਲਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸੂਰਜ ਦੀ ਹਰ ਉਮਗਦੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲੈਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਵਕਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮੀਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਕੱਲਪ ਲਈਏ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਜਰੂਰਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਤੇ ਨਵਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾਹਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਵੀਆਂ ਉਮੰਗਾਂ ਨਵੇਂ ਚਾਅ ਮਲਾਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ

ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਕੱਲਪ ਲਈਏ। ਜਿੰਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ ਲੈਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਉਹ ਨਵੇਂ ਆ ਰਹੇ ਵਕਤ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਉਸਦਾ ਭਰਪੂਰ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਅਧੂਰੇ ਪਏ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ।

ਆਸ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਸਾਲ ਹੋਵੇ। ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਵਰ੍ਹਾ ਮੇਰੇ ਹਰ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੀਪ ਜਗਾਵੇ। ਹਰ ਚਿਹਰੇ ਉੱਪਰ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹਰ ਧੀ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਨ ਮਿਲੇ। ਨਵੀਂ ਉਮਾਗਦੀਆਂ ਉਮੰਗਾਂ ਹਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਰੋਣਕਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਵਧੇ ਡੁੱਲੇ।

ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਆਵੇ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਖੇਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮੁਸਕਾਨ ਮਿਲੇ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ।

ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਤਲਖੀ ਰਵੱਈਆ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਬ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖਾਸੀਅਤ ਕੀ ਇਸ ਨੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਇਸ ਅਣਖੀਲੀ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨਤਮ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਵਰਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਗ਼ਲਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਣਖੀਲੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਤਿ ਨੀਵੀਂ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰ ਆਪਣੀ ਧਾਕ ਜਮਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਕਬੂਲਣ ਲਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੂਰਪ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ

ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਲਗਾਤਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਬੁੱਢਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਦਾ ਜਵਾਨ ਰਹਿ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੋਸ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਧਰਮ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਸੰਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੂਆਤ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ?

ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਜੁਝਾਰੂ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਅਲੱਗ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੁਝਾਰੂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤਸ਼ੱਦਦ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ

ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਜੁਝਾਰੂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੁਝਾਰੂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਜੋ ਸੋਚ ਸੀ ਉਹ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਭਿੰਨਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਕੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਬੜੇ ਹੀ ਸੋਹਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਅੰਗਰੇ ਮਾਂਗਨੋਂ ਆਏ ਥੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕੀ ਭੀਖ ਤੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਨਾ ਜਲਾਤੇ ਤੇ ਕਿਆ ਕਰਤੇ' ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਕੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਜੁਝਾਰੂ ਰੂਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ

ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਬਤੀਤ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਝਾਰੂ ਰੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਉਹ ਦਰਦ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਅੰਦਰੋਂ ਝੰਜੋੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਜੁਝਾਰੂ ਰੂਹਾਂ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦ ਸੋਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਗ਼ਲਤ ਰਵੱਈਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਅਣਖ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਦੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕੀ ਇਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੋਸ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਧਰਮ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸੰਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੂਆਤ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ? ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਹੀ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ ? ਜੇ ਦੇਵਾਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਕਹਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜੋ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਧਰਮ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਘੁਣ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਡੈਨਮਾਰਕ ਦਾ ਡੇਅਰੀ ਮਾਡਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅਪਣਾਵੇ

ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਡੈਨਮਾਰਕ ਨੇ ਖੇਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਡੇਅਰੀ ਵਿੱਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਮਾਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਰਾਮਦ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖਾ ਰੱਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਗੋਂ ਸਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਉਪਜ ਬਾਹਰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਬਾਦੀ 50 ਲੱਖ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਭੋਜਨ, ਦੁੱਧ, ਮੀਟ ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਕੋਈ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜੋਗੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਦੁੱਧ ਪਦਾਰਥ, ਸੂਰ ਦਾ ਮਾਸ, ਬੀਅਰ ਤੇ ਖੰਡ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੀਆ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਤਕਰੀਬਨ 175 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਡੇਢ ਕੁ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਸਨ। ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਮਗਰੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਝੁਕਣਾ ਪਿਆ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਮਿਲ ਗਏ। ਕਿਸਾਨ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਟੋਰ 1886 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1939 ਤਕ 1917 ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਦੁੱਧ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ 1882 ਵਿੱਚ ਬਣੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1997 ਵਿੱਚ ਮੀਟ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਕਰੀ ਸਭਾ ਬਣਾ ਲਈ। ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ

ਲੱਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹੀ ਘੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਗੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਤੀ ਲੋੜਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਕੌਂਸਲ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਨਿਰੋਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਵਧੀਆ ਦਫ਼ਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੱਠ ਵਿਭਾਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੇਵਾ, ਖੇਤੀ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ, ਖੇਤੀ ਬਰਾਮਦ ਕੌਂਸਲ, ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਕਮੇਟੀ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਸਬੰਧੀ ਕਮੇਟੀ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਮੇਟੀ ਆਦਿ।

ਕਿਸਾਨੀ ਮੁੱਦਾ

ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਘੜਨਾ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ, ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਚੰਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਯੂਰੋਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1972 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਮੰਡੀ ਬਣਾਈ, ਉਦੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ

ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਬਣਾਈ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੁੱਧ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਐਮਡੀ ਫੂਡਜ਼ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਛੋਟੀਆਂ ਵਿਕਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੁੱਧ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 83 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪਿੱਛੋਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 26 ਕਾਰਖਾਨੇ ਹਨ ਅਤੇ 90 ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੁੱਧ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਉਹ ਆਪ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿੱਥੇ ਭਾਅ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ, ਦੱਸੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਡੰਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇੱਕ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਚਰਾਂਦਾ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵੀ ਦੱਸੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਫ਼ਸਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਪਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਵਸਤ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੀ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉੱਥੇ ਔਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ

ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਖੇਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਹਿਰ ਰਹਿਤ ਵਧੀਆ ਉਪਜ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਚੋਖੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਹੇਵੰਦ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਖੇਤੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਭਰੀ ਹੈ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਸੌਂਪੂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਹਰਾ ਚਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਧਾਧੂ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਠੇਕੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਕੇ ਕਣਕ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਡੇਅਰੀ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਹਨ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਘਾਟ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਘਟ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਔਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਜਵਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਸੁਚਾਰੂ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕ ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਹਰਾ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਂਦੇ ਬਗੈਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਿਖਿਆ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਗੁਣ ਗਾਹੁ॥

ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ,

ਸੰਪਰਕ : ੯੮੫੫੦-੧੦੦੦੫

ਪੋਹ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅੱਧ ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਅੱਧ ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਆਨ-ਬਾਨ-ਸ਼ਾਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਦੇਸ਼, ਕੌਮ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਕੰਢੇ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ 'ਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਛੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਨਾਲ ਅਣਖ ਤੇ ਗੈਰਤ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜੰਗ ਲੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਈ ਸਿੰਘ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੀਰਤਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜੀ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਆਪਣੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਗਨੀ ਖਾਂ ਤੇ ਨਬੀ ਖਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਜੰਗਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੋਹ ਦੀਆਂ ਸਰਦ ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲੁ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ॥
ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਰੋਗੁ ਰਜਾਈਆਂ ਦਾ ਓਢਣ ਨਾਗ ਨਿਵਾਸਾਂ
ਦੇ ਰਹਿਣਾ॥

ਸੂਲ ਸੁਰਾਹੀ ਖੰਜਰੁ ਪਿਆਲਾ ਬਿੰਗ ਕਸਾਈਆਂ ਦਾ
ਸਹਿਣਾ॥

ਯਾਰਝੇ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸੱਥਰ ਚੰਗਾ ਭੱਠ ਖੇੜਿਆਂ ਦਾ
ਰਹਿਣਾ॥

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਵਿਛੜੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਆਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਸਹੇੜੀ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਤੋਂ ਇਨਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੋਰਿੰਡੇ ਦੇ ਕੋਤਵਾਲ ਜਨੀ ਖਾਨ ਤੇ ਮਨੀ ਖਾਨ ਕੋਲ ਮੁਖਬਰੀ ਕਰ ਫੜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੋਹ ਦੀਆਂ ਸਰਦ ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਲਾਲਚ ਦੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੌਤ ਕਬੂਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ, ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਕਾਜੀ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 13 ਪੋਹ ਦੇ ਦਿਨ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ (ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਮਰ 9 ਸਾਲ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਮਰ 7 ਸਾਲ) ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਨੀਂਹ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਆਪ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ 'ਚ ਪੋਹ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਖਾਸ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਮੱਘਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਜਿੱਥੇ ਰਾਤਾਂ ਠੰਢੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਿਆਲੂ ਰੁੱਤ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨਾ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਧੁੱਪ ਨਿਕਲੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਮੌਸਮ ਸਾਫ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਧੁੰਦ ਦਾ ਪੈਣਾ ਆਮ ਰਾਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨਾ ਪੈਂਦੀ ਧੁੰਦ ਤੇ ਹਵਾ ਦਾ ਵੀ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਬੜਾ ਗੂੜਾ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤੀ ਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ 'ਧੁੰਦ' ਹਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਵਾ ਦੇ ਰੁਕ ਜਾਣ ਤੇ ਧੁੰਦ ਵੀ ਇਕ ਥਾਵੇਂ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹਵਾ ਚੱਲਣ ਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿੱਧਰ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਾ ਰੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉੱਧਰ ਨੂੰ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ 'ਚ ਧੁੰਦ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਖਾਸਕਰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਧੁੰਦ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸੜਕੀ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਜਾਮ ਅਤੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਰਗੀਆਂ ਅਨਹੋਣੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਰਫ ਤੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਧੁੰਦ ਪੈਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਹੋਣੀ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀ ਠੰਢ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੜਕੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਲੱਗੇ ਜਾਮ ਅਤੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਰਗੀਆਂ ਅਨਹੋਣੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀ ਪੋਹ ਦੀ ਠੰਢ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਲ ਚੜਦੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੇਤਾ ਪਿੰਨੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਿੰਨੀਆਂ ਵੇਸਣ ਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਖੋਏ ਦੀਆਂ ਤੇ ਚਾਹੇ ਅਲਸੀ ਦੀਆਂ। ਇਸ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਾਗ ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਚੁਲ੍ਹੇ ਕੋਲ ਬਹਿ ਕੇ ਖਾਣ ਦਾ ਸੁਆਦ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਲੂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਗੰਨੇ ਪੀੜ ਗੁੜ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਕੁਲਾੜੀਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ

ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੋਹ ਦੀਆਂ ਸਰਦ ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ ਕੱਠੇ ਹੋ ਮੂੰਗਫਲੀਆਂ ਚੱਬਣੀਆਂ ਤੇ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਲੰਘੇ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪੋਹ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅੰਬਰ ਦੇ ਤਾਰੇ ਵੀ ਠਰੇ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਭਰ ਸਰਦੀ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪੋਹ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਕਾਂਬਾ ਛਿੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਦਿਨ ਛੋਟੇ ਤੇ ਰਾਤਾਂ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਤਾਂਘ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂਘ ਰੂਹਾਨੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਤੇ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਬਾਰਾ ਮਾਹ ਰਾਗ ਮਾਂਝ ਵਿੱਚ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ: ਪੋਖਿ ਤੁਖਾਰੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਕੰਠਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਨਾਹੁ॥

ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਦਰਸਨਿ ਲਗੜਾ ਸਾਹੁ॥
ਓਟ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਸੇਵਾ ਸੁਆਮੀ ਲਾਹੁ॥
ਬਿਖਿਆ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਗੁਣ ਗਾਹੁ॥
ਜਹ ਤੇ ਉਪਜੀ ਤਹ ਮਿਲੀ ਸਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਮਾਹੁ॥
ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਵਿਛੁੜੀਆਹੁ॥
ਬਾਰਿ ਜਾਉ ਲਖ ਬੇਰੀਆ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਅਗਮ ਅਗਾਹੁ॥
ਸਰਮ ਪਈ ਨਾਰਾਇਣੈ ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਪਈਆਹੁ॥
ਪੋਖੁ ਸੁਹੰਦਾ ਸਰਬ ਸੁਖ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਵੇਪਰਵਾਹੁ॥
ਭਾਵ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਜਿਸ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ 'ਚ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਉਸ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਮਾਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਭਾਵ ਕਿ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦੁੱਖ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।

‘ਬੋਲਾ ਜੇ ਸਮਝਾਈਐ ਪੜੀਅਹਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪਾਠ। | ਅੰਧਾ ਚਾਨਣਿ ਰਖੀਐ ਦੀਵੇ ਬਲਹਿ ਪਚਾਸ। |’

ਮੂਲ ਰਚਨਾ, ਪੰਥ ਰਤਨ, ਗੁਰਮਿਤ ਮਾਰਤੰਡ, ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ ਜੀ

ਭਾਗ 18

ਸੰਪਾਦਕ: ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਬ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਹ ਜਲਦੇ ਚਿਰਾਗ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੇ ਜੇਕਰ ਮਨੁੱਖ ਅੰਧਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਹ ਦੀਵੇ ਵੀ ਉਸ ਲਈ ਵਿਅਰਥ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਅਵਤਾਰ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਕਿਤਨੇ ਜਲਦੇ ਹੋਏ ਦੀਵੇ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਲਦੇ ਰਹਿ ਕੇ ਵੰਡਦੇ ਰਹੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਜੀਵਿਦਗੀ ਦੇ ਦੀਵੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਜਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਜਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜੋ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੋਈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਜਗਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਿਲੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਵਤਾਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਮਨੁੱਖ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਉਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਮਨੋ ਵਿਸਾਰ ਦਾ ਗਿਆ। ਚਉਣੇ ਸੁਣਿਆ ਪਾਈਐ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਖਾਵੈ ਘਾਸੁ ॥ ਲੋਹਾ ਮਾਰਣਿ ਪਾਈਐ ਢਹੇ ਨ ਹੋਇ ਕਪਾਸ ॥ ਨਾਨਕ ਮੂਰਖ ਏਹਿ ਗੁਣ ਬੋਲੇ ਸਦਾ ਵਿਣਾਸੁ॥

ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਸੀ ਕੀ ਜਲਦੇ ਪੰਜਾਹ ਦੀਵੇ ਵਿਅਰਥ ਨੇ ਜੇਕਰ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜਿਸ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣ ਪਾਸ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੋਚਦੇ ਨੇ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਬਦਲੀਏ। ਏਨੇ ਬੱਚੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਅਧਿਆਪਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ। ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਵੀ ਜਾਵੇ ਅਗਰ ਕੋਈ ਠੀਕ

ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਹੀ ਨਾ ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਸੂਰ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਬਦਲੇ ਸਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਹੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਸੱਚ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ। ਜਿਵੇਂ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀਸ ਅਵਤਾਰ ਆਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਅਵਤਾਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਆਏ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਦਸ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ

ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਸ਼ਾਮਾ ਜਲੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਰਾਇ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫਿਰ ਬਾਲ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਪਕ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਚ ਦੀ ਮਿਸ਼ਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਏ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਫਿਰ ਰੋਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਰ ਬਣ ਕੇ ਚਿਰਾਗ ਬਣ ਕੇ ਮਹਾਂ ਸੂਰਜ ਬਣ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਪੰਥ ਪੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਧੇਰਾ ਹੀ ਅੰਧੇਰਾ ਰਿਹਾ। ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਰਬ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰਾ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰਾ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੀ ਕਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਇਹ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਵੀ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਰਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਅਲੀ, ਹਾਫਿਜ, ਮੋਲਾਨਾ, ਰੋਮ ਤਬਰੇਜ ਔਰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਫਿਜ, ਉਮਰ, ਖ਼ਿਆਮ ਇਸ ਤੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾ ਜਲਾਇਆ ਈਰਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤੇ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚਿਰਾਗ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਅੰਧੇ ਨੇ। ਇਹ ਅੰਧਕਾਰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ, ਕਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅੰਧੇਰੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਐਸਾ ਬੱਚਾ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅੰਧਾ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤਾਂ ਸੁਜਾਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤਾਂ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗਊ ਦੇ ਵਛੜੇ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਗਊ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀ

ਤਰਫ ਲਪਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਛੜੇ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਕਿਸ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਖੁਰਾਕ ਮਾਂ ਦੇ ਜਿਸਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਬੋਧ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਰਿਜਕ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਬੋਧ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਜਕ ਰਹੀਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਬੋਧ ਵੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਸਭ ਨੂੰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਸੂਝ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਐਨਾ ਬੋਧ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਅੰਧਾ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਈਏ ਜੋ ਜਨਮ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਹ ਇੱਕ ਅੰਧਾ ਹੈ ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੀ ਨਾ ਬਸ ਏਨਾ ਹੀ ਅੰਧੇਰਾ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸੱਚ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਹ ਸੱਚ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਤਾਬ ਹੀ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੀਵਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਲਾਵਾਰਸ ਪਸ਼ੂ। ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਚਾਨਣ ਹੈ ਪਰ ਉੱਲੂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉੱਲੂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਧੇਰਾ ਹੀ ਅੰਧੇਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਾਂਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸੱਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਐਸਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀਅ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਲੂ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਧਰਮ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਰਿਜਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਜਿੰਦੁ ਵਹੁਟੀ ਮਰਣੁ ਵਰੁ ਲੈ ਜਾਸੀ ਪਰਣਾਇ।।
ਆਪਣ ਹਥੀਂ ਜੋਲਿ ਕੈ ਕੈ ਗਲਿ ਲਗੈ ਧਾਇ।।

ਨਿੱਕਿਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਲਗੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦੇ ਇਲਾਹੀ ਚਮਕ ਦੇ ਲਿਸ਼ਕਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸੂਰਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸੀਸ ਤੇ ਸੱਜੇ ਹੋਏ ਦੁਮਾਲੇ ਅਤੇ ਚੱਕਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਅਣਗਿਣਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਜਿਵੇਂ ਆ ਕੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਸੋਹਣੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆਂ ਆਣ ਸਜਾਇਆ, ਵੱਡੀ ਪੁੰਨਿਆਂ ਦੇ ਚੰਦਰਮਾ ਢਲ ਹਿੱਕ ਦੀ ਸੰਜੋਅ ਬਣ ਚਿੰਬੜ ਗਏ। ਆਸਮਾਨ ਸੋਨੇ ਰੰਗੀ ਚਾਨਣੀ ਵਾਂਗਰਾਂ ਖਿੜ ਉੱਠਿਆ। ਹਿਮਾਲਾ ਜਿਹੇ ਪਰਬਤਾਂ ਅਦਬ ਵਿਚ ਸੀਸ ਝੁਕਾ ਕੇ ਦਰਬਾਨ ਬਣ ਨੀਹਾਂ ਅੱਗੇ ਆਣ ਉਤਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਦੀਪ ਸਮੂਹਾਂ ਭਰ ਭਰ ਭਵਸਾਗਰਾਂ ਦਾ ਜਲ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਕੋਮਲ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਸੀਤਲਤਾ ਲਈ। ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਗਾਤਰੇ ਸਜੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਮੁਹਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਵਜਰ ਅਸਤਰਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਪਾ ਲਈਆਂ। ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਗੰਗਾ ਵਲੋਂ ਮਾਰ ਕਮਰਕੱਸੇ ਰੂਪ ਸੁਹਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਅਕਾਲ ਦਾ ਸਾਜਿਆ ਸਾਰਾ ਨੂਰ ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ। ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਰੂਹਾਂ, ਦੇਵਤਿਆਂ, ਪੈਰੋਬਰਾਂ, ਨਬੀਆਂ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਆਣ ਛਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਰੋੜਾਂ ਸੂਰਜਾਂ ਆਰਤੀ ਦੇ ਬਾਲ ਰੂਪ ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ਭਵਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ ਉਚਾਰਣ ਲੱਗੇ।

ਜਦ ਬਾਬਿਆਂ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਪੈਰ ਪੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਤਲੀਆਂ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਨਸਪਤੀ ਖੇੜੇ ਵਿਚ ਆਈ, ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਬਸੰਤ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਸੁਹੱਪਣ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਆਣ ਕੇ ਲੁਕਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਾਹਲੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੋਵੇ। ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਹੱਥੀ ਸਜਾ ਕੇ ਤੋਰੇ ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਦੇ ਅਨੰਦੁ ਕਾਰਜ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਤੋਂ ਵੇਖਣੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਮਹਿਰਿਆ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਭੁੱਬਾਂ ਪਿਆ ਮਾਰਦਾ ਦੇ ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਘਰੋਂ ਦੂਜੀ ਬਰਾਤ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਨ ਨਿਕਲ ਰਹੀ ਏ, ਨਾ ਭਾਈ ਦਿਲ ਹੋਲਾ ਨਾ ਕਰ, ਵੱਗਦੀ ਪੌਣ ਨੇ, ਭਾਈ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਗਲਵਕੜੀ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਇਲਾਹੀ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ

ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਤਾਂ ਆਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਇਸ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਉਚਾਰਨੀਆਂ ਹਨ, ਮਹਿਕਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਚੰਦਨ ਦੀਆਂ ਖਹਿੰਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ। ਕਾਜੀ ਨੇ ਜਦ ਫਤਵਾ ਲਾਇਆ ਮਿਸਤਰੀ ਜਲਾਦਾਂ ਕਾਂਡੀਆਂ ਸੰਭਾਲੀਆਂ, ਮਸਾਲਾ ਭਰਿਆ, ਇੱਟਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਤਾਂ ਆਨੰਦੁ ਕਾਰਜ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਹੋਈ।

ਹਰਿ ਪਹਿਲੜੀ ਲਾਵ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।
ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੇਦੁ ਧਰਮੁ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਹਰਿ ਪਾਪ ਤਜਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।
ਜਲਾਦਾਂ ਇੱਟਾਂ ਰੱਖ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਕੋਮਲ ਪੈਰ ਫੇਂਹ ਸੁੱਟੇ ਤਾਂ ਅੰਮੜੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਭੁੱਬ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪੰਜੇ ਦਿਆਂ ਪੋਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਝ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਇੱਟ ਰੱਖੀ ਗਈ।

ਸਹਜ ਅਨੰਦੁ ਹੋਆ ਵਡਭਾਗੀ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ।।

ਜਨੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਲਾਵ ਪਹਿਲੀ ਅਰੰਭ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ।।੧।।
ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ।

ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ। ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜਦ ਉਚਾਰਿਆ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਲਾਵ ਆਰੰਭ ਹੋਈ।

ਹਰਿ ਦੂਜੜੀ ਲਾਵ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।

ਨਿਰਭਉ ਭੈ ਮਨੁ ਹੋਇ ਹਉਮੈ ਮੈਲਿ ਗਵਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।

ਕੰਧ ਗੋਡਿਆਂ ਤੀਕਰ ਜਦ ਆਈ ਤਾਂ ਤੇਸੀ ਮਾਰ ਜਲਾਦ ਨੇ ਚਪਣੀਆਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਹਵਾ ਨੂੰ ਕੰਬਣੀ ਛਿੜੀ, ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਕਾਲਜਾ ਪਾਟ ਗਿਆ। ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਇੱਟ ਬਾਬਿਆਂ ਨਾ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤੀ, ਕੰਧ ਸਿੱਧੀ ਰਹੀ, ਕੱਲ ਦੱਖਣ ਤੋਂ ਜਿਸ ਤੂਫਾਨ ਨੇ

ਆਉਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਇਸੇ ਕੰਧ ਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਏਥੇ ਪੰਥ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਕੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਤੇ ਮਜਲੂਮਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ ਹੈ। ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਚ ਲੀਨ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਾਵ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੰਧ ਲੋਕ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਹੋ ਗਈ।

ਸੂਬਾ ਆਖਦਾ ਬੱਚਿਓ ਈਨ ਮੰਨ ਲਵੋ, ਨਵਾਬੀਆਂ ਸੂਬੇਦਾਰੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ, ਬਾਬਿਆਂ ਗਰਜ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਪੰਥ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਤਿਲਕ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਦੁਸ਼ਟਾ ਸਾਨੂੰ ਸੂਬੇਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਭਗਮਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਸਪੱਲੀਏ ਨੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸੁੱਚੇ ਨੰਦ ਨੇ ਮੁੱਠੀ ਘੁੱਟਦਿਆਂ ਵਜੀਦੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ। ਹੋਰ ਕੀ ਮਾਲਕੋ, ਕੰਮ ਨਿਬੇੜੇ ਜੰਮਦੀਆਂ ਸੂਲਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤਿੱਖੇ। ਕੰਧ ਛਾਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹ ਘੁੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਓਧਰ ਤੀਜੀ ਲਾਵ ਦਾ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ...

ਹਰਿ ਤੀਜੜੀ ਲਾਵ ਮਨ ਚਾਉ ਭਇਆ ਬੈਰਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।

ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਮੇਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।

ਜਲਾਦ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਇੱਟਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਅਰੰਭੀਆਂ, ਦੋ ਸੋਹਣੇ ਚੰਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਕੰਧ ਉਹਲੇ ਲੁੱਕਣ ਲੱਗੇ, ਜਦੋਂ ਕੰਧ ਮੱਥੇ ਤੀਕਰ ਪੁੱਜ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਭੁੱਬਣ ਲੱਗੀ, ਧੁੰਧ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੁਕੋਣ ਦਾ ਹੀਲਾ ਕਰਨ ਲੱਗੀ, ਪਰ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਤੀਜੀ ਲਾਵ ਦਾ ਪਾਠ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਤੀਕ ਲਿਜਾਣਾ ਸੀ।

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧੁਨਿ ਉਪਜੀ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਜੀਉ।।

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਤੀਜੀ ਲਾਵੈ ਹਰਿ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਜੀਉ।।੩।।

ਧਰਤੀ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਉਸਲਵੱਟਿਆ ਕੰਧ ਦੀ ਛਾਤੀ ਚੀਰ

ਦਿੱਤੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਸੂਬੇ ਨੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਕੜਕਦਿਆਂ ਮਰੀ ਹੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਈਨ ਮੰਨ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰਲਾ ਜਿਹਾ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਵਲ ਸੀਸ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆ ਚੌਥੀ ਲਾਵ ਦਾ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ਼ਾਸਲ ਅਤੇ ਬਾਸ਼ਲ ਬੇਗ ਜਲਾਦਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧੌਣਾਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਛੁਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਬਾਹ ਕਰਨੀਆਂ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੁੱਲ ਕਾਇਨਾਤ ਚੌਥੀ ਲਾਵ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ,

ਹਰਿ ਚਉਥੜੀ ਲਾਵ ਮਨਿ ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁਭਾਇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।।

ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਇਆ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ।।

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ।।

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰਿ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ਧਨ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮਿ ਵਿਗਾਸੀ।।

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਚਉਥੀ ਲਾਵੈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਿਨਾਸੀ।।੪।।੨।।

ਸਰਹਿੰਦ ਦੀਆਂ ਫਿਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੀਕਰ ਉਸ ਅਨੰਦੁ ਕਾਰਜ ਵੇਲੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਨਿੱਘ ਦੋਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਚੁੰਮਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਨਿੱਘ ਵੰਡਦੀਆਂ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਪੰਥ ਨਾਲ ਘੋੜਸਵਾਰੀ ਕਰਦੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਜਿਵੇਂ ਬਾਬਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ :

ਉਦਕ ਸਮੁੰਦ ਸਲਲ ਕੀ ਸਾਖਿਆ ਨਦੀ ਤਰੰਗ ਸਮਾਵਹਿਗੇ।।

ਸੁੰਨਹਿ ਸੁੰਨੁ ਮਿਲਿਆ ਸਮਦਰਸੀ ਪਵਨ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਵਹਿਗੇ।।੧।।

ਬਹੁਰਿ ਹਮ ਕਾਹੇ ਆਵਹਿਗੇ।।

ਆਵਨ ਜਾਨਾ ਹੁਕਮੁ ਤਿਸੈ ਕਾ ਹੁਕਮੈ ਬੁਝਿ ਸਮਾਵਹਿਗੇ।।੧।।ਰਹਾਉ।।

ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਹੀ ਵੇਖੋ ਨੇ..ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ

ਜਾਪਾਨੀ ਲੋਕ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਦੂਰ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚੋਂ ਜਦੋਂ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਦੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਵੇਸਲੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਟੈਂਕ ਵਿਚ ਮਰ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀਆਂ, ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ, ਅਖ਼ੀਰ ਬੋ ਮਾਰਦੀਆਂ।

ਫੇਰ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ, ਨਿੱਕੇ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸ਼ਾਰਕ ਮੱਛੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਸ਼ਾਰਕ ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਨੇ ਅਵੇਸਲੇ ਰਹਿਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ, ਧਿਆਨ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੋਲ ਵਿਚਰਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੱਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ, ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ।

ਦੋਸਤੋ ਅਵੇਸਲਾਪਣ ਨਿੱਗੀ ਮੌਤ ਹੈ, ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ, ਡੇਰਾਵਾਦ, ਝੂਠੇ ਸਾਧ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਘਾਣ, ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ, ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖੋਰਾ, ਗੁੰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ, ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਨਿਘਾਰ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਛੱਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਉਹ ਸ਼ਾਰਕ ਮੱਛੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਅਵੇਸਲੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਈ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੂਪੋਸ਼ੀ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਇੱਕ ਵੀਰ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਅੱਖ ਗੁਟਕੇ ਤੇ ਦੂਜੀ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਹੁੰਦੀ, ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਬਿੜਕ, ਮਿੰਟਾਂ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ।

ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਚਮਕੌਰ ਦੇ ਗੜੀ ਵਿਚ ਅਵੇਸਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹੁੰਦੇ, ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੀ ਗੜੀ ਵਿਚ ਢਿੱਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਹੁਣ ਸਮਝੋਤਾ ਹੋ ਹੀ ਜਾਣਾ, ਕੀ ਲੋੜ ਏ ਲੜਨ ਮਰਨ ਦੀ।

ਪਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਥਾਪੜਾ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁੱਜੇ ਮਹਾਬਲੀ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਈਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ, ਸਿਦਕ ਹੌਸਲਾ ਬਣਾਈ ਰਖਿਆ, ਚੁਰਾਸੀ ਮਗਰੋਂ ਵਰਤਿਆ ਸੰਤਾਪ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਵੱਜੀ ਐਸੀ ਲੱਤ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਜਿਸਨੇ ਕੁੱਬੀ ਹੋ ਗਈ ਕੌਮ

ਦਾ ਕੁੱਬ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਬਾਹਰ ਆਇਆਂ ਨੇ ਹਰ ਮੁਲਖ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਨਿੱਛ ਪੰਜਾਬ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੁਕਾਮ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ।

ਕਿਸੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰੇ ਗਏ ਸੰਤ ਜੀ ਓਥੇ ਪਏ ਫਰਿੱਜ, ਕੂਲਰ, ਏ ਸੀ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਜ਼ੇ ਸਮਾਨ ਵੇਖ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ, ਸਿੰਘਾ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਆ ਪੈਣ ਤੇ ਸਵੇ ਰਖਿਆ ਲਈ

ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਫਰਿੱਜ ਕੂਲਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰੇ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਇੰਜਤ ਬਚਾਵੇਗਾ।

ਨਵੰਬਰ ਚੁਰਾਸੀ ਵੇਲੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਪਗੜੀਧਾਰੀ ਵੀਰ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਅਵੇਸਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ, ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ, ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਫੌਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਹਨ। ਮੌਕਾ ਪੈਣ ਤੇ ਅਗਲਿਆਂ ਰੈਂਕ ਅਤੇ ਬਹਾਦੁਰੀ ਦੇ ਮੈਡਲਾਂ ਸਣੇ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਚਾੜ ਦਿੱਤੇ, ਭੀੜ ਕਦੇ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਰਦੀ।

ਸੰਨ ਪਚਾਸੀ ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸਵੇਰ ਫਰੰਟੀਅਰ ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਟੋਸ਼ਨ ਅਪੜਿਆ, ਪਹਾੜਗੰਜ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਆਟੋ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਵਾਰੀ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਗਲੇ ਨੇ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਾਏ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮੋਹਣਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝੱਟ ਪੱਟ ਹੀ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖੀ ਕਿਰਪਾਨ ਕੱਢ ਲਈ, ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡਿਆ ਤੇ ਮਗਰ ਦੌੜ ਪਿਆ, ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਚੜ ਆਈ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਭੀੜ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਨੱਸ ਉਠੀ।

ਦੱਸਦੇ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਫਰੂਖਸੀਅਰ ਨੇ ਟਿਚਕਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੇਰਾ ਮਹਾਨ ਲੜਾਕੂ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਕਿਧਰੇ, ਸੁਣਿਆ ਉਸਦੇ ਡੌਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਬੜੀ ਜਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ?

ਤਸੱਦਤ, ਭੁੱਖ, ਉਨੀਂਦਰੇ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਕੋਲ ਹੀ ਨਿਢਾਲ ਹੋ ਕੇ ਪਿਆ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਏਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਉੱਠ ਖਲੋਤਾ ਤੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ਬੋੜੇ ਚਿਰ ਲਈ ਮੇਰੇ ਸੰਗਲ ਖੋਹਲ ਕੇ ਵੇਖ..ਖਾਲਸਾ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਖੁਦ ਦੇਉ।

ਫਾਰੂਖਸ਼ਿਅਰ ਖੁੰਦਕ ਖਾ ਗਿਆ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੱਥ ਦਾ ਸੰਗਲ ਖੋਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਭਲਾ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰ ਲਊ। ਪਰ ਅਗਲੇ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਸੰਗਲ ਖੋਹਲ ਰਹੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਹੀ ਤਲਵਾਰ ਧੂਹ ਲਈ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਖ

ਦੇ ਫੇਰ ਵਿਚ ਕੋਲ ਖਲੋਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਰੇ ਪਾਰ ਬੁਲਾ ਦਿੱਤੇ।

ਇਸ ਸੰਧਰਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਅੱਜ ਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਜਾਇਬਘਰ ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਤੀਰ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ, ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਬੰਨੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਚਾਦਰ ਨੂੰ ਭਲਾ ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜਿਆ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਨਾਗਣੀ ਆਸਰੇ ਕਿੱਦਾਂ ਪਾੜ ਸਕਦਾ, ਅੱਗਿਓ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਭਾਈ ਤੁਸਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਹੀ ਵੇਖੋ ਨੇ, ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ।

ਸਾਰੀਆਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਤਾਕਤਾਂ ਓਦੋਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਖਲੋਂਦੀਆਂ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਰਵਾਨਗੀ ਪਾ ਦਿੰਦਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਸਾਫ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਿਰਜਿਆ ਖਾਲਸਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੱਕ ਸੱਚ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ ਮੋਰਚਾ ਜਿੱਤਿਆ ਅਰਸਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਇਆ ਪਰ ਅਵੇਸਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ। ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੋਚੇਬਾਜੀ, ਆਖਰੀ ਉਮਰੇ ਪਣਪ ਉੱਠੀ ਤਖਤੋ-ਤਾਜਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਵਿਸ ਘੋਲਦਾ ਫਨੀਅਰ ਸੱਪ ਕਦੇ ਵੀ ਡੰਗ ਮਾਰ ਸਕਦੇ।

ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਚਿੱਕੜ ਲਿੱਬੜੀ ਧੂ ਘੜੀਸ ਵਿਚ ਗਵਾਚ ਗਿਆਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਾਪਸ ਪਰਤਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੋ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟੇ ਹਾਂ ਪਰ ਪਰਤ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵਾਂਗੇ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਅਵੇਸਲੇ ਕਰਕੇ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਰ ਕਰਨਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਦਤ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਹਾਸਾ ਤੇ ਇੱਕ ਹਾਦਸਾ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਸਦਾ ਨਾ ਬਾਗੀਂ ਬੁਲਬੁਲ ਬੋਲੇ,
ਸਦਾ ਨਾ ਮੌਜ ਬਹਾਰਾਂ।

ਜੁਗਤਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਕਹਾਵਤਾਂ ਵਰਗਾ ਕਿਸੇ ਗੀਤ ਦਾ ਇਹ ਮੁੱਖੜਾ ਮੇਰੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੋਂ ਆਈਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੋਢੀਆਂ ਦੇ ਖੂਹ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਫੋਟੋ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਖੂਹ ਖੰਡਰ ਬਣਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਿਸੇ ਭੁਚਾਲ ਕਾਰਨ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹੀ ਖੂਹ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਨੇ ਸੋਢੀ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਭਗਵਾਨ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਖੁਦਵਾਇਆ ਸੀ। ਦਿਆਲੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਉਸ ਮਾਤਾ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਗੋਝ ਨਾਲ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

ਖੂਹ ਦੀ ਫੁੱਟ ਕੁ ਉੱਚੀ ਮੌਣ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੀਮਿੰਟ ਨਾਲ ਲਿੱਪਿਆ ਗੋਲ ਦਾਇਰਾ ਬਣਵਾਇਆ। ਗੋਲ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਗੋਲਾਕਾਰ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਚਲ੍ਹੇ ਬਣਵਾਏ। ਮੌਣ ਉੱਪਰ ਤਿੰਨ ਥਮਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਉੱਪਰ ਛੋ-ਭੁਜੀ ਆਕਾਰ ਦੀ ਲੈਂਟਰ ਵਾਲੀ ਛੱਤ ਪੁਆਈ। ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਨਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਖੁਰਾ ਬਣਵਾਇਆ। ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਖੂਹ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਆਏ ਅਸ਼ ਅਸ਼ ਕਰ ਉੱਠਦੇ। ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਸ ਘੋਲਦਾ ਲਾਲ ਚੰਦ ਯਮਲੇ ਦਾ ਮਿੱਠਾ ਜਿਹਾ ਗਾਉਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਸੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ।

ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੂਹਾ ਲਵਾ ਦੇ

ਉੱਤੇ ਲਵਾ ਦੇ ਡੋਲ,

ਸਖੀਆ ਨਾਮ ਸਾਈਂ ਦਾ ਬੋਲ।

ਪਰ ਮਾਤਾ ਭਗਵਾਨ ਕੌਰ ਨੇ ਪੁੰਨ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਇਸ ਗੀਤ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਆਰ-ਪਾਰ ਜਾਂਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਹ 'ਤੇ ਇਹ ਖੂਹ ਸਥਿਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਹਾਲੀ-ਪਾਲੀ ਆਪਣੇ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਚਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਦਰਿਆ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚੁਗਣ ਵਾਸਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵੱਗ ਵੀ ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਸਵੇਰੇ ਲੱਜਾਂ ਡੋਲ ਖੜਕਦੇ, ਕੁੜੀਆਂ-ਕੱਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਾਸੇ ਗੂੰਜਦੇ। ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਘਿਰਲੀਆਂ ਦੀ 'ਘੀਂ ਘੀਂ, ਚੀਂ ਚੀਂ' ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਉੱਥੇ ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਕੂਲੋਂ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਅਸੀਂ ਚਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਗੰਦੇ-ਮੰਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਫੱਟੀਆਂ ਧੋ ਕੇ ਗਾਚਨੀ ਨਾਲ ਪੋਚਦੇ। ਕਦੇ ਕਦੇ

ਇੱਲਤਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਣ 'ਤੇ ਖਲੋ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਝਾਕ ਕੇ 'ਹੂਅ-ਹੂਅ' ਵੀ ਕਰਦੇ। ਮੌਣ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੌਣ ਤੋਂ ਪੰਜ-ਛੇ ਕੁ ਫੁੱਟ ਹੇਠਾਂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਆਲੇ ਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰ ਦੀ ਸਲੇਟ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਉੱਪਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਜੁੜਵੇਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਕੁ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਦ-ਜ਼ਿਦ ਕੇ ਤੇ ਅੱਖੇ ਹੋ-ਹੋ ਕੇ ਕਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਉਹ ਇਬਾਰਤ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ। ਕੁਝ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਤੇ ਕੁਝ 'ਲੜੀਵਾਰ' ਲਿਖਣ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸ਼ੈਲੀ ਉਦੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਸਿਰਫ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਅੱਧ-ਪੱਧਾ ਨਾਂ ਹੀ ਉਠਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਤਬਦੀਲੀ ਆਖੇ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ, ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਨਲਕੇ ਆ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਦੇਖਦਿਆਂ-ਦੇਖਦਿਆਂ ਇੱਕ ਲੱਤ ਭਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨਲਕੇ ਵੀ ਖੁੱਡੇ ਲਾਈਨ ਲੱਗਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਦੀ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਬੰਬੀਆਂ-ਮੋਟਰਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਖੂਹ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੰਜ ਖੂਹ ਵਾਂਗ ਹੀ ਡੂੰਘਾ ਧਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚਲੇ ਖੂਹ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਵੀ 'ਖੂਹ 'ਤੇ ਜਾਣਾ' ਹੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਬੀਆਂ-ਸਬਮਰਸੀਬਲ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਖੂਹ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

'ਜਿਤ ਆਸਣ ਹਮ ਬੈਠੇ ਕੇਤੇ ਬੈਸ ਗਏ' ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਖੂਹ 'ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੁਨੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾ ਕੇ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੂਹ ਦੀ ਮੌਣ ਉੱਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਧੀਆਂ-ਧਿਆਣੀਆਂ, ਸੱਜ ਵਿਆਹੀਆਂ ਜਾਂ ਬੁੱਢੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਥ ਧਰ ਧਰ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਘੜੇ ਘਰੇਟੀਆਂ ਭਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਸ ਕਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਡੋਲ ਫਰਾਹੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਇਸ ਖੂਹ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਜੁੜਦੀ ਹਰ ਖੁੰਢ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ, ਮੇਰੇ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਪਹਿਲੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣੀਂਦੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਸੂਰਜ ਛਿਪਦੇ ਹੀ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਆਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ-ਬੁੜੀਆਂ ਦਾ ਖੂਹ ਦੁਆਲੇ ਝੁਰਮਟ ਪੈ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਮਾਈ ਨੇ (ਮੌਣ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 'ਬੋਬੇ' ਭਾਵ ਦਾਦੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ) ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੌਣ 'ਤੇ ਗੱਡੇ ਹੋਏ ਘਿਰਲੇ ਵਾਲੇ ਸਤਾਂਗੜ ਉੱਤੇ ਪੱਥ ਦਾ ਭਾਰ ਪਾ ਕੇ ਭਰੀ ਹੋਈ ਬਾਲਟੀ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀ, ਸਣੇ ਸਤਾਂਗੜ, ਲੱਜ-ਬਾਲਟੀ ਬੁੜੀ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਧੜੱਮ ਜਾ ਡਿੱਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਾਂਗੜ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਨੂੰ ਘੁਣ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉੱਖੜ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਫਲਾਣਿਆਂ ਦੀ ਬੁੜੀ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਡਿਗ ਪਈ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੀਆ-ਜੰਤ ਰੱਸੇ, ਲੱਜਾਂ, ਟੋਕਰੇ ਲੈ ਕੇ ਖੂਹ ਵੱਲ ਭੱਜਾ ਆਇਆ। ਮਾਈ ਦੀਆਂ ਦਰਾਣੀਆਂ-ਜਿਠਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੇ ਰੋਣਾ-ਧੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

'ਹਟੋ ਪਿੱਛੇ, ਹਟੋ ਪਿੱਛੇ' ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਲੜੀ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬੰਦਾ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।

ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਟੋਕਰੇ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਫਰਾਹੇ, ਉਹ ਮਾਈ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲਿਆਏਗਾ। ਮੋਟੇ ਰੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਟੋਕਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਨਗਰ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਮਾਈ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰੇ ਗਏ ਬੰਦੇ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਲ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਗੋਤਾ ਮਾਰਿਆ। ਖੂਹ ਦੇ ਬੱਲੜੇ ਗੰਡ ਤਕ ਕਹਿੰਦੇ ਉਸ ਨੇ ਫੋਲਾ-ਫਾਲੀ ਕੀਤੀ। ਲੰਮੀ ਚੁੱਭੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੋਕਰੇ

ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਕੌਰ ਤਾਂ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਚਟਖਾਰੇ ਲਾ-ਲਾ ਇਹ ਕਿੱਸਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਐ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਿੰਮਤੀ, ਪਰ ਗਾਲੂ-ਖੰਡਾ (ਗੱਲ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗਾਲੂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਕੁਰਖਤ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ) ਬੁੜਾ ਫੇਰੂ, ਇੱਕ ਦਮ ਆਪਣੇ ਗਲੋਂ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਤੀਵੀਆਂ ਦੇ ਝੁਰਮਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੱਜਿਆ, 'ਮੈਂ ਦਿਓ ਖਸਮੇ, ਆਹ ਸਾਰਾ 'ਤਮੋੜ' ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗੀ ਐ, ਇਹ, ਸਿੰਧੂ ਕਹਿੰਦੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਈ ਨੂੰ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਫਿਰ ਭੈਣ ਦੇਣਾ ਖੁਆਜਾ ਨਿਗਲ ਗਿਆ?'

ਫਟਾਫਟ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਪੀੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਬਹਾ ਕੇ ਫੇਰੂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਟੁੱਭੀ ਮਾਰੀ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਤਲਿਆਂ ਨੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਆਈ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ, 'ਖਿੱਚੋ ਖਿੱਚੋ ਬਈ 'ਤਾਂਹ ਨੂੰ ਲੱਭ ਗਈ ਐ ਕੁਰ।'

ਗੱਲ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਆਵੇ ਨਾ, ਪਰ ਇਹ ਦਾਸਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਨਾਟਕਾਂ-ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ 'ਪਾਰ' ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਾ। ਭਾਵ ਉਦੋਂ ਲਗਦੀ ਵਾਹ ਝੂਠ ਫਰੇਬ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ

ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਜਾਂ ਲੋਕ-ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵੇਲੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਗੱਪ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਫੇਰੂ ਬੁੜ੍ਹੇ ਤੇ ਉਸ ਮਾਈ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਫੇਰੂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲੁੰਗੜੇ ਵਾਂਗ ਫੜੀ ਹੋਈ ਪੀੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਉਸ ਮਾਈ ਨੇ ਬੇਸੁਰਤੀ ਜਿਹੀ ਵਿੱਚ ਅੱਖ ਪੁੱਟੀ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਮਾਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜੇਠ ਲਗਦੇ ਬੰਦੇ ਦੇ 'ਇਨੀ ਨਜ਼ਦੀਕ' ਬੈਠੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਬੁੜ੍ਹ-ਬੁੜਾਈ, 'ਆ ਓ ਪ ਪ ਭਾਈਆ'।

ਕਹਿੰਦੇ, ਇਸੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ ਭਾਰ ਵਾਲੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਾਰਨ, ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਛੰਡਕੇ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਗਿੱਲਾ ਦੁਪੱਟਾ ਖਿੱਚਦੀ ਹੋਈ, ਬਿਨਾਂ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੱਲ ਝਾਕਿਆਂ ਅਹੁ ਗਈ, ਅਹੁ ਗਈ।

ਦੂਜੇ ਵਾਕਿਆ ਦੇ ਅਸੀਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਾਂ। ਉਸੇ ਖੂਹ ਦੇ ਲਾਗੇ ਵਸਦੇ ਇੱਕ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰਬਲੀ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਕੁੜੀਆਂ ਬਾਅਦ ਲੜਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਮੁੰਡਾ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਰੱਜ ਕੇ, ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹਣ ਵਾਲਾ। ਉਸ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਤਿੱਖੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਉਹਦੀ ਤੁਲਨਾ 'ਮਰਵੀ' ਰੋਡੀਓ 'ਤੇ ਛਪੀ ਸੁੰਦਰ ਕਾਕੇ ਦੀ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ।

ਇੱਕ ਦੁਪਹਿਰ ਢਲੀ 'ਤੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਿੱਛੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੋਰ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਖੇਡਦੀਆਂ ਖੇਡਦੀਆਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ, ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਸੁੱਖਾਂ ਲੱਧੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਆ ਗਈਆਂ ਤੇ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਜਣੀ ਨੇ ਇੰਦਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ ਸੁਣਿਆ, ਜਿੰਦਾਂ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਟ ਡਿੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਉਹਨੇ ਝੱਟ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਜ਼ਰ ਦੁੜਾਉਂਦਿਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਕੁੜੇ, ਸਾਡਾ ਕਾਕਾ ਕਿੱਥੇ ਐ?'

ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ 'ਮੁੰਡਾ ਭੁੱਬ ਗਿਆ, ਉਏ ਲੋਕੋ ਮੁੰਡਾ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਡਿਗ ਪਿਆ...' ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰਾ ਮੁਲਖਈਆ ਖੂਹ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਲਾਗਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰੀਆ ਤਰਸੇਮ ਮਿਸਤਰੀ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿਰੇ ਦੇ ਫੁਰਤੀਲੇ ਤਰਸੇਮ ਨੇ ਸਣੇ ਕੱਪੜੀ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਰੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬੱਲੇ ਨੂੰ ਫਰਾਹੀ। ਬੱਲਿਉਂ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਲੱਭ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਗੱਭਰੂ ਫਟਾਫਟ ਆਪਣੇ ਸਾਈਕਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਾਡਲੇ ਜਾ ਕੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਵਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਤਰਸੇਮ ਦੇ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਜਨਾਨੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਟਾਂ 'ਤੇ ਮੂੰਧੇ ਮੂੰਹ ਲਿਟਾ ਕੇ, ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਜਾਡਲੇ ਡਾਕਟਰ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਜਾਡਲੇ ਨੂੰ ਭੱਜ ਉੱਠੇ।

ਬਾਕੀ ਸਫਾ 29 'ਤੇ

CAPITAL SERVICES

ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਥਾਂ

- ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ
- ਇੰਡੀਅਨ ਵੀਜ਼ਾ, OCI
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸਜ਼
- ਸਿਟੀਜਨ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
- ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਭਰਾਵਿਗ ਨਾਇਸ਼ਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

- * ਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ/ਸਟਿੱਕਰ
- * ਇਸ਼ੋਰੇਸ : ਕਾਰ, ਘਰ ਤੇ ਬਿਜਨਸ
- * ਲਾਈਵ ਸਕੇਨ/ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ
- * ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ, ਮੇਲ ਬੋਕਸ, ਫੈਕਸ, ਕਾਪੀ,
- * ਬਿਜਨਸ ਕਾਰਡ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

Call, Banga (916) 427-4321, Fax (916) 258-0441
Email : sacramento99@yahoo.co, website: capitalservices.us

ALL STATE INSURANCE

ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸੋਰੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਇੱਕ ਕਾਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਡੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

AUTO HOME LIFE HEALTH BUSINESS

Avninder Singh
Insurance Specialist, CA --LIC: #0822501
Phone : (510) 441-7490
(877) 441-7490
FAX : (510) 441-2537
ADDRESS : 30042 MISSION BLVD
SUITE #221, HAYWARD, CA 94544

ਅਲਵਿਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਯਾਨ ਦੇ ਟਕਸਾਲੀ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਜੀਓ

**ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਐਬਟਸਫੋਰਡ, ਕੈਨੇਡਾ**

੦੦੧-੬੦੪-੮੨੫-੧੫੫੦

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਆਪ ਜੀ 93 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਸਪੁੱਤਰ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਕੋਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਈ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸੁੱਤੇ, ਪਰ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵਾਸ ਤਿਆਗ ਗਏ। ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ 'ਤੇ ਸੋਗਮਈ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਰੀਵਿਊ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਹੁਰਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਲਈ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦੀਪਕ, ਸੈਂਡਰਾ ਸਮਿੱਥ, ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ 'ਜੀਵੇ ਪੰਜਾਬ ਅਦਬੀ ਸੰਗਤ' ਅਤੇ 'ਵਿਰਾਸਤ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ', 'ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਰੀਵਿਊ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੁੱਢਲੀ ਰਜਿ. ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ 'ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਸਮਿਤੀ ਗ੍ਰੰਥ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ, ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਜੀਵਨ ਪੱਧ 'ਤੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ, ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਅਨੰਦ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ 12 ਜਨਵਰੀ 1929 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬੀਬੀ ਬਲਵੰਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਡਾ. ਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ। ਡਾ. ਬਿੰਦ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਰਹੇ। 1972-1973 ਤੱਕ ਡਾ. ਬਿੰਦ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਟੱਡੀਜ਼ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ 1977-1978 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਿਡੀਕੋਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ। ਡਾ. ਬਿੰਦ ਚਾਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਸਨ, ਪਰ ਆਪ ਦਾ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ,

ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ : 'ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਲੋਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਉਹ ਗਿਆਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਾਨਸ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਯਾਦਗਰ ਹਾਲ ਜਲੰਧਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ। ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਰਾਹੀਂ ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵੇਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਆਪ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਦਰਜਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਤੋਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ। ਇਸੇ ਹੀ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ, ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਬੇਹੱਦ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ।

ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਦੀ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਉਚੇਰੀ ਸੂਝ ਤੇ ਖੋਜੀ ਬਿਰਤੀ ਨੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਗੌਰਵ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਲਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਆਪ ਦੀਆਂ ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਝਲਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਹੁਰਾਂ 'ਅਨਮੋਲ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਯਾਨ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ (ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਖੋਜ ਪੱਤਰ) , ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਮਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਸੰਪਾਦਿਤ), ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ', ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨੂਰ ਦਾ ਵਣਜਾਰਾ, ਸਰੋਤ ਬਲ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਗਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ' ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ' (1-2) ਸਮੇਤ ਭੇਢ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ।

ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਰੀਵਿਊ ਵਲੋਂ 2000, 2003 ਅਤੇ 2007 ਵਿਸ਼ਵ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1993-1994 ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਲੰਡਨ ਵਲੋਂ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ ਦਿੱਤੀ, ਜਦਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ 'ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈਆਂ ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਲੋਕਯਾਨ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਰਿਹਾ। ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਟਕਸਾਲੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਲਿਖਾਰੀ ਡਾ. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਉਪਰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ। 'ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਮਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (1973)' ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਦੇ ਪੀ ਐੱਚ ਡੀ ਸ਼ੋਧ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਸਲੀ ਸਿਰਲੇਖ 'ਲੋਕਯਾਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ 1500 ਤੋਂ 1800 ਈ. ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਅਠਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਲੋਕਯਾਨਿਕ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਨੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ 'ਲੋਕਯਾਨ' ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ, 'ਫੋਕਲੋਰ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਠੀਕ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਬਿੰਦ ਲੋਕਧਾਰਾ

ਦੇ ਕੇ ਪੀੜ੍ਹੀਓਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੋਰੇ ਲੋਕਯਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ, ਭਾਸ਼ਾ, ਅਨੁਸਠਾਨ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਕਿੱਤੇ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਆਦਿ ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਯਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਕ ਅਹਿਮ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੋਰਸਾਂ ਦਾ ਸਜੀਵ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅੰਗ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਵਾਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭੇਢ ਦਰਜਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ/ਸੰਪਾਦਕ ਰਹੇ, ਉਥੇ ਆਪ ਦੇ ਪਝੱਤਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਵੀ ਛਪੇ। ਡਾ. ਬਿੰਦ ਨੇ ਸੱਤਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਸਾਲ 2000 ਅਤੇ 2003 ਵਿਚ ਅਦਾਰਾ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਆ ਰੀਵਿਊ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸ ਜਾਰਜ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਅਤੇ 2007 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ

ਇਮਾਨਦਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣ

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ

੯੦੪੧੪ ੨੯੬੮੮

ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨਵਾਬ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ ਭਰਾ ਤੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤ ਤੁਹਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਬਦਲਾ ਪੂਰਾ ਕਰਲੋ। ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਤੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨੇ ਜੰਗ ਵਿਚ

ਮਾਰਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਾਂਗਾ, ਬਦਲਾ ਲਵਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇ-ਕਸੂਰ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਦਾਨਗੀ ਨੂੰ ਕਲੰਕਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖੋ, ਜੋਗੀ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਲਿਖਦੇ ਨੇ... ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੁਆ ਤਾਂ ਲੋਗੇ ਇਨ-ਕੇ ਬਾਪ ਸੇ। ਖੁਦਾ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰੱਖੇ, ਹਮੇਂ ਹਮੇ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਆ ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨੂੰ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਕਲੰਕਿਤ ਨਾ ਕਰੋ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਡੋਲ੍ਹਣਾ ਇਸਲਾਮਸ਼ਰਾਏ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਨਵਾਬ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਇਸ ਹਾਅ ਦੇ

ਨਾਅਰੇ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦੀ ਜੜ ਬਚੀ ਰਹੇਗੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਵਾਬ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਭੇਜੀ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ : ੧ੳ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਮਾਲੇਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼, ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸੰਮਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ : ਸੰਮਤ 1762, ਜਦੋਂ ਵਜ਼ੀਦੇ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਦੋ ਕੁ ਫੁਟ ਦੀ ਸੀ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਬਾਬਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਨਵਾਬ ਨੇ ਅੰਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਲਿਖੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੋਨਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੁਕਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਇਕ ਉਤਾਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਨਵਾਬ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ : ਨਵਾਬ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਲੜਦਾ ਹੈ, ਚੱਪੜਚੜੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ, ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਈਮਾਨਦਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ, ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ, ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਤੇ ਗੰਗੂ ਵਰਗਾ ਕਮੀਨਾਪਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ,
ਪਟਿਆਲਾ

ਇਸ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਥੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਅਦਵੈਤ ਅਤੇ ਦਵੈਤ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਰਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਚਾਨਣ, ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਹਨੇਰਾ, ਚਾਨਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਸਿੱਖ-ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਇਹੋ ਸਿਧਾਂਤਕੀ, ਸਰਗੁਣ ਵਿਚ ਨਿਰਗੁਣ ਅਤੇ ਨਿਰਗੁਣ ਵਿਚ ਸਰਗੁਣ (ਨਿਰਗੁਣ ਆਪਿ ਸਰਗੁਣ ਭੀ ਓਹੀ॥ ਕਲਾ ਧਾਰਿ ਜਿਨਿ ਸਗਲੀ ਮੋਹੀ॥੨੮੭) ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿਧੀ ਮੰਨ ਲਈਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਧਰਮ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਉੱਤਰ ਅਕਸਰ ਇਹ ਸੁੱਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ, ਦੋ ਸਨ, ਦੋ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਰਹਿਣੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਥੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਉਵੇਂ ਨਿਭਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਭਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ-ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ (ਰਿਸ਼ੀ-ਪਰੰਪਰਾ, ਸੰਤ-ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਭਗਤ-ਪਰੰਪਰਾ) ਦਾ ਗੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਜ-ਸਥਾਪਨ ਦੀ ਸਿੱਖ-ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮ ਵਿਚ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਸਹਿਣ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ-ਉਸਾਰ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਸਿੱਖ-ਵਿਧੀਆਂ (ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ, ਸੇਵਾ, ਕਿਰਤ ਕਰਣਾ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਆਦਿ) ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਸਿਆਸਤ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ, 'ਰਾਜ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ' ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹੀ ਸਮਝ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ, ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਦਾ ਧਰਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਮਨਫੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ, ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਰਹਿਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਧਰਮ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ-ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਰੇ ਸਮਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਪੰਥਕਤਾ ਤੱਕ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਜੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਸਿਆਸਤ ਵੱਲ ਯਾਤਰਾ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ 1708 ਤੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀਕਰਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਆਸੀਕਰਣ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਸਮਝਣ ਲਈ ਯੂ-ਟਿਊਬ

ਤੇ ਜਾਉ ਤੇ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਸਿਆਸਤ ਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਤਾਂ ਸਵਾਦਾਂਨੁਸਾਰ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿੱਤ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਵਿਹਾਜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲਣ, ਜ਼ਹਿਰ ਛਿੜਕਣ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਘੜਮੱਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਪੇੜਾਂ, ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਥਾਂ ਖੱਬੂ-ਸਿਧਾਂਤਕੀਆਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਇਥੇ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੌਮ ਦੇ ਜੀਵੰਤ ਸਿੱਖ-ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜਾਤੀ-ਲੋੜਾਂ (ਸਿਆਸਤ) ਅਤੇ ਕੌਮੀ-ਲੋੜਾਂ (ਧਰਮ) ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਲਾ ਫਤਹਿ ਕਰਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਤੋਪ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪਹੀਏ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੰਥ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅੰਦਰੋਂ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲੱਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਇਥੇ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਲਈ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧੀ, ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲੋਂ ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮੀਸ਼ਨ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਤੇ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਮੱਧਮ ਪੈਂਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਵਿਧਾਨਕਤਾ ਵੀ ਵੰਗਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ-ਲੋਕ ਤੰਤ੍ਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਆਸਤਨੁਮਾ-ਧਰਮ ਅਤੇ ਧਰਮਨੁਮਾ-ਸਿਆਸਤ ਸ਼ਾਨੋਂ ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਰੰਗ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਗਤਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਾਖ ਦਾ ਖੋਅ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਲਾਰ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਕਰ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਪੱਖਾਂ ਭਾਰ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਰਦੀ ਸਾਖ, ਧਰਮ ਦੇ ਆਸਰੇ ਨਾਲ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਜੇ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸਿਆਸਤ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਏਗੀ। ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ 5% ਬਨਾਮ 95% ਫਾਰਮੂਲਾ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਨਾਮ ਵੋਟ-ਬੈਂਕ ਵਾਂਗ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਘਟਗਿਣਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਬਚੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ

ਭਾਰਤੀ-ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ-ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ, ਘੜਮੱਸ ਵਿਚੋਂ ਇਨਕਲਾਬ ਪੈਦਾ ਕਰਣ ਦੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ, ਬਦ ਨੂੰ ਬਦਤਰ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਰਮ, ਵਿਧਾਨਕਤਾ, ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਟਕਰਾਉ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮ ਨੂੰ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੇ ਉਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਜਿੰਨਾ ਸਿਆਸੀ-ਸਿਧਾਂਤਕੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਿਆਸੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਕਦਮ ਰੋਕ ਕੇ ਕੋਈ ਸੋਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਰਮ, ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸਦਾ ਹੀ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੱਸਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ-ਉਲਾਰ ਦਾ ਉਸ ਤਰਾਂ ਕਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸਿਆਸੀ-ਉਲਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਸਿੱਖ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 1947 ਅਤੇ 1984 ਤੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਨਹੁੰਦਰਾਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝੀਏ ਤਾਂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੈਰੋਂ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ-ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਰਤਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਝਿਆ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੌਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਕਿ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਆਤੰਕਤਾ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਰ ਵਿਚ ਨਿਭਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਸਹਿਜ ਸਥਾਪਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਗਤੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ, ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਅਤੇ ਸੰਤ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਆਸਤ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਆਪਣੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਪੈਂਤੜਾ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕਣ ਲਈ ਸੰਬਾਦ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝੀ-ਸਮਝ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਬੰਦ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ, ਸਿੱਖ-ਆਸਥਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ, ਏਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫੇਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਧਰਮ ਦੇ ਗਲ ਪਿਆ ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਤਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਰਮ, ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਨਾਲ ਹੀ ਨਿਭਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਪੰਥਕ ਸੁਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਨੌਕਰੀ ਸਮਝਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਸੱਚ ਵੀ ਝੂਠ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗਾ? ਸਿਆਸਤ

ਦਾ ਸੱਚ, ਸੱਚ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਦਰ ਗੁਜ਼ਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ, ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਆਦਤ ਬਣਾ ਲੈਣ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਵੋਟ-ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਆਪਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਪਰਤਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ/ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਜੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕੇਂਦਰੀਅਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ, ਸਿੱਖ-ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਆ ਗਈ ਹੈ? ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਅਰਥਾਤ ਸੱਚ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਕਿਉਂ ਧੱਕੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ? ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ, ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਬੈਠਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਨੇ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਸਮਝੋਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹੀ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਸਾਵੀਂ ਲੜਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲ ਪਈਆਂ ਸਿਆਸੀ ਲੜਾਈਆਂ ਪੰਥਕ ਵੱਲੋਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅੰਤਮਪੱਖੀ ਨਿਕਲਣੇ ਸੁਭਾਵਕ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਇਥੇ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ? ਸਿਆਸੀ ਲੜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਵਾਂਗ ਲੜਣ ਦੇ ਸੁਭਾ ਕਾਰਣ ਸਿੱਖ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵੀ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਵਾਂਗ ਹੀ ਲੜਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਜਾਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਜੇ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਵਾਂਗ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਸੰਗਤੀ-ਸੁਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਿਆਸੀ-ਸੁਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਰਾਹ ਬੰਦ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਅਪਹਰਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ। ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਦੌਰ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ, ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ (ਧਰਮ) ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ-ਅਪਹਰਣ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ-ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਟਿਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਧਰਮ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ

ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਆਪਣਾ ਏਜੰਡਾ ਆਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਓਨਾ ਚਿਰ ਬੇਗਾਨੇ ਏਜੰਡੇ ਅਰਥਾਤ ਸਿਆਸਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਨਿਭਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਨਿਭੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ 'ਪੰਥ ਤੇਰੇ ਦੀਆਂ ਗੁੰਜਾਂ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਪੈਣਗੀਆਂ' ਦੀ ਪੰਥਕ-ਗੀਤ, ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਏਗੀ। (ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ਵੇਖੋ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ)। ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਭਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਅੰਗੜਾਈਆਂ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ, ਓਨਾ ਚਿਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੀ ਚਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ-ਸੰਦ ਵਾਂਗ ਵਰਤਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿੱਠਕੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਦਾ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ, ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰੰਪਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕਤਾ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿੰਘ-ਸਭਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਣੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ- 'ਨਹ ਬਿਲੰਬ ਧਰਮ ਬਿਲੰਬ ਪਾਪੀ॥ ਦ੍ਰਿੜਤ ਨਾਮ ਤਜੰਤ ਲੋਭੀ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਰਮ ਲਖਿ(ਯ)ਣ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਹ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਮਾਧਵ॥੧੩੫੪'। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿੱਖ ਸੁਭਾ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ- 'ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥ ਇਤੁ ਮਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ॥੧੪੧੨'। 'ਇਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ- 'ਹੇ ਰਵਿ ਹੇ ਸਸਿ ਹੇ ਕਰੁਣਾਨਿਧਿ ਮੇਰੀ ਅਬੈ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ॥ ਅਉਰ ਨ ਮਾਂਗਤ ਹਉ ਤੁਮ ਤੇ ਕਛ ਚਾਹਤ ਹਉ ਚਿਤ ਮੈਂ ਸੋਈ ਕੀਜੈ॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸੋਂ ਅਤਿ ਹੀ ਰਨ ਭੀਤਰ ਜੂਝਿ ਮਰੋਂ ਕਹਿ ਸਾਚ ਪਤੀਜੈ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਇ ਸਦਾ ਜਗ ਮਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਸਯਾਮ ਇਹੋ ਵਰੁ ਦੀਜੈ॥ 1900, ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਭਾਗ, ਦੂਜਾ, 1999'। ਇਹੀ ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਬੋਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਢਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ- 'ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬੋਲਿਆ ਧਰਿ ਪਈਐ ਧਰਮ ਨ ਛੋੜੀਐ। ਬਾਂਹ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਪਕੜੀਐ ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਬਾਂਹ ਨ ਛੋੜੀਐ। ਮਨ ਲੋਚੈ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਗੁਰਸਬਦੀ ਇਹ ਮਨ ਹੋੜੀਐ'। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਗੁਰੂਕੇ, ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਾਂਗ ਨਿਭਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ-ਸੰਘਰਸ਼, ਪਿਤਰੀ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਅਗਿਆਨ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਭਰਮ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇ,

ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪੰਥਕ ਵਿਆਖਿਆ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਣ

ਇਕ ਵੀਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲੀ ਨਾਲ ਜੋ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੀਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਦਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ 'ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਫੌਜ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿਚ 'ਮਾਰਟਰ' ਜਾਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਇਕ ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ : 'ਬੈਟਲ ਕੈਜ਼ੂਅਲਟੀ' ਜਾਂ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੈਜ਼ੂਅਲਟੀ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।' ਪੰਜ ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦੱਸੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਰਾਂ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਕਿ 'ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ' ਸੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ-ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜੇ ਗੁਗਲ ਤੇ ਖੋਜ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜੂਝਕੇ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਹੋਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ 16 ਨਵੰਬਰ ਸਰਾਭੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰ. ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੂੰ 'ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮਸਲਾ ਉਠਾਏਗੀ।' ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਭਾ ਸਾਂਸਦ ਕੇ ਸੀ ਤਿਆਗੀ ਨੇ 19 ਅਗਸਤ 2013 ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਾਫ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਵੇਲੇ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਤੇ ਚਾਹੇ ਹੁਣ ਫੌਜ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ 'ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤੀ

ਸਿਸਟਮ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ।

ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਧਰਮ, ਕੌਮ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਰ ਧਰਮ, ਕੌਮ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਾਇਕ ਤੇ ਖਲਨਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਹੈ। ਮੁਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਹਦੀਸ' ਵਿਚ ਓਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਕਾਫ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਮਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਲਈ ਜਾਨ ਵਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਵੇਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਜਾਨ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ਼' ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲੈ ਕੇ ਨਿਕਲੇ ਲੋਕ ਸਨ ਜਦ ਉਹ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਹੱਥੋਂ ਧਰਮ ਹੇਤ ਜੂਝਦੇ ਹੋਏ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰ ਗਏ ਉਹ ਵੀ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਅਖਵਾਏ। (ਹੁਣ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਫਲਾਨੇ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਲਾਨੇ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਿਵੇਂ ਕਹੇਗਾ ?) ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ, ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਤਾਹੂ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਂ, ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘ-ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਸਾਡੇ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਹਨ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦੇਵੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਓਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਇਕ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿਕੇ ਓਸ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਂਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਫਿਰੇ ਕਿ ਫਲਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹੇਗਾ ? ਅਕਸਰ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਫਲਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਿਹਾ, ਫਲਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾਇਕ ਕਿਹਾ। ਦਰਅਸਲ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਇਕ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਛੁਡਵਾ ਦੇਣ, ਖੋਹ ਲੈਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਇਕ ਬੋਧਣ ਦੀ ਜਿਦ ਫੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਅਰਥ ਗਵਾਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਪਤਾ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤੀ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਭਾਵ 'ਹਿੰਦੂ ਕੱਟੜਵਾਦੀ' ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸ਼ਬਦ ਮੰਨਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਹੈ।

'ਸ਼ਹੀਦ' ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਲਿਖਤ ਬੜੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, 'ਸ਼ਹੀਦ', 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਅਤੇ 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਤਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚੋਂ

ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਘੁਲ ਮਿਲ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੁੰ-ਮਾਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਏ। ਸ਼ਹੀਦ ਆਪਣੀ ਖੁਰਾਕ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸੋਮੇ ਤੋਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਲਿਵ ਵਿਚ ਜੁੜ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸੱਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਤਾਰਦਾ ਹੈ, ਅਰੂਪ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗੁਪਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੁੰਦ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਚਾਨਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜੋ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਇਕ ਸੰਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਰੀਝ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਤਲੀ ਉਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਤਮਾਮ ਦਿੱਸਦੇ, ਅਣਦਿੱਸਦੇ ਤੇ ਸੂਖਮ ਭੇਤ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ਼ ਰੱਬੀ ਇਸ਼ਕ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਸਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀ ਚੀਜ਼ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਡੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਨ ਵਿਚ ਤਨ, ਮਨ ਤੇ ਧਨ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਮਨ ਤੇ ਜੰਗ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜੰਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਲੁਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਅਮਨ ਦੀ ਮਿੱਥ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁੱਚੇ ਰੰਗ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੰਗ ਦਾ ਲੁਕਿਆ ਰੰਗ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ ਪਲਟ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਅਮਨ ਦੀ ਠੰਡਕ ਤੇ ਜੰਗ ਦਾ ਸੋਕ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਸ ਦੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਾਲਤਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਰੰਗ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਪਕੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਿਚ ਜੰਗ ਤੇ ਅਮਨ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਏਜੰਡੇ ਉੱਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹਨ। ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਰ ਨਹੀਂ ਮਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਰ ਰਬ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਜ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਤੇ ਜਾਗਦਿਆਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਗਵਾਹ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਡਰਨਾ ਤੇ ਨਾ ਡਰਾਉਣਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਲਵਾਰ ਦਾ

ਧਨੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਤੇਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚੋਂ ਮਨਫੀ ਨਹੀਂ, ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੰਦ-ਬੰਦ ਕਟਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ, ਸੀਸ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਟਿਕਾ ਕੇ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਖੋਪਰੀ ਲੁਹਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਤਾਹੂ ਸਿੰਘ, ਉਬਲਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਲੰਘਦੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ, ਵੱਡੇ ਤੇ ਛੋਟੇ ਘਲੂਘਾਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਿੰਘਣੀਆਂ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਭੁੱਬਦੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਆਖਰੀ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੰਗ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਰਾਮਾ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਲੇਖ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀਆਂ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਤੇਰਾਂ ਵਿਚ ਉਤਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਯਾਦ ਸਾਡੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵਸੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਦਰਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਵਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਿਰੋਲ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸੱਚ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਕ ਇਸ 'ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸ' ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਦੂਜੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੱਚਾਈਆਂ ਤੋਂ ਉਭਰ ਉੱਠ ਕੇ ਹਰੱਸ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸੱਚ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰੀਤ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਇਸੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੁੰਦੀ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੈਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸਲਾਮ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਖੁਦ ਵੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਨੰਦ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਹਰਾ ਕੇਵਲ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਨੂੰ ਹੀ ਨਸੀਬ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅੰਤਮ ਸੁਨੇਹੇ ਵਾਚਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਦਿਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਇਥੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ ਏਨੇ ਸਾਫ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੇ ਨਿਖਰਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹੱਕ ਤੇ ਸੱਚ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ

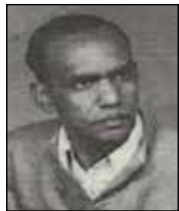
ਸਭ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਇੰਨੇ ਬਿੰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹਨ : ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪੈਰਾਮਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ, ਇਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਸੀਂ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਧਰਤ-ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਵਕੜੀ ਵਿਚ ਲੈਣ ਲਈ ਬਿਹਬਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਰਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਪਿੱਸ ਰਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਲਿਤ ਭਰਾਵਾਂ, ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਰਤੀਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਨਿਓਟਿਆਂ ਤੇ ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਓੜਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਆਰ ਭਰੀਆਂ ਸਾਂਝਾ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਹੀ ਹੱਡ ਮਾਸ ਤੇ ਸਾਡੇ ਹੀ ਲਹੂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਸਵਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿਰੋਕਣਾ ਹੀ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁਮੰਡੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਨੀਚ, ਕਮੀ-ਕਮੀਨ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਗਲੀਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਾਡੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਦੀ ਪੁੱਤਰ ਬਣੇ ਅਤੇ ਤਖ਼ਤਾਂ ਤੇ ਤਾਜਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਰਦ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸਾਖੀ ਭਾਵੇਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਸੁੱਤੇ ਦਰਦ ਵੀ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਗ ਉਠਦੇ ਹਨ।

ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਉਹ ਦਰਦਨਾਕ ਸਾਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਹਰ ਸ਼ਹੀਦ ਉੱਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਉਤੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਰੰਗ ਇਕ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ : ਮਾਸੂਮੀਅਤ। ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਹੀ ਉਹ ਅਨਮੋਲ ਤੋਹਫਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੁਰ ਅੰਦਰਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਸੀ ਪਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਪਰਚਮ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਵੀ ਸਾਧਾਰਨ, ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਸ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਗਿਆਨ ਤੇ ਚਾਨਣ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਸਨ। ਦਸ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੀਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਸੂਮ ਯਾਦ ਵਿਚ ਜਗਦੇ ਸਨ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਉ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਕਿਸੇ ਡਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁੱਕੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਹੰਸਰਾਜ ਹਰਿਬਰ

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ

ਚੌਥੀ ਕਿਸਤ

ਦੋ ਵਾਈ ਸਾਲ ਅਮਨ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖਾਲਸਾ ਦਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਏ। ਤਰਨਾ-ਦਲ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਖੁਰਾਂ ਦੀ ਟਾਪ ਜਮਨਾ ਪਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਸੁਣੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਗਲ ਹੁਕਮਰਾਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਹੋ ਗਈ।

ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਨੇ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਘੱਲਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਆਪਣਾ ਰਵੱਈਆ ਬਦਲ ਲੈਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਉਸਦਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਨੇ ਦੂਜਾ ਸੁਝਾਅ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਅਮਲ ਪਸੰਦ ਵਾਹੀਵਾਨ ਬਣ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਨ ਨਹੀਂ ਲਏਗੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੋ ਟੀਚਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜੋ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਿੰਨੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ

ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਲਈ ਤੇ ਨਵਾਬ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵੀ, ਪਰ ਇਸ ਸੋ ਉਹ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ? ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ

ਲਈ ਤੇ ਨਵਾਬ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵੀ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਫੇਰ ਵੀ ਨਵਾਬ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ

ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ 'ਸਾਣ' 'ਤੇ ਲਾ ਲਈਆਂ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਫ਼ਤਿਹ'

ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਾਲਚ ਤੇ ਐਸ਼-ਆਰਾਮ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦਾ ਰਸਤਾ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ। ਉਸਦਾ ਇਹ ਭਰਮ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਜਾਗੀਰ ਵਾਪਸ ਲੈ

ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਨਵਾਬ, ਪੂਰੇ ਪੰਥ ਦੇ ਨਵਾਬ। ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਨੇ ਫੇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਤੋਪਾਂ ਉਠਾਂ ਉੱਤੇ ਲਦਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਗਸ਼ਤੀ-ਫੌਜ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ

ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ, ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਉਹ ਫੇਰ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵੱਲ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਛਾਪੇ ਮਾਰਦੇ

ਅਨੁਵਾਦ : ਮਹਿੰਦਰ ਬੇਦੀ, ਜੈਤੋ 9417730600

ਰਹੇ। ਧਨ, ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਘੋੜੇ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ। ਉਹ ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਨਾਲਾਗੜ੍ਹ ਤੇ ਸਰਮੂਰ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤੇ ਲੱਖੀ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾ ਛੁਪੇ। ਕੁਝ ਬਠਿੰਡੇ ਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚਕਰਾਉਣ ਲੱਗੇ।

ਬੁੱਢਾ-ਦਲ ਮਾਝੇ ਵੱਲੋਂ ਨੱਸ ਕੇ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਦੇ ਕਾਫੀ ਖਿੱਤੇ ਉਪਰ ਆਲਾ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਬੁੱਢਾ-ਦਲ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਜ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਵਧੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਸੁਨਾਮ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦਿਵਾਲੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਬੁੱਢਾ-ਦਲ ਫੇਰ ਮਾਝੇ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਸਫਰ ਖਰਚ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖਾਸੀ ਰਕਮ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਗੋਬਿੰਦਵਾਲ ਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਲੰਘ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੁ ਦੂਰ ਬਾਸਰਕੇ ਵਿਖੇ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਦੀਵਾਨ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਨੇ 7,000 ਸੈਨਿਕਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੂਨੀਆਂ ਵੱਲ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਰਨਾ-ਦਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਲਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਕੇ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਛੱਕੇ ਛੁਡਾ ਦਿੱਤੇ।

FUEL DISCOUNTS

UP TO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FACTURING

WE WANT TO MAKE FACTURING EASY FOR YOU
SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS

GET NATIONAL ACCOUNT
NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL CARDS

NO CREDIT - NO PROBLEM
BEST CUSTOMER SERVICE

YOU BREAK DOWN

WE SHOW UP
24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

FUEL MANAGEMENT

DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO

(855)641-6955, (888)795-7035

ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲ...

ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ

੯੪੭੮੫੬੧੩੫੬

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਦਰਪਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਸ਼ ਤੋਂ ਫਰਸ਼ ਜਾਂ ਫਿਰ ਫਰਸ਼ ਤੋਂ ਅਰਸ਼ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਸਾਡੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਮਿਠਾਸ ਭਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਹਿਣਾ। ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਹ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ, ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਨਾਲ, ਮਿਠਾਸ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਹੋ ਕੇ ਬੁਲਾਵੇ, ਪੁਕਾਰੇ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਕੰਮ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਤੋਪਾਂ-ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ, ਉਹ ਕੰਮ ਪਿਆਰ ਭਰੇ, ਮਿਠਾਸ ਭਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ-ਸਕੂਨ ਭਰੇ ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਬੋਲਬਾਣੀ ਨੇ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਏ ਅਤੇ ਵਿਗੜੇ ਕੰਮ ਬਣਾਏ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਸੁਣਨਾ ਅੱਧੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਆਰ, ਮਿਠਾਸ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਬੋਲਬਾਣੀ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਲ/ਮਨ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਮਿੱਠੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਦੂਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ

ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਜਾਂ ਕੌਰ ਦਿਲ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਮਿੱਠੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਮਿਠਾਸ ਭਰੇ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਹਰ ਕੋਈ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਵੀ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਇਲ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਮਨਭਾਉਂਦੀ 'ਕੂ-ਕੂ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਂ ਦੀ 'ਕਾਂ-ਕਾਂ' ਦੀ ਤਿੱਖੀ, ਭਰੜੇਆਈ ਤੇ ਚੁਭਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਅਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਠਾਸ, ਟਿਕਾਊਪਣ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੁਭਵੀਂ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੁਗਲੀ-ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਟੂਤਾ ਨੂੰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਸੁਣਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਅਕਲਮੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਥਿਤੀ, ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਲਬਾਣੀ ਅਨੁਕੂਲ

ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਠਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭਰੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸਥਾਈ, ਟਿਕਾਊ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਠਾਸ ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰ-ਜਵਾਬੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਮਿਠਾਸ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਕੂਨ ਭਰੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ ਤੇ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਤਿੱਖੀ, ਨੌਕ-ਝੋਕ ਅਤੇ ਕਟੂਤਾ ਭਰੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਦੇ ਹੀ ਚੰਗੇ-ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਾ ਰਸ ਹੈ। ਤਾਹੀਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਲੋ, ਫਿਰ ਬੋਲੋ।' 'ਮਿੱਠੀ ਬੋਲ-ਬਾਣੀ ਵਿਗੜੇ ਕੰਮ ਬਣਾਵੇ, ਕੌੜੀ ਬੋਲ-ਬਾਣੀ ਹਰ ਥਾਂ ਭੜਥੂ ਪਾਵੇ। ਮਿਠਾਸ ਭਰੇ ਦੋ ਬੋਲ, ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਅਨਮੋਲ, ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਆਵੇ ਕੋਲ। ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਵੇ ਮਨੁੱਖ, ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਕੱਟਦੀ ਸਭ ਦੇ ਦੁੱਖ।'

ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਨੇ

ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦਲ ਖਾਲਸਾ

ਗੁਰੂ ਲਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਰ ਸਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਉਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਰਵਾਇਤੀ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਰਵਾਇਤ ਨਿਭਾਉਂਦੇ

ਚਾਰ ਮੂਏ ਤੋਂ ਕਿਆ ਹੁਆ ਜੀਵਤ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ' ਅਸੀਂ ਜੀਵਤ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਜੀਵਤ ਹਾਂ ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਅਸੀਂ ਜੀਵਤ ਹਾਂ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ

ਗੁਰੂ ਲਾਲ ਕੀ ਇੰਝ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਅਸੀਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਿਰ ਉਠਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕੁੱਝ, ਕੁੱਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਹਾਂ, ਤੇ ਫਿਰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਸੁਭਾ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ, ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪੜਦਾ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦਰਦ ਭਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਕੌਮੀ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ, ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕੋਈ ਘੱਟ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਸਾਰੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 2/3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਜੋ ਆਪ ਨਾਲ ਸਾਝੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਨੇ
ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਨੇ
ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਨੇ
ਇਹ ਦਿਨ ਦਰਦ ਪਹੁੰਚੇ ਨੇ
ਇਹ ਦਿਨ ਪਰ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਨੇ
ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਧਿਆਉਂਦੇ ਨੇ
ਗੁਰੂ ਲਾਲਾਂ ਦਾ ਜੱਸ ਗਾਉਂਦੇ ਨੇ
ਸਰਹੰਦ ਸਾਹਵੇਂ ਸੀਸ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਨੇ
ਗੜੀ ਵਿੱਚ ਜੈਕਾਰੇ ਗਜਾਉਂਦੇ ਨੇ
ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਨੇ
ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਨੇ
'ਇਨ ਪੁਤਰਨ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ
ਵਾਰ ਦੀਏ ਸੁੱਤ ਚਾਰ

ਉਹ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਅਸੀਂ ਕਾਹਦੇ ਪੁੱਤ, ਕਾਹਦੇ ਲਾਲ ਹਾਂ ਬਣ ਗਏ 'ਮਾਤਾ ਦਾ ਮਾਲ' ਹਾਂ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਨੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਨੇ, ਜੋ ਲਾਲ ਨੇ ਉਹ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਬਸ ਕਮਾਲ ਨੇ ਉਜੜੇ ਜੋ ਪੰਥ ਵੱਸਾਣ ਲਈ ਪੰਥ ਕੌਮ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾਣ ਲਈ ਖਾਲਸਈ ਝੰਡੇ ਝੁਲਾਣ ਲਈ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸਿੱਕੇ ਚਲਾਣ ਲਈ ਉਜੜ ਜਾਂਦੇ ਜੋ ਪੰਥ ਵਸਾਣ ਲਈ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਨੇ, ਜੋ ਲਾਲ ਨੇ ਉਹ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਬਸ ਕਮਾਲ ਨੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਨੇ ਕੁੱਝ ਗੀਤ ਲਾਲਾਂ ਦੇ ਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਸੀਸ 'ਗੰਗੂ' ਸਾਹਵੇਂ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਨੇ ਬੜੇ ਸਸਤੇ ਹੀ ਵਿੱਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਲਹੂ ਵੀ ਵੇਚ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ 'ਪੰਥਕ' ਅਖਵਾਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਨੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਨੇ ਬਸ ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਦੇ ਚੋਰ ਨੇ ਉਹ ਗੀਤ ਲਾਲਾਂ ਦੇ ਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਸੀਸ 'ਗੰਗੂ' ਸਾਹਵੇਂ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਨੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਨੇ।

**Worldwide
Services, LLC**

Professional Services Under One Roof:

Immigration Consultants (Registered & Bonded):

Family Immigration; Green Card Petition; Citizenship; Business/ Visitor Visa; Student Visa; India Visa; Passport Renewal; OCI & other immigration services.

Income Tax Preparation (Individual & Business).

Financial Accounting, Bookkeeping & Payroll Services.

COVID-19 Stimulus SBA's PPP & EIDL loans & SVOG grant.

your CERTIFIED, REGISTERED and BONDED CONSULTANT:

Ravdeep S. Bhasin Cell: 408-613-3876

www.worldwidesvcs.com | ravdeep@worldwidesvcs.com

15437 Stratford Drive, Ste 1, San Jose, CA 95124

ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਵੱਡਾ ਸਾਕਾ: ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਡਾਕਟਰ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਫਰ ਦਾ ਉਹ ਕਾਫਲਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ' ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕਾਫਲਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਤੱਤੀ ਤਵੀ ਉੱਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਪੂਰਨੇ ਪਾਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਧਰਮ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਫਰ ਦੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਇਕ ਕਾਫਲਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਕਾਫਲਾ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਦਰਦਨਾਕ ਅਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕੰਬਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦਰਿਦਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮ ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ

ਜੂਝ ਮਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਜਾਨਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 1696 ਈ. ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 1698 ਈ. ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸਮੇਂ 7 ਪੋਹ 1704 ਈ. ਨੂੰ ਮੁਗਲਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਨੰਦਪੁਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਸਾ ਦੇ ਕੰਡੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਕਸਮਾਂ ਤੋੜਦੇ ਹੋਏ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਸਿੰਘ ਸਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸਰਸਾ ਕੰਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਛੜ ਕੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਰੋਪੜ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਢੇਰਾਂ ਪੁੱਜ ਕੇ ਬਾਬਾ ਕੁੰਮਾਂ ਮਾਸ਼ਕੀ ਦੀ ਛੰਨ ਵਿਚ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ ਗੰਗੂ ਆ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਹੇੜੀ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਮੋਹਰਾਂ ਦੀ ਥੈਲੀ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਨੀ ਖਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨੀ ਖਾਂ 9 ਪੋਹ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੋਰਿੰਡੇ ਕੋਟਵਾਲੀ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਗਲੇ ਦਿਨ

10 ਪੋਹ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗਰਮ ਕਪੜੇ ਦਿੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ ਤਿੰਨੋਂ ਦਿਨ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਹਲੂ ਵਿਚ ਪਿੜ੍ਹਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ, ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਡਰਾਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਡੋਲ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਲੋਰਕੋਟਲੇ ਦੇ ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਲਵੇ। ਪਰ ਨਵਾਬ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਮ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਅਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ :

ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੇਨਾ ਹੋਗਾ ਤੋ ਹਮ ਲੋਗੇ ਬਾਪ ਸੇ।
ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰੱਖੇ ਹਮ ਕੋ ਖੁਦਾ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ।
ਸੂਬੇ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਮਰੀ ਹੋਈ ਜਮੀਰ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਦੀਵਾਨ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹੀ ਸਾਬਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਟੇਜ, ਖਾਲਸਾਈ ਬਾਣੇ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ

ਕਈ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਫੋਟੋ ਭੇਜੀ, ਇਸਤੇ ਵੀ ਕੁਝ ਲਿਖੇ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਐਡਿਟ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਏ, ਪਰ ਅੱਜ ਵੀਡੀਓ ਵੇਖੀ, ਲੂੰ ਕੰਢੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ, ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਟੇਜ, ਖਾਲਸਾਈ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਦੋ ਭੁਜੰਗੀ, ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਨਿੱਕਾ ਭੁਜੰਗੀ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਉਚਾਰਨ ਲੱਗਦਾ, ਆਸ ਪਾਸ ਖਲੋਤੇ ਟੀਚਰ ਅਤੇ ਸਾਂਤਾ ਕਲਾਜ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਦੇ।

ਕ੍ਰਿਸਚਿਨ ਵੀਰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ, ਸਿਰਫ ਹਵਾਲਾ ਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਿਰ ਕੀਤੇ ਨਿੱਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਲੱਗੇ, ਬੇਖੋਫ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਲੇ, ਦਾਦੀ ਅਤੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ, ਓਦੋਂ ਵੀ ਦਲੇਰੀ ਵੇਖ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਕਈ ਅਸ਼ ਅਸ਼ ਕਰ ਉੱਠੇ ਹੋਣੇ ਪਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਡਰੋਂ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਹੋਣੇ, ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਅੱਜ ਚੁੱਪ ਨੇ, ਮਚੇ ਹੋਏ ਘਮਸਾਨ

ਵਿਚ।

ਦੂਸਰੀ ਪੋਸਟ ਵੇਖੀ, ਬਾਜਵਾ ਕੈਪਟਨ ਚੀਡਸਾ ਰਾਜਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਸਭ ਨਾਗਪੁਰੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ

ਅਵਾਜ ਦੇਵੇ।

ਅਕਸਰ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ, ਇਸ ਕੁਰਸੀ ਵਿੱਚ ਐਸੀ ਕੀ ਚੀਜ ਹੈ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਥੱਕ ਕੇ ਚੱਟਣ ਲਈ

ਨੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਲਾਹ ਕੇ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ ਫੇਰ ਵੀ ਜੁਰਾਬਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਹੀਆਂ, ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮੂਹਰੇ ਕਿੱਦਾਂ ਖਲੋਂਦੇ ਹੋਣਗੇ?

ਖਲੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ, ਨਜਰਾਂ ਝੁਕਾ ਕੇ, ਜਮੀਰ ਜਿਉਂਦੀ ਹੋਣੇ ਤਾਂ

ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਉਮਰੇ, ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ, ਕਿੰਨੀ ਬੀਤੀ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਬਾਕੀ ਏ, ਜੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਲੈਣ ਤਾਂ ਰਹਿ ਗਈ ਲਈ ਤੇ ਬੜਾ ਕੁਝ ਏ, ਫੇਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਉਂ?

ਸ਼ਇਦ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਰਚ ਗਈ ਇਹ

ਸਿਆਸਤ ਹੁੱਝਾਂ ਮਾਰਦੀ, ਉਹ ਰਲ ਗਿਆ ਈ ਤੂੰ ਵੀ ਹੰਬਲਾ ਮਾਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।

ਟਾਲਸਟਾਏ ਦੀ ਲਿਖੀ ਯਾਦ ਆ ਗਈ, ਇੱਕ ਏਦਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਆਖਿਆ, ਸ਼ਾਮ ਤੀਕਰ ਤੁਰ ਕੇ ਜਿੰਨੀ ਜਮੀਨ ਕੱਢ ਲਵੇਗਾ ਤੇਰੀ ਹੋਈ, ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਦਿਨ ਢਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਮੁੜਨਾ ਪੈਣਾ, ਦੌੜੀ ਗਿਆ, ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਾਲ ਖੜੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਪੀਣ ਜੋਗਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ, ਵਾਧੂ ਭਾਰ ਹੀ ਏ, ਤੁਰਨ ਵਿੱਚ ਹੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੇ। ਅਖੀਰ ਭੱਜਦੇ ਭੱਜਦੇ ਤ੍ਰਹ ਲੱਗ ਗਈ, ਕੋਲ ਕੁਝ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਓਥੇ ਹੀ ਮੁੱਕ ਗਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮੁਕ ਜਾਣਾ, ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਬਰਨਾਲੇ, ਟੋਹੜੇ, ਬਲਵੰਤ ਬੁਟਿਆਂ ਅਤੇ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਵਾਂਙ, ਭੱਜਦੇ ਭੱਜਦੇ, ਜਮੀਨ ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਥੋੜੀ ਥਾਂ ਦੇ ਦੇਵੇ ਪਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਅਮਰ ਹੋ ਗਏ ਜਿੰਨਾਂ ਮੌਜ ਨਾ ਕੋਈ ਮਾਣੀ ਕੋਈ ਸੁਣਾ ਦੇਵੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ।

ਝੁਕ ਜਾਣਗੇ ਉਹ ਛੋਟਾ ਦਰਵਾਜਾ ਸੀ ਕਰਵਾਇਆ

ਭੇਰਾ ਮਨ ਵੀ ਡੋਲਿਆ ਨਾ ਜਾ ਫਤਿਹ ਜੈਕਾਰਾ ਲਾਇਆ

ਜਿੱਤ ਹੁੰਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੋ ਬਣਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ

ਕੋਈ ਸੁਣਾ ਦੇਵੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ।

ਹੱਥ ਕੜੀਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਦੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰੇ ਕਿਓਂ ਵੈਰੀ ਬਣ ਝੁੱਲ ਗਈ ਏ ਮੱਥੇ ਦੀਏ ਤਕਦੀਰੇ

ਦਿਲ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਧਰ ਤੱਕਦੀ ਰਹੀ

ਦਾਦੀ ਦੀ ਚੀਸ ਕਿਸੇ ਨਾ ਜਾਣੀ

ਕੋਈ ਸੁਣਾ ਦੇਵੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ

ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ,

ਮੋਹਰਾਂ ਦੇਖ ਮਚਲ ਗਿਆ ਪਾਪੀ ਗੰਗੂਆਂ ਮਨ ਤੇਰਾ

ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ 'ਚ ਕੈਦ ਰਹੇ ਦੇਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜੇਰਾ

ਜਿੱਤ ਪਾਉਣੀ ਸੂਬੇ 'ਤੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਠਾਣੀ ਕੋਈ ਸੁਣਾ ਦੇਵੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ

ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ,

ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ 'ਤੇ ਝੁੱਲੀ ਬੜੀ ਹਨੇਰੀ

ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ (ਲੱਖ ਲਾਹਨਤਾਂ) ਜਾਲਮਾਂ ਓਏ

ਕਿਵੇਂ ਚੱਲੀ ਕਰਾਂਡੀ ਤੇਰੀ

ਸੂਬੇ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਦਿੱਤੇ

ਧਾਲੀਵਾਲ ਤਾਂ ਵੀ ਜਪੀ ਜਾਣ ਗੁਰਬਾਣੀ

ਕੋਈ ਸੁਣਾ ਦੇਵੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ

ਮਾਸੂਮ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ।

ਗਗਨਦੀਪ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਦਾ ਜੰਗਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸੂਬਹ ਸਵੇਰੇ ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ ਚਮਕਦੇ ਤਾਰੇ ।

ਕਦੀ ਕਦੀ ਅੱਜ ਆਸਮਾਨ ਵੀ ਧਰਤੀ ਵਲ ਪਿਆ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰੇ।

ਸੁਤੀ ਉਠਕੇ ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਤੁਰ ਗਈ ਇਕ ਅੰਵਾਣੀ ਧੀ ।

ਸੁਤ ਉਠੀਏ ਉਸ ਬੱਚੜੀ ਨੇ ਤੱਕਿਆ ਸੀ ਅੱਜ ਓਥੇ ਕੀ ।

ਬੇਬੇ ਬੇਬੇ ਕਰਦੀ ਕਰਦੀ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਉਹ ਦੌੜੀ ਆਈ ।

ਵਾਹੋ ਦਾਹੀ ਆ ਕੇ ਉਸਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾਈ ।

ਮਾਂ ਪੁਛਿਓ ਸੂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਈ ਕੀ ਤੱਕਿਆ ਈ ਸੂਬਹ ਸਵੇਰੇ ।

ਕੀਹ ਜ਼ਾਲਮ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਾ ਲਏ ਆਣ ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਘੇਰੇ ।

ਨਹੀਂ ਨੀ ਮਾਏ ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿਚ ਤੱਕਿਆ ਇਕ ਇਕ ਅਜਬ ਨਜ਼ਾਰਾ ।

ਸੁਤਾ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਰਾਹੀ ਜਗ ਮਗ ਹੋਇਆ ਜੰਗਲ ਸਾਰਾ ।

ਮਾਏ ਨੀਂ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਤੁਪਕੇ ਰਿਸਦੇ ਪਏ ਸੀ ।

ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਛਾਲੇ ਜੀਕਣ ਭੱਰਦੇ ਪਏ ਸੀ ਫਿਸਦੇ ਪਏ ਸੀ ।

ਮਾਏ ਨੀ ਉਹਦੇ ਚੋਲੇ ਨਾਲੋਂ ਲਮਕ ਰਹੀਆਂ ਸੀ ਲੀਰਾ ਲੀਰਾ ।

ਇੰਝ ਜਾਪੇ ਜਿਉਂ ਸੁਤਾ ਪਿਆ ਵੀ ਘੱੜਦਾ ਸੀ ਨਵੀਆਂ ਤਦਬੀਰਾਂ ।

ਮਾਏ ਨੀ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਦੇਸ ਤੋਂ ਲੰਮੀਆਂ ਵਾਟਾਂ ਵਾਹਕੇ ਆਇਐ ।

ਕੁਝ ਵੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੂ ਰੱਖਿਆ ਅਪਣਾ ਆਪ ਲੁਟਾਕੇ ਆਇਐ ।

ਮਾਏ ਨੀ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਆਨ ਬਾਨ ਤੇ ਸ਼ਾਨ ਬੜੀ ਏ ।

ਮਾਏ ਨੀ ਉਹਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਫੁਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਫੜੀ ਏ ।

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸੁਣ ਝੱਲੀਏ ਧੀਏ ਐਸਾ ਉਸਦਾ ਵੇਸ ਤੇ ਨਹੀਊਂ ।

ਕੌਮ ਤੋਂ ਸੱਭ ਕੁਝ ਵਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਤੇ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਤੇ ਨਹੀਊਂ ।

ਚੱਲ ਤੁਰ ਛੇਤੀ ਲੈ ਚੱਲ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖਾਂ ਤੇ ਸਹੀ ਕਉਣ ਹੈ ਆਇਆ ।

ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਮੈਂ ਤੱਤੜੀ ਦੇ ਸੁਤੇ ਭਾਗ ਜਗਾਉਣ ਹੈ ਆਇਆ ।

ਰਾਤ ਚਾਨਣੀ ਮੁਕ ਚੱਲੀ ਸੀ ਦਿਨ ਦਾ ਸੂਰਜ ਚੱੜਦਾ ਪਿਆ ਸੀ ।

ਕੰਡਿਆਂ ਉਤੇ ਬੈਠਾ ਸਤਿਗੁਰ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਪੱੜਦਾ ਪਿਆ ਸੀ ।

ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਤੇਰਾ ਮੇਰੇ ਮਾਲਿਕ ਅਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਕੇ ਆਇਆਂ ।

ਕੱਰਜ ਤੇਰਾ ਜੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਸੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਲਾਹਕੇ ਆਇਆਂ ।

ਵਿਚ ਚਮਕੌਰ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਦਾਤਾ ਅਜੀਤ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰ ਦਿਤੇ ਨੇ ।

ਨਿਕੜੇ ਨਿਕੜੇ ਦੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਜਹੇ ਪੰਥ ਲਈ ਮੈਂ ਵਾਰ ਦਿਤੇ ਨੇ ।

ਪਿਤਾ ਵਾਰਿਆ ਸਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਠੰਢੜੀ ਮਿਠੜੀ ਛਾਂ ਵਾਰੀ ਏ ।

ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਪੂ ਤੋਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਹੁਣ ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਵਾਰੀ ਏ ।

ਬੁਢੜੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿਪ ਤਿਪ ਅੱਥਰੂ ਡੁਲਦੇ ਪਏ ਸੀ ।

ਕਈ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਭੇਦ ਇਲਾਹੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਖੁਲਦੇ ਪਏ ਸੀ ।

ਇਕ ਵੇਲਾ ਸੀ ਉਹ ਵੇਲਾ ਸੀ ਇਕ ਵੇਲੇ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵੇਲੇ ।

ਵੇਖ ਜ਼ਰਾ ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀਆਂ ਪੰਥ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਪਏ ਝਮੇਲੇ ।

ਚੌਧਰ ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਪੁਰੀਆਂ ਮੱਤਾਂ ਪੱੜਦੇ ਪਏ ਨੀ ।

ਗੋਲਕ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਲਈ ਸਿੰਘ ਤੇਰੇ ਹੁਣ ਲੱੜਦੇ ਪਏ ਨੀ ।

ਅਪਣੀ ਚੌਧਰ ਅਪਣੇ ਰੁਤਬੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਚ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਪੰਥ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸੇਲਾਂ ਲਾ ਕੇ ਵੇਚ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਕੀਹ ਦੱਸਾਂ ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਕਿਨੀਆਂ ਪੀੜਾਂ ਜ਼ਰਦੀ ਪਈ ਹਾਂ ।

ਪੰਥ ਤੇਰੇ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇਖਕੇ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਮੱਰਦੀ ਪਈ ਹਾਂ ।

ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ ਅਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਰੀਤ ਪੁਗਾਏ ।

ਦਰ ਤੇਰੇ ਤੇ ਆਣ ਡਿਗੀ ਹਾਂ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਬਣਾਏ ।

ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ...

ਗੁਰੂ-ਚਿੰਤਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਖਾਇਆ ਇਹ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਿਲਦਾ ਓਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਮੁਥਾਜੀ ਕਰਣਦੇ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਿਖਾਇਆ ਇਹ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਇਹ ਚੇਤਨਾ, ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਨੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ-ਵਿਧੀ, ਕਿਧਰੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ, ਸ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਪੜਤ ਉਪਰੰਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਸਮਝ ਹੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਛਿੜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਸਥਾ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੀ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਗਵੰਕਰਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਬਦਲ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਭਾਰਤੀ ਗਣਤੰਤਰ ਵਾਸਤੇ ਅਹਿਮ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਇਕ ਸਿਆਸੀ-ਉਸਾਰ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਨਾਹ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਾਵਰਕਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ-ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ-ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਉਣ ਦੀਆਂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕਣ ਦਾ ਰਾਹ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਇਹ ਰਾਹ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਅਪਹਰਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਹ ਭਾਰਤੀ ਨਾਨਤਵ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹ ਤੁਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਮਝ ਸਕਾਂਗੇ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਾਂਗ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਮਝਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਤੁਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਿਉਂ ਤੁਰੇਗਾ?

ਸਿੱਖ-ਧਰਮ, ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਦਾ ਧਰਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੂਰਕਤਾ ਵਿਚ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੂਰਕਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਲੇਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨ ਹੀ ਇਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਮਿਲਗੋਭਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਾਤਕ ਮਿਲਗੋਭਾ, ਸਿੱਖ-ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥਕ-ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਵਿਚ ਕੱਸਕੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਲੈਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ 'ਸਭਸੇ ਲੈ ਮਿਲਾਇ ਜੀਉ' ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮੱਧਮ ਪੈਂਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਚੇਤਨਾ ਨੇ ਵੀ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸਿੱਖ-ਰਾਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ-ਪਰਤਾਂ ਜੋ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚੋਂ

ਨਿਕਲਕੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕਤਾ ਉਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਗੁਰਪੁਰਬ ਵੀ ਮੇਲੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਣਗੇ। ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਿੱਖੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਕਰਕੇ ਬਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਰਕੇ ਬਚੀ ਹੋਈ ਹੈ? ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਂਗੇ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿੱਖ (ਸੰਤ ਤੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ) ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਿੱਖ (ਸਿਆਸਤਦਾਨ) ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰਤਾ ਵੱਲ ਧੱਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਸਿਰ ਜੋੜਕੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਤਾਂ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿੱਖ-ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸਿੱਖ-ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਬਚਾਕੇ ਅਤੇ ਬੋਚਕੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਮਿਲਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੀਚਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਧਰਮ ਸਦਾ ਹੀ ਠੀਕ ਬੈਠਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਕਦੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਬੈਠੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਵੇਖ ਸਕੋਗੇ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਵੀ ਜੇ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕੁੰਡੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਪੈਂਤੜੇਬਾਜ਼ੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਾਸਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਜੋ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਤਰਾਂ ਖੁਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਤਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕੇਂਦਰੀ-ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਆ-ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਮਝ ਸਕਾਂਗੇ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਨੇ ਸਹਿਜ-ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੇ ਉਲਾਰ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਜ ਸਥਾਪਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸਿਧਾਂਤਕਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਰ ਵਿਚ ਅਮਲ ਦੀ ਆਸ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ, ਧਰਮ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਰਾਜ ਵਾਸਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖ ਵਿਧਾਨਕਤਾ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟ-ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਵੱਖਵਾਦੀ ਸਿਆਸਤ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਗਲ ਪੈਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਭੇਟ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚੜ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1925 ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਸਿਆਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਿੱਖ-ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਪਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੋਰੂਮਾਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੱਕ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਓਸੇ ਰਾਹ ਪਈ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੇ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ

ਦਾ ਮਸਲਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਸੁਲਝਦੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਗਲ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਣਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਤਨਾਉ ਵਿਚ ਤੁਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਏਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਸਿੱਖ-ਬੇਚੈਨੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਭਾਈ ਹੋ ਸਕਣ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ, ਸ਼ਰੀਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਥਕ-ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪੰਥਕ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਆਸੀ-ਅਪਹਰਣ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਥਕ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ-ਮੁਖੀਏ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਨਿੱਤ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖੀਏ ਤਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਿਧਰੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਨੌਕਰੀ ਵਾਂਗ ਅਰਥਾਤ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਂਗ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਣ ਤਿੜਕਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿੱਖਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਲੋਕ-ਤੰਤਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ (1469-1539) ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਬਿਨਸਣਹਾਰਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਬਦ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਬਿਨਸਣਹਾਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਂਝੀ-ਸਮਝ (ਗੁਰਮਤਾ) ਦੇ ਸਪੁਰਦ, ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ (1666-1708) ਨੇ ਖਾਲਸਾ-ਸਾਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਲੋਕ-ਤੰਤਰ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕੀ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ 'ਨੀਚਾਂ ਅੰਦਰ ਨੀਚ...' ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵਿਅਕਤੀ-ਉਤਮਤਾ ਅਤੇ ਉਲਾਰ-ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੌਧਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਸਦਾਚਾਰੀ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਜ-ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ-ਸਰੋਕਾਰ, ਸਿੱਖ-ਅਮਲ ਦੀਆਂ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਆ-ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਸਿੱਖ, ਰਾਜ ਉਡੀਕਦੇ ਸਿੱਖ, ਰਾਜ-ਸਮਰਥਕ ਸਿੱਖ, ਰਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਅਰਥਾਤ ਵੋਟ-ਬੈਂਕ-ਸਿੱਖ, ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਵਾਲਪੱਖੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਸ਼ਸ਼ਕਤੀਕਰਣ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ 5% ਬਨਾਮ 95% ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜ ਨੂੰ ਪਚਾਨਵਿਆਂ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਏਸੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਅਸਿੱਖ-

ਵਰਤਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਅਧੀਨ ਸਰਬੱਤ-ਖਾਲਸਾ, ਗੁਰਮਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜ-ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਰਗੇ ਸਥਾਪਤ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗੱਲ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਾਧਾ ਇਹ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਹ ਵੱਧ ਅਤੇ ਉਚੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਸਿੱਖ-ਸਹਿਜ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਆਸੀ ਕਾਵਾਂ ਰੋਲੀ ਵਰਗੇ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਥਕ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਇਸ ਨੂੰ 5 % ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ 94 % ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ-ਸਮੱਸਿਆ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਵਲੋਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਹਾਸਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ-ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਉਸ ਅਕਾਲੀਅਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਅਕਾਲੀਅਤ ਦੀ ਇਕ ਵਰਤਮਾਨ ਪਰਤ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਚੋ! ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਆਮ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭੁਗਤਣੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?

ਅਕਾਲੀਅਤ, ਸਿੱਖ-ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਚੂਲਕ-ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ੰਗ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪੰਥਕ ਪੜਾਅ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1920 ਵਾਲੀ ਅਕਾਲੀਅਤ ਕਿਥੇ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਗਵਾਹ ਗਈ ਹੈ? ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਰੋਲ-ਮਾਡਲ, ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਵੀ ਸਿੱਖ-ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸੁਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੋਚੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ, ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪੰਥਕ-ਉਸਾਰ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ? ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸਲਾ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਉਘੜਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫੇਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਕਿਉਂ ਪਏ ਹੋਏ ਹਾਂ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕੌਣ ਸੋਚੇਗਾ? ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਾ ਸਿੱਖ-ਸਿਧਾਂਤ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸੁਤੰਤ੍ਰ-ਸਿੱਖ-ਉਸਾਰ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਗੁਰਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਥਿਤੀ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰਾਂ 'ਰਾਜ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਧਰਮ ਚਲਦਾ ਹੈ' ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤਰਾਂ ਏਸੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ 'ਧਰਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਦਲਹਿ ਮਲਹਿ ਹੈ' ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਰਮ ਨਾਲੋਂ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿੱਖ-ਮਾਨਸਿਕਤਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੰਥਕ-ਸੁਰ ਵਿਚ

ਚਿਤਵਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਥ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਚਿਤਵੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਪੰਥਕ-ਸੁਰ ਵਿਚ ਚਿਤਵਿਆ ਤਾਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਚਿਤਵਿਆ ਅਤੇ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ, ਪੰਥਕ-ਕਿਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਕਿਰਤ ਵਰਗੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਪੰਥ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ, ਵਿਛੜਕੇ ਚੋਟਾਂ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਲਮੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੋ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬਚਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

‘ਬੋਲਾ ਜੇ ਸਮਝਾਈਐ...

ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਧਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇਕ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਨੁਰਾ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਸੱਚ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜੋਤ ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਇਨਸਾਨ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਨੀ ਕੁ ਸੋਝੀ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਪੈਰ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਹਨ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿਊਂਦਾ ਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ।

ਰਾਜਾ ਮੰਗੇ ਦਿਤੈ ਗੰਢੁ ਪਾਇ ॥ ਭੁਖਿਆ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਜਾ ਖਾਇ ॥ ਕਾਲਾ ਗੰਢੁ ਨਦੀਆ ਮੀਰ ਝੋਲ ॥ ਗੰਢੁ ਪਰੀਤੀ ਮਿਠੇ ਬੋਲ ॥ ਬੇਦਾ ਗੰਢੁ ਬੋਲੇ ਸਚੁ ਕੋਇ ॥ ਮੁਇਆ ਗੰਢੁ ਨੇਕੀ ਸਤੁ ਹੋਇ ॥ ਏਤੁ ਗੰਢੁ ਵਰਤੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਮੂਰਖ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਮੁਹਿ ਮਾਰਗ ॥ ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਏਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਸਿਫਤੀ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਦਰਬਾਰ ॥

ਇਕ ਹਾਸਾ ਤੇ ਇੱਕ...

ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੋਢੀਆਂ ਦਾ ਉਹ ਖੂਹ ਲਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਾਤਾ ਭਗਵਾਨ ਕੌਰ ਦੀ ਪੋਤੀ ਜਾਂ ਪੜਪੋਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਬੀਬੀ ਪਾਲੇ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਚੁੰਨੀ ਪਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰ ਕੇ ਅਰਦਾਸ 'ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, 'ਹੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ, ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਮਹਾਰਾਜ! ਬੱਚਾ ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਵੇ।'

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਜਾਡਲੇ ਗਏ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਵਾਪਸ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ। ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਣੀ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਕਹੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਡੁੱਬਿਆ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਜਦ ਦੁਹੱਥੜਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੋਈ ਪੁੱਤ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨਾਲ ਲਿਪਟ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹੀ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਚੱਪਾ ਕੁ ਟੁੱਕ ਸਿੱਗਲਿਆ-ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚੰਦਰੇ ਸਮੇਂ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਣ ਲਈ ਦੇ ਗਈ ਸੀ।

ਕੋਰੋਨਾ ਵਿੱਚ ਜਕੜੇ ਕਿੱਕ...

ਕੋਰੋਨਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਫਰੈਡਰਿਕ ਸਿਨਿਸਟ੍ਰਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਫਰੈਡਰਿਕ ਸਿਨਿਸਟ੍ਰਾ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇੰਨੀ ਖਰਾਬ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਆਈ.ਸੀ.ਯੂ. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਪਰਤਣਗੇ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ।

ਆ ਰਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬ...

ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਇਹਨਾਂ ਆਸਰੇ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਅਸਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਵੇਗੀ। ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਫਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣੇ ਆਸਾਨ ਹਨ। ਪਰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪੁਰਾਈ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਪਰਨਾਲਾ ਉੱਥੇ ਦਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਕਿਹੜਾ ਕੱਦੂ ਵਿੱਚ ਤੀਰ ਮਾਰ ਲਉਗੇ। ਜਿਸ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜਿਹੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋੜਾਂ ਵੱਧ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਜਿਹੇ ਦਲ ਬਦਲੂਆਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੀ ਪਾਉਣਗੇ। ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸਮਾਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ੇਅਰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜਾਚੇ ਉਹ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਘਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਦਰਿਆ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ...

ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਮਹਾਰਾਜ, ਸਾਗਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਤੇ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਧਰਮ ਬਦਲ ਕੇ ਜਿਤੋਂਦਰ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਤਿਆਗੀ ਬਣੇ ਵਸੀਮ ਰਿਜ਼ਵੀ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਿਰਕੂ ਸਾਧੂ-ਸੰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਅਸ਼ਵਨੀ ਉਪਧਿਆਏ ਵੀ ਇੱਕ ਵਕਤਾ ਵਜੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਗਿਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2029 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਸਹਿਣੀ ਪਵੇਗੀ। 'ਦੀ ਕੁਇੰਟ' ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਨਰਸਿੰਹਾਨੰਦ ਨੇ 'ਸ਼ਾਸਤਰ ਮੇਵ ਜਯਤੇ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਆਰਥਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ।

ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਤਲਵਾਰਾਂ ਸਿਰਫ ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਹੀ ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਵਧੀਆ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹੀ ਜਿੱਤਣਗੇ।' ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਗਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਨੇ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਮੋਬਾਇਲ 5000 ਵਾਲਾ ਵੀ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਹਥਿਆਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਲੱਖ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' ਹਿੰਦੂ ਰਖਸ਼ਾ ਸੈਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਾਮੀ ਪ੍ਰਬੋਧਾਨੰਦ ਗਿਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। (ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ ਉੱਤੇ ਨਿਹੰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲ ਸੀ)। ਹੁਣ ਹੋਰ ਵਕਤ ਨਹੀਂ, ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂ ਮਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਓ ਜਾਂ ਮਾਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਆਮਾਰ ਵਾਂਗ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ, ਰਾਜ ਨੇਤਾ, ਫੌਜ ਤੇ ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਫਾਈ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾਉਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।' ਅੰਨਪੂਰਣਾ ਉਰਫ ਪੂਜਾ ਸ਼ਕੁਨ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ) ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟੋ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 20 ਲੱਖ ਮਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਜੇਤੂ ਕਹਾਵਾਂਗੇ। ਕਾਪੀਆਂ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੁੱਟੋ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਉਠਾ ਲਓ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂਤਵ ਉੱਤੇ ਖ਼ਤਰਾ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੋਚਾਂਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਗੋਡਸੇ ਵਾਂਗ ਕਲੰਕਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਹਥਿਆਰ ਉਠਾਵਾਂਗੀ ਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਨੂੰ ਬਚਾਵਾਂਗੀ।' ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਧਰਮਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸਾਧਨਾਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ 6 ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ। 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ (ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ) ਤਾਂ ਅਸੀਂ 1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਤੋਂ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਜੰਗ ਛੇੜ ਦਿਆਂਗੇ।' ਉਪਰੋਕਤ ਫਿਰਕੂ ਨਫਰਤੀ ਬੋਲ ਭਗਵੇਂਵਾਦੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਦੇ ਅਯੋਜਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਤਰਾਖੰਡ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਯੂ ਏ ਪੀ ਏ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਘੱਟ ਹੀ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਿੱਛੇ ਚੁੱਪ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ 19 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲ ਦੇ ਕਰਤੇ-ਧਰਤੇ ਵੱਲੋਂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਨਫਰਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਟੀ ਵੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਚਹਾਣਕੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਭਗਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮਾਈਕ ਫੜੀ ਚਹਾਣਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ, 'ਅਸੀਂ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਬਚਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸੰਕਲਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ

ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਲੜਾਂਗੇ, ਮਰਾਂਗੇ ਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਮਾਰਾਂਗੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਪਲ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਾਂਗੇ।' ਚਹਾਣਕੇ ਨੇ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ ਯੁਵਾ ਵਾਹਿਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ।' ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਯੁਵਾ ਵਾਹਿਨੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੇ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਫਰਤੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਗਿਆ ਵਾਂਗ ਸਾਂਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਹਨ ਭਗਵੇਂਵਾਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਵਾਮੀ, ਧਰਮ-ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਨਫਰਤ ਦੇ ਬੀਜ ਬੋਝ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਜਹਿਰ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਬਣਨ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ; ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਕੇਤ ਗੋਖਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਨਰਸਿੰਹਾਨੰਦ ਗਿਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਨਫਰਤ ਭਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਘਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਭੜਕਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਅਸ਼ੋਕ ਗਹਿਲੋਤ ਨੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਅਸ਼ੋਕ ਗਹਿਲੋਤ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਦੁਆਰ ਦੇ ਵੇਦ ਨਿਕੇਤਨ ਧਾਮ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ 'ਧਰਮ ਸੰਸਦ' ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਨਫਰਤ ਭਰੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗਹਿਲੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਜੰਗਲ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ-ਕਦੇ ਵੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।'

ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਮੌਕੇ ਅੰਬਾਲਾ...

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਦਰ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਜਾਂ ਸੇਂਟ ਨਿਕੋਲਸ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੂਕੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅੱਜੂ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ, 'ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਦਸੰਬਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ, ਸਾਂਤਾ ਕਲਾਜ਼ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਂਤਾ ਕਲਾਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।' ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, 'ਅਸੀਂ ਭੁੱਗੀਆਂ-ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀਜ਼ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਮੈਂਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰਨਗੇ।' ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕਾਛਾਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰੀਟੈਂਡੇਂਟ ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਸਬੇ ਦੇ ਇੱਕ ਖੁੱਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁੰਡੇ ਸਮਾਗਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਦੂਜੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਇਨਟੈਂਡੇਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।' ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਭਗਵੇਂ ਰੰਗ ਦੇ ਪਟਕੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਦਿਨ ਪੈਂਦਾ 'ਤੁਲਸੀ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 7 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਘਟਨਾ- ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ : ਪਾਂਡੇ ਪਿੰਡ ਪਟੋਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ 'ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੈ' ਅਤੇ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ। ਈਸਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, 'ਜੇ ਵੀ ਹੋਇਆ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਗੇ।'

ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਈ ਕਿਊ ਐੱਨ ਏ ਨੇ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਛਾਪ ਕੇ ਸਿਰਲੇਖ ਲਾਇਆ ਹੈ, 'ਹਿੰਦੂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਫਰਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਸੱਦਾ।' ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਸਥਿਤ ਰਕਰਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਡਰੀ ਟਰੁਸਕੋ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਇੱਕ ਸਮਾਜ, ਜੋ ਜਨਸੰਘਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਫਿਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਵਾਪਰੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੋਦੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।' ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸਾਂਸਦ ਨਾਜ਼ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਇਹ 1941 ਦਾ ਨਾਜ਼ੀ ਜਰਮਨੀ ਹੈ। ਇਹ 2021 ਦਾ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਰੋਧ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?' ਬਾਈਲਾਈਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੀ ਜੇ ਵਾਰਲਮਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਯਹੂਦੀਵਾਦ ਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਹਨ।' ਦੀ ਵਿਲਸਨ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਲੇਖਕ ਮਾਈਕਲ ਕਗਲਮੈਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾ ਸ਼ੁੱਧ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਡਰਾਉਣਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤੀ ਜਾਂ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੁਖਦਾਈ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲੇ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚੁੱਪ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਲਾਰਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।' ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਾਮਿਦ ਮੀਰ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਅੰਨਪੂਰਣਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੀਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਹਿਟਲਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ, ਜੋ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਇਆ। ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਜਿਨਾਹ ਸਾਹਿਬ।' ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਅਮਰੀਕਨ ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਊਂਸਿਲ, ਟੈਨਿਸ ਸਟਾਰ ਮਾਰਟੀਨਾ ਨਵਰਾਤੀਲੋਵਾ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

FUEL DISCOUNTS

UPTO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FUEL CARDS

NO CREDIT - NO PROBLEM
BEST CUSTOMER SERVICE

FLEET ONE FACTORING

WE WANT TO MAKE FACTORING EASY FOR YOU
SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

YOU BREAK DOWN

WE SHOW UP
24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS

GET NATIONAL ACCOUNT
NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL MANAGEMENT

DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO

(855)641-6955, (888)795-7035

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ...

ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 70 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਪਨਾ ਲਿਆ।

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੇਟਾਵਤ ਦੀਪਲਾ, ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਾਮ ਲਏ। 73 ਸਾਲਾ ਲਖਵਿੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖੜਾ ਹੈ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਸਿੱਖੀ ਅਪਨਾਉਣ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਰ ਸਾਰਥਕ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।'

ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਗੁਰੂ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਚਾਨਣ ਦੇਵੇਗੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਜਾਟਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਇਹੀ ਕਲਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ...

ਉਹ ਚੀਨ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਉਦੋਂ ਆਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਸਰਹੱਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 15 ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਨੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। 2017 ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਨੇ ਛੇ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਵੱਡਾ...

ਸੱਪ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫਤਵਾ ਕਾਜ਼ੀ ਰੁਕਨਦੀਨ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਭੋਰਾ ਵੀ ਗਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। 13 ਪੋਹ 1704 ਈ. ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਵੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰ ਗਏ। ਦੀਵਾਨ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਜਮੀਨ ਖਰੀਦ ਕੇ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹੁਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਵੱਡੇ ਸਾਕੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮਹਿਲ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜ ਕੇ ਜੋ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਿਖਾਈ, ਉਹ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਸਾਹਸ ਨੇ ਜੋ ਸੁਨਹਿਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ, ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਕੌਮ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੱਕ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਫਰਵਰੀ 2022 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ
ਜਾਣੋ ਪਲ ਪਲ ਦੀ ਖਬਰ

jus
PUNJABI HD

CREDIBILITY

sling

RELIABILITY

Minute to Minute Coverage of Punjab Elections

Punjabi Super Pack

20 channels for only \$25/month on

sling

SCAN ME TO SUBSCRIBE

Get **30% off** ANY Pack for the first month! w/code: **SLINGER854**

To Subscribe Call: **+1-718-752-9290**

Visit: **sling.com/juspunjabi**

for advertisement & more information call: +1-718-752-9293

www.jusbroadcasting.com